

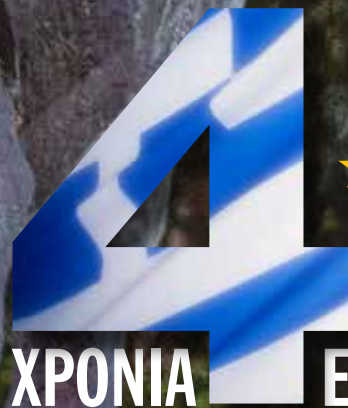
GAKA

εργιας

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ Α ΠΡΟΦΙΤΩΝ ΚΟΜΜΕΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ • ΤΕΥΧΟΣ Νο 75, ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β • ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2021 • ΔΙΕΥΘ. ΣΑΚΑ-ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΕΛΤΑ 15 - 15452 ΨΥΧΙΚΟ

ΧΡΟΝΙΑ

ΕΛΛΑΔΑ - Ε.Ε.

ΑΜΙΤΑ ΜΟΤΙΟΝ 100% ΦΥΣΙΚΟΣ ΧΥΜΟΣ

SUPERMIX

ΜΕ ΧΥΜΟΥΣ 7 ΦΡΟΥΤΩΝ

10 ΒΙΤΑΜΙΝΕΣ

100% ΦΥΣΙΚΟΣ ΧΥΜΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΑ

SUPERFRUITS

NEA

NEA

NEA

motion
SUPERMIX

Εκδότης-Διευθυντής: Κωνσταντίνος Παπαδιαμάντης '78

Αρχισυντάκτης: Χρήστος Μεγκουσίδης '10

Υπεύθυνοι Ύλης: Κατερίνα Κορρέ '13, Κωνσταντίνος Μιχαλόπουλος '17

Συντακτική ομάδα: Παύλος Πετίδης '14, Μυρτώ-Αμαρυλλίς Λάππα '13, Δανάη Καρατζάνου '14, Μαρία-Λουίζα Βαφειαδάκη '09, Ασπασία Στελλακάτου-Λοβέρδου '17, Ειρήνη-Στεφάνια Ελευθεριάδη '14, Αταλάντα Βρέκοσι '15, Σίλια Καρβούνη '19, Δανάη Μηνιακίδη '16, Θέλιμα Χατζηθανασίου '13, Ελεάνα Παπαδοκωστάκη '19, Μπέκη Παπασταυροπούλου '10, Θανάσης Μπασιάκος '18, Κωνσταντίνος Στεφανάκης '15, Βασιλική Γιαννάκη '10, Ουρανία-Νεφέλη Κάππου '12, Πάνος Σταυρόπουλος '16, Αγγελική Ταλιουράκη '10, Ανδρέας Σαραντόπουλος '19, Αντώνης Λύρας '18, Βαγγέλης Τσιφλάκος '18

Ομάδα φωτογραφίας: Αλέξανδρος Κορομηλάς '97, Βασιλική Γιαννάκη '10, Σίλια Καρβούνη '19, Δανάη Μηνιακίδη '16, Χρήστος Μεγκουσίδης '10, Μπέκη Παπασταυροπούλου '10, Αγγελική Ταλιουράκη '10, Λευτέρης Γαλανός

Διόρθωση: Δανάη Καρατζάνου '14, Ουρανία-Νεφέλη Κάππου '12, Λινά Βασιλείου '13

Σύμβουλος έκδοσης: Ματθαίος Μήτσης '10

Ειδική συνεργάτιδα: Ελένη Αναγνωστόπουλου '10

Στο τεύχος συνεργάστηκαν οι: Αλέξανδρος Αριστόπουλος '08, Ελένη Βαρβιτσιώτη '99, Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης '87, Παντελής Βελισσαρόπουλος, Γεώργιος Σ. Βεντούρης '67, Ορέστης Γιαμαρέλος '02, Κωνσταντίνος Γόντικας '52, Νίκος Δένδιας '78, Νικηφόρος Διαμαντούρος '61, Ιωάννης Θεοχάρης x86, Μάριος Καμχής '65, Δημήτρης Καραμάνος '59, Αλέξης Κομσέλης '92, Ξενοφών Κοντούρης '10, Θεόδωρος Κουλουμπής '54, Γεωργία Κωνσταντινίδου, Ασπασία Λόη '12, Αλεξία Μέη, Ιωάννα Μόσχου '15, Ανδρέας Μωρίκης '69, Ηλίας Νέλλας, Αριστείδης Πίττας '78, Άρης Παπαδόπουλος '84, Θάνος Παπαϊωάννου '83, Γιώργος Πρεβελάκης '68, Μιχάλης Προυκάκης '90, Γεώργιος Σαββαΐδης '64, Σόλων Σανιώτης '86, Άγγελος Στάγκος '64, Χάρης Σταθάς '99, Σαράντης-Άγγελος Σταμπούλογλου '17, Κώστας Συνολάκης '75, Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς '73, Αναστάσιος Χανιώτης '76, Χρήστος Χωμενίδης '85

Ηλεκτρονική έκδοση: Ελένη Αναγνωστοπούλου '10, Χρήστος Μεγκουσίδης '10

Ιδιοκτήτης: ΣΑΚΑ, Στεφάνου Δέλτα 15, 154 52 Ψυχικό
Τηλ.: 210-67.22.067, Fax: 210-67.48.845
E-mail: info@saka.gr

Υπεύθυνη διαφήμισης: Βάλια Μαντά,
Τηλ.: 210-67.22.067

Επιμέλεια-Εκτύπωση: Μιχάλης Κύρκος,
Υψηλάντου 25 • Τηλ.: 210-72.18.421

Περιοδικό ΕΡΜΗΣ Έτος 60° • 242^η έκδοση

**Αφιέρωμα: 40 ΧΡΟΝΙΑ
Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗΝ Ε.Ε.**

σελ. 14

ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ
ερμής

**Κώστας
Συνολάκης '75**

Μέρος Β' σελ. 10

Περιεχόμενα: 6 Editorial, 8 Λίγα λόγια από τον Πρόεδρο, 10 Q&A Κώστας Συνολάκης '75, 14 Αφιέρωμα: 40 χρόνια Ελλάδα - Ε.Ε., 48 Από τον χώρο των κρυπτονομισμάτων, 50 Τιμώντας τον δάσκαλο, 52 Όπου πέτρα και απόφοιτος, 54 Νέα από το Σχολείο μας, 56 Development Office, 58 Check-in. Συνομιλώντας με τους αποφοίτους, 60 Chapters, 62 KPMG, 63 Ενημέρωση ΓΓ, 64 ΣΑΚΑ Στίβος, 65 ΣΑΚΑ Volley & ΣΑΚΑ Κολύμβηση, 66 Backgammon Club, 67 ΣΑΚΑ Professional Clubs, 68 Βιβλίο, 71 In Memoriam, 74 SAKA Music Club.

Εξώφυλλο:

Η αρπαγή της Ευρώπης
Γλυπτό του Ι. Μπάρα
στο άλσος Περιστερίου

Φωτογραφία του
Αλέξανδρου Κορομηλά '97

Τα ενυπόγραφα άρθρα που δημοσιεύονται στον ΕΡΜΗ απηχούν τις προσωπικές θέσεις κι απόψεις των συντακτών τους και δε δεσμεύουν κατ' ανάγκην το ΔΣ του ΣΑΚΑ ή τη συντακτική ομάδα του περιοδικού. Μέλη του ΣΑΚΑ είναι οι απόφοιτοι του Κολλεγίου Αθηνών και Κολλεγίου Ψυχικού.

Στεφάνου Δέλτα 15 • 154 52 Ψυχικό • Τηλ.: 210 - 67.22.067 • Fax: 210 - 67.48.845 • www.saka.gr • e-mail: info@saka.gr

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΣΑΚΑ 2019-2021

Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Παπαδιαμάντης '78
Α' Αντιπρόεδρος: Γιώργος Σακελλαριάδης '01
Β' Αντιπρόεδρος: Ελένη Αναγνωστοπούλου '10
Γενικός Γραμματέας: Αλέξης Κομσέλης '92
Ταμίας: Βαγγέλης Παπανδρέου '87
Μέλη: Διονύσιος Βρέκοσις χ66
 Νικολίνα Γυλέκη '10
 Ειρήνη Καπελλάκη '99
 Ματθαίος Μήτσης '10
 Ανδρέας Χ. Μωρίκης '69
 Μέλη Ξένου '94
 Σέργιος Παπαδόπουλος '99
 Ξένια Πασχοπούλου '91
 Κωνσταντίνος Στεφανάκης '15
 Βασίλης Φουρλής '79

Επίτιμος Πρόεδρος: Άρης Μανιάς '57
Νομικός Σύμβουλος: Σωτήρης Φωτέας '02
Διευθυντής: Στέλιος Χαρτζίδης '93

ΘΕΣΜΟΙ

ΣΑΚΑ Career Office

**Τράπεζα
Αίματος
ΣΑΚΑ**

COLLEGE STORE
www.collegestore.gr/saka
Βρείτε το αθλητικό μας KIT!

ΧΟΡΗΓΟΣ ΣΑΚΑΛΙΓΑ

ΣΠΑΝΟΣ ΑΕ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Μπορείς να πληρώσεις τη συνδρομή σου με:

> **Την πιστωτική ή χρεωστική σου κάρτα**
 στη Λέσχη του ΣΑΚΑ ή με ένα τηλεφώνημα.

> **On line payment**
 (στο www.saka.gr με οποιαδήποτε πιστωτική κάρτα)

> **Πληρωμή μετρητοίς στη Λέσχη**

> **ΣΑΚΑ VISA**

> **Κατάθεση στην Τράπεζα (IBAN)**

ALPHA BANK: GR3601403590359002002006736
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ: GR8201718310006831121713633
EUROBANK: GR7602600360000600200500595
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ: GR5401106140000061400117463
 (γράφοντας όνομα και έτος αποφοίτησης στην αιτιολογία)

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ	Μέσω Εισπρακτορά	Απευθείας πληρωμή
1 ^ο έτος μετά την αποφοίτηση	€0	€0
2 ^ο έως 6 ^ο έτος μετά την αποφοίτηση	€45	€40
Υπόλοιπες τάξεις αποφοίτων	€90	€80

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ενημέρωσέ μας για αλλαγές των στοιχείων σου:

> **Ηλεκτρονικά** στο www.saka.gr

> **Με fax** στο 210-67.48.845

> **Με e-mail** στο info@saka.gr

> **Τηλεφωνικά** στο 210-67.22.067 Γραμματεία ΣΑΚΑ

ΤΟΥΒΛΟΤΟΙΧΟΣ

Εάν επιθυμείς να συμμετάσχεις στον τουβλότοιχο, επικοινωνήσε με τη Μαρκέλλα Παναγιώτου στο 210-67.22.067.

Υπάρχουν ακόμη μερικά διαθέσιμα τούβλα.

ΧΟΡΗΓΟΣ
ΣΑΚΑ
BASKET
LEAGUE

Έχετε πισίνα;

Έχουμε τους τρόπους να την

απολαμβάνετε ακόμα περισσότερο...

...περισσότερο από μια απλή εταιρεία κατασκευής πισίνας!

Αισθητική αναβάθμιση πισίνας

Επίλυση κάθε προβλήματος

Εναλλακτικοί τρόποι απολύμανσης

Καλύμματα ασφαλείας

Σκούπες ρομπότ

Φωτισμός L.E.D.

Αξεσουάρ

Εσείς ποιον θα εμπιστευθείτε;

Προνομιακές τιμές για τους αποφοίτους
Κωνσταντίνος Σταυρίδης '99

Δίκτυο σε όλη την Ελλάδα

210 6148400, info@ideales.gr

Βουτήξτε στο www.ideales.gr

**PISCINES
IDEALES**
Your waterworld!

«TOGETHER WE STAND, DIVIDED WE FALL»

E

ΧΟΥΝ ΠΕΡΑΣΕΙ 76 χρόνια από τη λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Αν μπορούσε κανείς να κάνει έναν απολογισμό, συνοψίζοντας, θα κατέληγε τη φράση «ποτέ ξανά». Αυτή η διαπίστωση υπήρξε ο θεμέλιος λίθος για την ενωμένη Ευρώπη. Το δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα η γηραιά ήπειρος, παλιότερα θέατρο τόσων και τόσων πολέμων, άλλαξε άρδην. Αναπτύχθηκε με πρωτοφανείς ρυθμούς για να φτάσει στον εικοστό πρώτο αιώνα να είναι μια γροθιά.

«Η ΙΣΧΥΣ ΕΝ ΤΗ ΕΝΩΣΕΙ» θα σκεφτεί κανείς απλοϊκά. Αλλά είναι και κάτι παραπάνω από αυτό. Ένωση δεν είναι μόνο καλή γειτνίαση. Σημαίνει και αλληλεγγύη. Σημαίνει ανοιχτά σύνορα. Σημαίνει ελεύθερη οικονομία. Σημαίνει τόσα πολλά που έφτασαν να ξεπερνούν την αρχική ιδέα της Ένωσης Άνθρακα και Χάλυβα που έκανε τα πρώτα της βήματα το 1957 και της σημαίας με τα δώδεκα αστέρια που καθιερώθηκε το 1985.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ που ξέρουμε σήμερα έφτασε να είναι η δεύτερη υπερδύναμη του πλανήτη. Μια μεγάλη οικονομία και μια αξιοσέβαστη δύναμη. Και μέσα σε αυτή τη δύναμη έχουμε την τιμή να ανήκουμε, εδώ και σαράντα χρόνια.

ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΕΠΕΤΕΙΟΣ που θα έπρεπε να μην ξεχνάμε. Δεν έχει να κάνει αποκλειστικά με το αν η Ελλάδα ωφελήθηκε λίγο ή πολύ. Έχει να κάνει ότι όλα τα κράτη-μέλη ανεξαιρέτως πήγαν ένα βήμα παραπέρα μέσα από την Ένωση. Ίσως τελικά αυτή να είναι και η δύναμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ενότητα. Το αίσθημα ότι κανένας δεν είναι μόνος του σε αυτή τη μεγάλη οικογένεια.

ΣΤΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΑΣ η συντακτική ομάδα εντόπισε και συνομίλησε με συναποφοίτους που υπηρέτησαν και συνεχίζουν να υπηρετούν το ευρωπαϊκό όραμα από πολλές θέσεις και αξιώματα. Ανάμεσά τους δεν θα πρέπει να λησμονούμε και τη συμβολή του αείμνηστου συναποφοίτου και Προέδρου του Σχολείου Γιώργου Αναστασόπουλου '54, που υπηρέτησε το ευρωπαϊκή ιδέα από πολλές και διαφορετικές θέσεις.

* * *

ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΠΟΥ ΔΙΑΝΥΟΥΜΕ είναι παράξενοι, ίσως και πρωτόγνωροι. Όμως φαίνεται να βγαίνουμε πιο δυνατοί από την περιπέτεια της πανδημίας, που ανέτρεψε τις ζωές μας. Θέλω για αυτό το λόγο να ευχαριστήσω για άλλη μια φορά όλη τη συντακτική ομάδα, τους υπεύθυνους ύλης και την ομάδα φωτογραφίας του «Ερμή», που παρά τις δύσκολες στιγμές που ζούμε προσπάθησαν τόσο πολύ για να δημιουργηθεί το τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας.

Καλή ανάγνωση!

Χρήστος Μεγκουσιδής '10,
Αρχισυντάκτης του ΕΡΜΗ

ANNA MARIA
MAZARAKI
ATHENS

SHOP ONLINE
WWW.ANNAMARIAMAZARAKI.COM

#ANNAMARIAMAZARAKI

**Κωνσταντίνος
Παπαδιαμάντης '78**
Πρόεδρος Διοικητικού
Συμβουλίου ΣΑΚΑ

Αγαπητοί συναπόφοιτοι,

ΟΤΑΝ ΓΡΑΦΟΝΤΑΙ ΑΥΤΕΣ ΟΙ ΓΡΑΜΜΕΣ, φαίνεται ότι η δοκιμασία που όλοι περάσαμε με τον covid-19 οδεύει προς το τέλος της, παρά οπισθοδρομήσεις που παρατηρούνται. Προσδοκούμε ένα καλοκαίρι που θα μας επιτρέψει να ξεκουραστούμε, να χαλαρώσουμε και σε μεγάλο βαθμό να εκτονωθούν εντάσεις που μοιραία γεννήθηκαν τις μέρες του εγκλεισμού σε όλους τους κοινωνικούς χώρους.

ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑ, έστω και συγκρατημένη, λοιπόν, μας διακατέχει.

Η ΠΑΝΔΗΜΙΑ πράγματι, μας ανάγκασε, στον ΣΑΚΑ, να αλλάξουμε πολλά από τα σχέδια μας, να αναβάλλουμε εκδηλώσεις και δράσεις.

ΠΑΡΑ ΤΑΥΤΑ, παρά τις δυσκολίες καταφέραμε, διαδικτυακά, να οργανώσουμε δύο εκδηλώσεις με θέμα ακριβώς την μετά covid εποχή. Τι θα έχει αλλάξει, τι θα είναι διαφορετικό, όταν επανέλθουμε σε μια φυσιολογική ροή της ζωής μας. Ποιες θα είναι οι επιπτώσεις στην οικονομία αλλά και στην προσωπική ζωή του καθενός μας, στην ψυχολογία του. Διότι η πανδημία δεν δοκίμασε μόνο την οικονομία, αλλά επηρέασε και την ψυχολογία του καθενός μας. Η διαδικτυακή συμμετοχή σας, που συνολικά άγγιξε τα 300 άτομα, έδωσε σε όσους εργάστηκαν για την διοργάνωσή τους χαρά και δύναμη να συνεχίσουν. (Περισσότερα στις οικείες στήλες).

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ένα καινούργιο charter, αυτό της Ελβετίας προστέθηκε στα ήδη λειτουργούντα, δημιουργήθηκε ο φιλοζωϊκός όμιλος, ενώ επωφεληθήκαμε από την διακοπή της λειτουργίας του campus, ώστε να ανακαινισθεί η λέσχη μας, κάτι που από καιρό σχεδιάζαμε.

ΑΚΟΜΗ, φροντίσαμε, να ολοκληρωθεί η επεξεργασία δύο κανονισμών σχετικά με τις προμήθειες και τα social media, του συλλόγου, για να διευκολυνθεί η λειτουργία του. Είμαστε πιά ένα σύλλογος με διψήφιο αριθμό (σε χιλιάδες) και η θέσπιση κανόνων για την οργάνωση των λειτουργιών μας γίνεται όλο και πιο επιτακτική.

Ο ΣΑΚΑ, είναι ένα σύλλογος που βασίζεται στον εθελοντισμό. Όσοι ασχολούμαστε (ή έχουμε ασχοληθεί) πιο ενεργά, είμαστε εθελοντές, ερχόμαστε για να δώσουμε όχι για να πάρουμε, ενώ παράλληλα με την συμμετοχή μας διατηρούμε τις δουλειές μας και τι λοιπές μας δραστηριότητες. (Είναι μεγάλη επιτυχία ότι έχουμε αποφύγει την δημιουργία «επαγγελματιών» παραγόντων). Ως εθελοντές λοιπόν, χαιρόμαστε διπλά που αυτή την δύσκολη εποχή όχι μόνον κρατήσαμε δραστήριο τον σύλλογο, αλλά την αξιοποιήσαμε για να ολοκληρώσουμε την θεσμική προσαρμογή του.

ΑΛΛΑ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΚΙ ΟΙ ΔΙΑΚΟΠΕΣ έρχονται. Ευχόμαστε σε όλους καλό καλοκαίρι, ξεκούραση, χαλάρωση και σας περιμένουμε από τον Σεπτέμβριο όλους με νέες ιδέες και νέες προτάσεις για τις δραστηριότητές μας. E

Καλό καλοκαίρι !!!

MOTOROLA SOLUTIONS

ΑΣΥΡΜΑΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΓΕΝΙΑΣ

Για τη δημιουργία ασφαλέστερων πόλεων
και κοινωνιών που ευημερούν.

mortek
50 ΧΡΟΝΙΑ ΑΣΥΡΜΑΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

MOTOROLA SOLUTIONS

Channel Partner

Μάθετε περισσότερα στο www.mortek.gr

Κώστας Συνολάκης '75

Καθηγητής, Διευθυντής / President του Κολλεγίου Αθηνών,
Τακτικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών

ΜΕΡΟΣ Β΄

Συνέντευξη στον **Ματθαίο Μήτση '10**

Το 2019 αναλάβατε Πρόεδρος της Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα. Ποιο είναι το πιο επικίνδυνο στοιχείο αυτής της απειλής;

Οι καταστροφές από τα τσουνάμι αποτελούν μία προβολή στο μέλλον των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής. Οι αμμόδεις παραλίες, αυτές που αγαπάμε πολύ, είναι υπό εξαφάνιση. Αυτό είναι αποτέλεσμα της ανόδου της στάθμης της θάλασσας με συνακόλουθες αλλαγές στην παράκτια ζώνη αλλά και την ενδοχώρα.

Η Ελλάδα, όπως άλλωστε προκύπτει από τη μελέτη της Τραπέζης της Ελλάδος (Ιούνιος 2011), επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την κλιματική αλλαγή. Έχουμε μια ακτογραμμή 16.300 χλμ. Πολλές παράκτιες περιοχές θα υποστούν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και μαζί με το φυσικό τοπίο θα υπάρξουν πολύ σοβαρές συνέπειες και στα οικοσυστήματα, τη βιοποικιλότητα, τις αγροτικές καλλιέργειες ακόμα και τον τουρισμό, καθώς πολλές παραλίες φυσικού κάλλους θα διαβρωθούν και θα εξαφανιστούν. Θα πρέπει να δημιουργήσουμε μια κουλτούρα ασφάλειας και πρόληψης στο κράτος αλλά και τους πολίτες.

Πώς ανταποκρίνεται η Ελλάδα στην κλιματική αλλαγή; Πιστεύετε ότι στη χώρα μας καλλιεργείται επαρκώς αυτό που θα λέγαμε «περιβαλλοντική συνείδηση»;

Η κλιματική αλλαγή είναι ένα παγκόσμιο πρόβλημα και σε παγκόσμιο επίπεδο πρέπει να αντιμετωπισθεί. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει στόχους για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπί-

ου από τις βιομηχανίες, τα αεροπλάνα, τα αυτοκίνητα, τη θέρμανση κατοικιών κ.ά.. Έχει δεσμευτεί να μειώσει τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά 55% μέχρι το 2030 σε σύγκριση με τους δείκτες του 1990. Δεν μπορούμε να αναστρέψουμε την κλιματική αλλαγή, μπορούμε, όμως, παίρνοντας μέτρα να επιβραδύνουμε την αύξηση της θερμοκρασίας, για να προσεγγίσουμε τους στόχους της συμφωνίας των Παρισίων του 2016.

Στην Ελλάδα οι προτεραιότητες για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής σε εθνικό επίπεδο συντονίζονται από την Ειδική Επιστημονική Επιτροπή. Η απολιγνιτοποίηση, η απόσυρση των πλαστικών μιας χρήσης, η προώθηση της ηλεκτροκίνησης, η ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων κι ένα εθνικό σχέδιο για τις αναδασώσεις και τη βιοποικιλότητα είναι μέσα στις προτεραιότητες της Ελλάδας. Θα θέλαμε να αναλάβουμε ως χώρα πρωτοβουλίες πιο γρήγορα ακόμη και από την υπόλοιπη Ευρώπη.

Τα τελευταία χρόνια έχει υπάρξει μια ευαισθητοποίηση στα θέματα του περιβάλλοντος. Η «περιβαλλοντική συνείδηση» καλλιεργείται σε μικρή ηλικία και η οικογένεια και το σχολείο καλούνται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο. Ο μέσος Έλληνας δεν θα έλεγα ότι διαθέτει «περιβαλλοντική συνείδηση» αντίστοιχη με το βιοτικό επίπεδο της χώρας. Ας ελπίσουμε ότι η νέα γενιά θα προχωρήσει στις επιθυμητές αλλαγές συμπεριφοράς. Εδώ, στο Σχολείο μας, ζητούμε τη στήριξη δωρητών, ώστε να υλοποιήσουμε πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη ατομικής υπευθυνότητας σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Πώς επέδρασε η πανδημία του κορωνοϊού στην εκπαιδευτική διαδικασία; Πιστεύετε ότι οι αλλαγές που επήλθαν λόγω αυτής θα διατηρηθούν και μακροπρόθεσμα;

Το Σχολείο μας ήταν εξοπλισμένο με τις βασικές τεχνολογικές υποδομές που χρειαζόνταν για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Έτσι, μετά το πρώτο σάστισμα που προκάλεσε ο κορωνοϊός, ανταποκρίθηκε ταχύτατα και τώρα πλέον λειτουργεί οργανωμένα και με ασφάλεια, δια ζώσης ή διαδικτυακά, με σύγχρονη ή ασύγχρονη διδασκαλία. Ωστόσο, πρέπει συνεχώς να αναβαθμιζόμαστε και να εξελισσόμαστε, ώστε να παραμένουμε στην πρωτοπορία, με προσήλωση στις βασικές παιδαγωγικές μας αρχές. Είναι ηθική μας υποχρέωση να σηκώνουμε συνέχεια τον πήχυ στην Ελλάδα και να δείχνουμε στην εκπαιδευτική κοινότητα τι είναι εφικτό και πώς επιτυγχάνεται.

Πιστεύω, πράγματι, ότι η πανδημία έδωσε μία πολύ μεγάλη ώθηση στη χρήση της τεχνολογίας στη διδακτική διαδικασία. Προχωρήσαμε σε ευρύτατες και σε βάθος επιμορφώσεις των εκπαιδευτικών στον τομέα αυτό και διαπιστώνουμε ότι πολλές τεχνικές και εφαρμογές είναι πολύ αποτελεσματικές και μπορούν να παραμείνουν σε χρήση ως εργαλεία και στην εποχή μετά την πανδημία. Βλέπουμε ακόμη και μία μεικτή, υβριδική χρήση σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης, καθώς η εξ αποστάσεως εκπαίδευση επεκτείνει τον διδακτικό χώρο και χρόνο πέραν της αίθουσας διδασκαλίας και του σχολικού προγράμματος. Βεβαίως, έγινε επίσης αισθητό ότι στις μικρές τουλάχιστον ηλικίες τίποτε δεν αντικαθιστά τον δάσκαλο και το σχολείο.

Ο Καθηγητής Κώστας Συνολάκης '75, στη Σαμόα, το 2009

Πέρα από την ακαδημαϊκή μόρφωση, ποια άλλα στοιχεία πρέπει να παρέχει το Σχολείο για να ανταποκρίνεται στον ρόλο του, σύμφωνα με το Mission Statement;

Το Κολλέγιο πρέπει να είναι φάρος εκπαίδευσης στην ελληνική κοινωνία. Κάθε μαθητής και εργαζόμενος είναι μία μοναδική προσωπικότητα, που τη σεβόμαστε με τη διαφορετικότητά της. Κάθε μαθητής έχει δικαίωμα στη μάθηση πέρα και έξω από κάθε διάκριση. Θα πρέπει να εμπνεύσουμε στα παιδιά τον σεβασμό προς τον συμμαθητή, τον δάσκαλό τους και όλους τους εργαζομένους. Θα πρέπει επίσης να δημιουργήσουμε τέτοιες συνθήκες στην τάξη μας, ώστε όλοι οι μαθητές μας να μαθαίνουν και να είναι αποδεκτοί από όλους.

Η προαγωγή των Τεχνών είναι μέσα στους άμεσους στόχους μας. Θέλω να μοιραστώ μαζί σας τη χαρά μου για το μελλοντικό μας απόκτημα, το Κτίριο Τεχνών ή Art-hub, όπως το λέμε affectionately. Θέλω να ευχαριστήσω τον συναπόφοιτό μας Δημήτρη Δασκαλόπουλο x76, που μαζί εμπνευστήκαμε το έργο. Η κατασκευή του Κτιρίου Τεχνών θα επαναφέρει τις τέχνες στο Κολλέγιο, όπως ήταν πριν από δεκαετίες με με-

γάλους ζωγράφους, χαρακτές και μουσικούς και θα προσφέρει παγκόσμια, χωρίς αποκλεισμούς, διεπιστημονική πρόσβαση στην καλλιτεχνική εκπαίδευση. Θα είναι ένας χώρος για μάθηση, για δημιουργική διάδραση, για δημιουργία. Στον 21^ο αιώνα, το Art-hub στο Κολλέγιο -η σοφίτα που ξέραμε οι παλαιότεροι απόφοιτοι- θα τοποθετήσει σε νέα βάση τον διάλογο για την Τέχνη και τον σύγχρονο πολιτισμό, που έχει τις ρίζες του στην Ελλάδα.

Ενισχύουμε την ακαδημαϊκή αριστεία με τη θέσπιση Υποτροφιών Αριστείας και δρομολογούμε διαδικασίες για την εισαγωγή χαρισματικών μαθητών. Για πρώτη φορά θα έχουμε εφέ-

άλλες περίπου €500.000 σε οικογένειες πληγείσες από COVID-19. Σημειωτέον ότι το 70% - 80% του ποσού που διατίθεται συνολικά για το πρόγραμμα Υποτροφιών καλύπτεται από τον προϋπολογισμό του Ελληνοαμερικανικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος. Σε αντίστοιχα αμερικανικά σχολεία, το 70-80% των υποτροφιών προέρχονται από φιλανθρωπικές δωρεές, ενώ σε εμάς μόνο το 20-30%. Αυτό δείχνει πόση δουλειά έχουμε ακόμη να κάνουμε στον τομέα της εξεύρεσης πόρων (ειδικά για τις υποτροφίες).

Το endowment του Σχολείου μας είναι πολύ χαμηλό, περίπου 5 φορές μικρότερο από αυτό του Ανατόλια, (που είναι μικρότερο σχολείο) και περίπου 10 φορές μικρότερο από του American College of Greece. Η απαλλαγή της εξάρτησης από τα δίδακτρα και η εξασφάλιση σταθερής πηγής χρηματοδότησης μέσω ενός σημαντικού endowment είναι απαραίτητα στοιχεία για ένα ευρύ πρόγραμμα Υποτροφιών και για να παραμείνει το Κολλέγιο ανταγωνιστικό σε διεθνή κλίμακα.

Ένας μεγάλος στόχος μας είναι η ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής προσφοράς, με συμμετοχή του 70-80% των μαθητών μας σε κοινωνικά προγράμματα, όπως γίνεται σε αντίστοιχα κορυφαία σχολεία του εξωτερικού. Στην Ελλάδα δεν έχουμε παράδοση στον εθελοντισμό και στις κοινωνικές δράσεις και σε

αυτόν τον τομέα το Σχολείο πρέπει να πρωτοπορήσει. Θέλουμε να αναπτύξουμε περισσότερο τα κοινωνικά προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας και αθλητικών δραστηριοτήτων για παιδιά προσφύγων, όπως κάναμε τα δύο προηγούμενα χρόνια, αλλά και άλλων ομάδων με ανάγκες.

Ως γονέας, πώς βλέπετε το Κολλέγιο σήμερα;

Ο συνδυασμός του ελληνικού προγράμματος με τη σύγχρονη παιδαγωγική φιλοσοφία των προγραμμάτων του IB (PYP - MYP - IB DP) παρέχει μεγάλες ευκαιρίες για καλλιέργεια των δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα. Οι κοινωνικές δεξιότητες καλλιεργούνται πάντα μέσω των Μαθητικών Κοινοτήτων και με

ευρύ πλέγμα εξωδιδασκτικών δραστηριοτήτων, που δίνουν στους μαθητές πολλές ευκαιρίες να ανακαλύψουν και να αναπτύξουν τα ενδιαφέροντα και τα ταλέντα τους.

Το Κολλέγιο εφαρμόζει σύγχρονες διδακτικές μεθόδους, που δίνουν στα παιδιά ερεθίσματα για δημιουργικότητα και αναστοχασμό. Στοχεύουν στη μάθηση μέσω της ενεργού συμμετοχής, της έρευνας στη Βιβλιοθήκη και στα εργαστήρια και της οργάνωσης δράσεων που προωθούν την κοινωνική ευαισθησία και την οικολογική συνείδηση. Έχουμε άριστους δασκάλους, που κάνουν ό,τι μπορούν με βιβλία που δεν βοηθούν την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης. Επίσης, τα παιδιά φέρνουν αρκετή δουλειά στο σπίτι. Παρόλο που είναι μια πολύ ιδιαίτερη χρονιά φέτος, είμαστε σε πολύ καλό δρόμο. Με το τέλος της πανδημίας θα προχωρήσουμε με γοργά βήματα με σκοπό την αναπλήρωση του χαμένου χρόνου και θα ανεβάσουμε ακόμα περισσότερο τους ποιοτικούς δείκτες.

Διδάσκοντας τα παιδιά για τις φυσικές καταστροφές, Μενταγούαίς, 2010

τος υποτροφίες ειδικών ενδιαφερόντων για μαθητές που θα έχουν ιδιαίτερες επιδόσεις στα αθλητικά και τα καλλιτεχνικά (μουσική, εικαστικά). Παράλληλα, ενισχύουμε την ποικιλομορφία του μαθητικού σώματος με τις υποτροφίες Οικονομικής Ενίσχυσης και τις Περιφερειακές Υποτροφίες, που αναζωογονήθηκαν τα τελευταία χρόνια.

Στόχος μας είναι ο μισός πληθυσμός του μαθητικού σώματος να λαμβάνει οικονομική ενίσχυση και να αντιπροσωπεύονται όλες οι κοινωνικές ομάδες. Η μέση αστική τάξη υποεκπροσωπείται σήμερα. Εδώ χρειαζόμαστε πολλή βοήθεια. Κατά το προηγούμενο σχολικό έτος δόθηκαν €2.900.000 σε υποτροφίες και

Ποια θεωρείτε ότι ήταν τα ισχυρά σημεία του Κολλεγίου μέχρι σήμερα και ποια είναι τα ισχυρά του σημεία στον 21^ο αιώνα;

Τα ισχυρά σημεία του Κολλεγίου διαχρονικά είναι η συνύπαρξη ισχυρών παραδοσιακών αρχών και αξιών με την καινοτομία και την τεχνολογία αιχμής και η προσφορά ολοκληρωμένης παιδείας με διεθνή κριτήρια και προσανατολισμό. Προετοιμάζουμε τους μαθητές μας για τα προβλήματα της πραγματικής ζωής, την παγκόσμια συνεργασία και την αγορά εργασίας στην Ελλάδα και τον κόσμο. Οι εκπαιδευτικοί μας επιλέγονται ανάμεσα στους καλύτερους και στη συνέχεια υποστηρίζονται από το Σχολείο με συνεχή και στοχευμένη επιμόρφωση.

Ιδιαίτερο στοιχείο της προσωπικότητας του Κολλεγίου είναι το πρόγραμμα Υποτροφιών, που πρέπει να διαφυλάξουμε και να ενδυναμώσουμε ως «κόρην οφθαλμού», καθώς εξασφαλίζει την ποικιλομορφία του μαθητικού σώματος.

Το μεγαλύτερο κεφάλαιο του Κολλεγίου είναι οι απόφοιτοί μας, που σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης κατέχουν ηγετικές θέσεις και διακρίνονται σε όλους τους τομείς του πνεύματος, των επιστημών και των τεχνών, είναι οι πρεσβευτές του Κολλεγίου στον κόσμο.

Το γεγονός ότι αποφοιτούν τάξεις των οποίων οι μαθητές δεν γνωρίζονται όλοι μεταξύ τους, θεωρείτε ότι χαλαρώνει τους δεσμούς όταν πια αποφοιτήσουν;

Ασφαλώς σε ένα σχολείο όπως το σημερινό δεν γνωρίζονται όλοι μεταξύ τους, όπως στο σχολείο των 300 συνολικά μαθητών, που ήταν στις πρώτες δεκαετίες του το Κολλέγιο. Σημασία, ωστόσο, έχει να μην είναι ένα απρόσωπο σχολείο, να υπάρχει επικοινωνία μεταξύ διεύθυνσης - εκπαιδευτικών - μαθητών αλλά και μαθητών μεταξύ τους. Δηλαδή να υπάρχουν μικρότερες μαθησιακές κοινότητες μέσα στη μεγάλη κοινότητα με σωστές σχέσεις ανάμεσα στα μέλη τους. Η αναλογία μαθητών - δασκάλων παίζει μεγαλύτερο ρόλο από τον συνολικό αριθμό των μαθητών. Άλλωστε, οι αξίες του σεβασμού και της φιλίας που καλλιεργούνται διαμορφώνουν σωστές σχέσεις και οι φιλίες ζωής που δημιουργούνται στα θρανία δεν αφορούν μεγάλους αριθμούς. Φίλους έχουμε πολλούς, αλλά «φίλους ζωής» ελάχιστους.

Όσον αφορά στους μαθητές που αποφοιτούν, σήμερα με τη βοήθεια της τεχνολογίας και των κοινωνικών δικτύων, βρίσκουν τρόπους να έρθουν κοντά, όσο πολλοί και αν είναι και όσο μακριά κι αν βρίσκονται. Ευκαιρίες για σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ «Κολληγιάνων» αποτελούν επίσης όλες οι εκδηλώσεις που διοργανώνουν τακτικά το Σχολείο και ο ΣΑΚΑ, όπως και τα Reunions των τάξεων.

Πώς βλέπετε τη σχέση Σχολείου – Αποφοίτων;

Τα τελευταία χρόνια, το Σχολείο μας έχει αποκτήσει μεγαλύτερη εξωστρέφεια και άμεση επικοινωνία με την ευρύτερη κοινότητα και ιδιαίτερα με τους χιλιάδες αποφοίτους του στον κόσμο. Μέσω του

Μ. Μήτσης '10, Κ. Συνολάκης '75, Κ. Παπαδιαμάντης '78, Χ. Μεγκουσιδής '10.

σύγχρονου ιστοτόπου και των σελίδων κοινωνικής δικτύωσης του Κολλεγίου καθώς και μέσω των ηλεκτρονικών εντύπων, κρατάμε ενήμερους τους αποφοίτους για όλες τις δράσεις και τα προγράμματά μας, τα επιτεύγματα των μαθητών και των εκπαιδευτικών μας.

Παράλληλα, διοργανώνουμε και προσκαλούμε τους αποφοίτους σε σειρά εκδηλώσεων, με διακεκριμένους ομιλητές. Είμαστε πάντοτε ανοικτοί σε συνέργειες και συνεργασίες με τους αποφοίτους. Στόχος μας είναι να υπάρχει και να καλλιεργείται διαρκώς μια αμφίδρομη σχέση μαζί τους. Επιδιώκουμε να μαθαίνουμε νέα τους και τους καλούμε να μας επισκέπτονται με κάθε ευκαιρία και να μοιράζονται μαζί μας ιστορίες από τα μαθητικά τους χρόνια αλλά και τις απόψεις τους για βελτιωτικές παρεμβάσεις.

Όσοι έχουμε φοιτήσει στο Κολλέγιο γνωρίζουμε τη μοναδική εμπειρία του να σπουδάσεις σε ένα τέτοιο σχολείο, μόνο εμείς το καταλαβαίνουμε. Για να διατηρήσουμε ισχυρούς τους δεσμούς μας με τους αποφοίτους μας, πρέπει να είμαστε συντονισμένοι και να υποστηρίζουμε τον ΣΑΚΑ αλλά και τα Charters του στο εξωτερικό.

Ελάτε να ενώσουμε τις δυνάμεις μας, την υπερηφάνεια και την αγάπη μας για το Σχολείο μας, όλοι οι απόφοιτοι στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και, μαζί με τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς, τους μικρούς και μεγάλους δωρητές, ευεργέτες και εθελοντές να εργαστούμε για να υπερνικήσουμε τις σημερινές δυσκολίες και να συνδράμουμε και πάλι στην ανοικοδόμηση μιας ισχυρότερης Ελλάδας.

40 ΧΡΟΝΙΑ ΕΛΛΑΔΑ - Ε.Ε.

«Με την ένταξή μας θα βγούμε από την αιώνια μοναξιά μας, που μας εξέθετε σε παντοειδείς κινδύνους και μας υποχρέωνε να αναζητούμε κηδεμόνες».

Οι μαθητές του Μποδοσακείου ζωγραφίζουν την επέτειο των 40 χρόνων στην Ε.Ε.

Η φράση του Κωνσταντίνου Καραμανλή στη Βουλή τον Ιανουάριο του 1980 περιέγραφε τη ζοφερή πραγματικότητα που θα αντιμετώπιζε η χώρα μας αν απέλυε την ευκαιρία να καταστήσει τον εαυτό της μέλος των τότε Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γνώριζε ότι το πολιτικό της βάρος στη διεθνή σκακιέρα θα μειωνόταν όντας αδύναμη να επηρεάσει τις αποφάσεις στα κέντρα λήψης αποφάσεων, ενώ παράλληλα η οικονομία θα εγκλωβιζόταν σε ένα φαύλο κύκλο στασιμοληθωρισμού. Με την είσοδο μας στο κλαμπ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όμως, οικοδομήθηκαν τα θεμέλια ώστε μία χώρα όπως η Ελλάδα με αναποτελεσματικούς κρατικούς θεσμούς, εύθραυστη οικονομική διακυβέρνηση και ισχυρή παράδοση πελατειακών σχέσεων να αποκτήσει θεσμική συνέχεια και προηγμένο θεσμικό πολιτισμό μέσα από την συμμετοχή της στο ευρωπαϊκό κεκτημένο και την ενσωμάτωσή του στο ελληνικό θεσμικό σύστημα.

Ζωή Ζαριφοπούλου

Λέλα Βορίδη

Στέλλα Κουτρομάνου

Θάνος Παπαθανασίου

Άννα Παλυβού

Μαρίλια Παγκράτη

Μαντώ Κοντοβαζαϊνίτη

Λάμπρος Σαπουντζής

Κοραλία Χατζήμπεη

Φώτης Μαγκούτας

Δανάη Ρήγου

Άρης Λαμπράκος

Φαίδωνας Περγάμαλης

Η Ελλάδα πέτυχε να γίνει μέλος της «Ευρωπαϊκής Ένωσης» για να εδραιώσει την επισφαλή δημοκρατία της και στην 40χρονη πορεία της άλλαξε ολοκληρωτικά και από κάθε άλλη άποψη. Από την άλλη, η Ε.Ε. ενστάλαξε ένα πόλο στρατηγικής σταθερότητας και ευελιξίας που δεν ενυπήρχε στον πυρήνα του ασταθούς κοινωνικού και πολιτικού της κορμού. Αποκτήσαμε κανόνες που άλλαξαν τον τρόπο που οργανώνουμε τη ζωή μας και αποδεικνύουν ότι εναρμονιζόμαστε με τις αρχές και τις αξίες πάνω στις οποίες οικοδομήθηκε η Ευρώπη. Κανόνες για θέματα ασφάλειας στο εργασιακό περιβάλλον, για προστασία απέναντι σε διακρίσεις, αυστηρότερους νόμους για τη διαχείριση των χημικών και των λιπασμάτων, κανόνες για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Καθώς, λοιπόν, η Ευρώπη αλλάζει με ραγδαία ταχύτητα και καλείται να ανταποκριθεί στις νέες εξελίξεις, διανοίγεται ένα νέο πεδίο πρωτοβουλιών στο οποίο οι μικρές χώρες της Ε.Ε. θα κληθούν να λάβουν πιο ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση και στο καθορισμό του μέλλοντος της. Και η Ελλάδα δεν θα πρέπει να χάσει την ευκαιρία...

Παύλος Πετίδης '14

Ευχαριστούμε τον Διευθυντή του Μποδοσακείου κ. Λουκά Ζάχο και την δασκάλα εικαστικών Μυρτώ Καυκούλα για την παραχώρηση των έργων.

Νίκος Δένδιας '78

Στο «εσωτερικό» του Υπουργείου Εξωτερικών

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΥΣ

Χρήστο Μεγκουσίδα '10
Κατερίνα Κορρέ '13
Μυρτώ-Αμαρυλλίδα Λάππα '13

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Αλέξανδρος Κορομηλάς '97

Το 2021 συμπληρώνονται 40 χρόνια από την ένταξη της Ελλάδας στην -τότε- Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Πώς αποτιμάτε αυτά τα χρόνια;

Η ερώτηση είναι αυτονόητη, αλλά η απάντηση είναι ιδιαίτερα δύσκολη. Η Ελλάδα σήμερα είναι μία τελείως διαφορετική χώρα από εκείνη που ο Κωνσταντίνος Καραμανλής έβαλε στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Η συμμετοχή στην ευρωπαϊκή οικογένεια συνιστά συμμετοχή στο πιο φιλόδοξο εγχείρημα στην ιστορία της ανθρωπότητας. Αν θυμηθούμε πόσους πολέμους έζησε η Ευρώπη τον εικοστό αιώνα και το γεγονός ότι τα τελευταία εβδομήντα χρόνια δεν έχει υπάρξει πόλεμος χάρη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα δεδομένα αυτά είναι αρκετά από μόνα τους για να δικαιολογήσουν τη σημασία του εγχειρήματος. Στην Ελλάδα έγινε μια τεράστια εσωτερική μεταμόρφωση με την ένταξη στην Ενωμένη Ευρώπη. Οφείλω να πω βέβαια ότι εξαιτίας σφαλμάτων, τόσο δικών μας, όσο και των εταίρων μας, υπήρξαν και παθογένειες ή αδυ-

Ο Νίκος Δένδιας '78 είναι Υπουργός Εξωτερικών. Έχει διατελέσει Υπουργός και σε άλλα Υπουργεία (Εθνικής Άμυνας, Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης). Έχει διατελέσει Πρόεδρος των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Εκλέγεται βουλευτής με το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας από το 2004 μέχρι σήμερα.

ναμίες προσαρμογής. Παρά ταύτα, η συνολική αποτίμηση δεν μπορεί παρά να είναι απόλυτα θετική.

Είστε ο πρώτος Υπουργός Εξωτερικών κράτους-μέλους της Ε.Ε. που ταξίδεψε στο Ισραήλ και τα Παλαιστινιακά εδάφη κατά τη διάρκεια της πρόσφατης κρίσης. Υπάρχει η δυνατότητα για την Ε.Ε. να διαδραματίσει ρόλο ειρηνοποιού σε τρίτες χώρες;

Η Ε.Ε. οφείλει να έχει τέτοιο ρόλο. Η Ευρώπη βρίσκεται σε μια εξαιρετικά περίπλοκη περιοχή, μεταξύ Ευρασίας και Αφρικής. Είναι ο πιο δημοκρατικός χώρος, προστατεύει τα ανθρώπινα δικαιώματα και έχει απόλυτο ενδιαφέρον για τη σταθερότητα της περιοχής. Μέχρι τώρα, η Ε.Ε. έχει επιτρέψει να δημιουργηθούν καταστάσεις - failed states - είτε στη Λιβύη, είτε στη Συρία, να εξελίσσονται καταστάσεις στη Μέση Ανατολή χωρίς καμία ουσιαστική πρωτοβουλία, όπως και αστάθειες σε περιοχές με τεράστιο ενδιαφέρον για την ίδια, όπως ο Καύκασος. Όταν η παρούσα Ευ-

Η συμμετοχή στην ευρωπαϊκή οικογένεια συνιστά συμμετοχή στο πιο φιλόδοξο εγχείρημα στην ιστορία της ανθρωπότητας.

ρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε τη θητεία της, η Πρόεδρος της δήλωσε ότι αυτή θα είναι μια γεωπολιτική επιτροπή. Μένει να αποδειχθεί στην πράξη.

Σε πρόσφατη τηλεδιάσκεψη της Ένωσης Εξωτερικής Πολιτικής των Ηνωμένων Εθνών της Αυστρίας, αναφερθήκατε στην ελληνική επιδίωξη για την κατάκτηση μίας μη μόνιμης έδρας στο Συμβούλιο Ασφαλείας για την περίοδο 2025-2026. Τι θα σήμαινε αυτό στρατηγικά για την Ελλάδα;

Θα σήμαινε ανάδειξη της δυνατότητάς μας να παρεμβαίνουμε θετικά σε παγκόσμια προβλήματα. Η Ελλάδα είναι μία χώρα που έχει ως θεμελιώδη αρχή την εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου. Την ύπαρξη δηλαδή ενός συστήματος που θα εφαρμόζει τους κανόνες δικαίου και όχι τον κανόνα της «ζούγκλας» στις σχέσεις μεταξύ κρατών και εθνών. Αυτή η γεωπολιτική αντίληψη θα έχει την ευκαιρία να προβληθεί μέσα από το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, κάτι εξαιρετικά χρήσιμο τόσο για την περιοχή μας, όσο και για τον κόσμο.

Ποια είναι η θέση της Ε.Ε. στην κατασκευή του πυρηνικού σταθμού στο Ακουγιού της Τουρκίας;

Υπάρχει διεθνές πλαίσιο που επιβάλλει σε κάθε χώρα που κατασκευάζει πυρηνικό σταθμό να ενημερώνει τις χώρες της ευρύτερης περιοχής, ώστε να είναι βέβαιο πως λαμβάνονται όλες οι δυνατές προφυλάξεις. Το εργοστάσιο

του Ακουγιού βρίσκεται πάνω σε μια εξαιρετικά σεισμογενή περιοχή. Κατά συνέπεια, πρέπει να είναι σαφές ότι θα ενσωματώνει την καλύτερη υπάρχουσα τεχνολογία, έτσι ώστε, αν συμβεί οτιδήποτε, να μην καταστραφεί, όχι μόνο η στενή περιοχή αλλά και η ευρύτερη. Κατά την τελευταία επίσκεψη του Τούρκου Υπουργού, τόνισα τις ανησυχίες της ελληνικής πλευράς και ο κ. Τσαβούσογλου δεσμεύθηκε να ζητήσει από τη ρωσική κατασκευάστρια εταιρεία να μας παράσχει σχετικές πληροφορίες. Αυτό θα σηματοδοτούσε μία αλλαγή στάσης της Τουρκίας, από τη μυστικοπάθεια στην ανοιχτή συνεννόηση. Εύχομαι να ισχύσει αυτή η αντίληψη και σε άλλα θέματα.

Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι η Ε.Ε. έχει διατηρήσει μια ιδιαίτερα διστακτική στάση απέναντι στην προκλητική στάση της Τουρκίας στη Μεσόγειο, τη στιγμή που για άλλα ζητήματα, όπως η αεροπειρατεία της Λευκορωσίας, η Ένωση πήρε άμεσα σαφή θέση;

Νομίζω ότι η Ε.Ε. από μόνη της δεν έχει ενσωματώσει στην πολιτική της τον σημαντικό γεωπολιτικό ρόλο που καλείται να παίξει. Επίσης, δεν έχει λυθεί η αντίφαση ότι μία χώρα-μέλος του ΝΑΤΟ απειλεί με πόλεμο μια άλλη χώρα-μέλος του ΝΑΤΟ αλλά και της Ε.Ε.. Αυτή η αντίφαση συγκρατεί μερικά κράτη να ενεργοποιήσουν το πλαίσιο που σε άλλες περιπτώσεις είναι άμεσο. Χρειάζεται προσεκτική προσπάθεια αλλά και μια εκστρατεία πειθούς απέναντι στη Γερμανία. Η ισχυρότερη χώρα της Ευρώπης οφεί-

λει να αποδεχτεί το ρόλο ηγέτιδας χώρας και σε καταστάσεις όπως η επιβολή κυρώσεων σε χώρα-μέλος του ΝΑΤΟ που παραβιάζει το διεθνές δίκαιο. Με τις εκλογές του Σεπτεμβρίου στη Γερμανία έχουμε μια νέα ευκαιρία να ξεκινήσουμε μια προσπάθεια συνεννόησης με τη νέα Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση.

Καθώς οι τουρκικές προκλήσεις αποτελούν ευρωπαϊκό και όχι μόνο ελληνικό πρόβλημα, ανακύπτει το ερώτημα γιατί κράτη-μέλη της Ε.Ε. εξακολουθούν να εξαπλίζουν στρατιωτικά τη γείτονα χώρα, μια κατάσταση που αναμφίβολα επιβαρύνει οικονομικά την πατρίδα μας. Είναι εφικτό να επιτύχουμε αλλαγή στάσης σε τέτοια ζητήματα;

Δεν είναι ουτοπικό αυτό. Υπάρχει μία διαρκής συζήτηση ανάμεσα σε εμάς και τους Γερμανούς φίλους μας. Υπάρχουν φωνές στη Γερμανία με θεσμικό ρόλο που καταλαβαίνουν απολύτως το πρόβλημα που μας δημιουργεί η εξαγωγή υποβρυχίων αναπτυγμένης τεχνολογίας από τη Γερμανία στην Τουρκία. Η αντίφαση δε είναι ακόμα μεγαλύτερη, αν λάβετε υπόψιν σας ότι εμείς είμαστε υποχρεωμένοι να διατηρούμε το έλλειμμα μας στο όριο του 3% και άρα δεν μπορούμε να δανειστούμε για αγορά όπλων, ώστε να αντιμετωπίσουμε όσα οι Γερμανοί ή άλλοι εξαγούν στους Τούρκους. Νομίζω πάντως ότι μια αρχική εξήγηση της αντίφασης είναι η συμμετοχή της Τουρκίας στο ΝΑΤΟ, η οποία περιπλέκει την κατάσταση. Μέσα στην ευρωπαϊκή οικογένεια, όπου ανήκουμε, θα συνεχίσουμε να προσπαθούμε με όλες μας τις δυνάμεις για να πείσουμε τις άλλες χώρες ότι η εξαγωγή οπλισμού στην Τουρκία, που μπορεί να αλλάξει τις ισορροπίες στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο, δεν πρέπει να γίνεται.

Ποιες είναι οι πιθανότητες να γίνει η Τουρκία πλήρες μέλος της Ε.Ε.; Με τις παρούσες συνθήκες πιστεύετε ότι υπάρχει αυτή η προοπτική;

Θέλω να είμαι ειλικρινής. Αυτό αφορά την τουρκική πλευρά. Η Ελλάδα θα ευχόταν η τουρκική κοινωνία και η τουρκική κυβέρνηση να διατηρήσει την επιλογή σύγκλισης και συμμετοχής στο ευρωπαϊκό εγχείρημα. Πρώτον, γιατί το εγχείρημα έχει μία τεράστια αξία από μόνο του, δεύτερον, γιατί πιστεύω πως αυτό θα είναι το καλύτερο για την Τουρκία και την τουρκική κοινωνία και τρίτον, γιατί πιστεύουμε ότι θα επιλύσει τα περισσότερα από τα εκκρεμή ζητήματα που η Τουρκία έχει, μαζί μας, όπως και με οποιαδήποτε άλλη χώρα-μέλος της Ε.Ε. αλλά και με άλλες χώρες εκτός της Ένωσης, καθώς με αυτόν τον τρόπο η Τουρκία θα υπάγεται σε ένα συνολικό σύστημα κανόνων. Για παράδειγμα, η Σύμβαση του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας είναι κομμάτι του ευρωπαϊκού κερκτημένου. Η Ε.Ε. έχει υπογράψει τη σύμβαση αυτή, άρα η συμμετοχή της Τουρκίας σε αυτό επιλύει σχεδόν αυτονόητα το μοναδικό ζήτημα που έχουμε στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο με την Τουρκία. Φανταστείτε πώς θα ήταν οι ελληνοτουρκικές σχέσεις αν αυτό δεν υπήρχε. Αλλά και σε θέματα όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα θέματα μειονοτήτων, η συμμετοχή της Τουρκίας στο ευρωπαϊκό κε-

κτημένο θα δημιουργούσε ένα πλαίσιο εγκάρδιας συνεννόησης. Δυστυχώς, όμως, τον τελευταίο καιρό η Τουρκία περισσότερο αποκλίνει παρά συγκλίνει προς το ευρωπαϊκό παράδειγμα.

Θα μπορούσε η Ε.Ε. να παίξει ενεργό ρόλο στην επίλυση του Κυπριακού ζητήματος; Σε ποιο βαθμό θα έπρεπε να συμμετέχει στη διαδικασία επίλυσης του ζητήματος, το οποίο σχεδόν κλείνει 50 χρόνια στην τρέχουσα κατάσταση;

Λυπάμαι να πω ότι μετά την τελευταία εμπειρία που είχα στη Γενεύη, η επίλυση του Κυπριακού δείχνει να είναι ίσως ακόμα πιο μακριά, διότι πλέον η Τουρκία εμφανίζεται να μην αποδέχεται το πλαίσιο επίλυσης του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και κατά συνέπεια του διεθνούς δικαίου, δηλαδή τη Δικονομική Διζωνική Ομοσπονδία, κάτι που έχει αποτελέσει κοινό πλαίσιο και Ελλάδας και Τουρκίας και Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων ήδη από το 1977. Και βεβαίως ισχύει σήμερα. Άρα, είμαστε πιο μακριά. Η Ε.Ε. θα έπρεπε να έχει πιο ενεργό ρόλο. Η Κύπρος είναι χώρα-μέλος της, άρα η Ε.Ε. θα είχε κάθε λόγο και θα έπρεπε να διεκδικήσει την απόλυτη συμμετοχή στη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού. Η Ε.Ε. ωστόσο, ακολουθώντας διστακτικότητα, δεν κατάφερε ούτε καν να είναι κομμάτι των διαπραγματεύσεων στη Γενεύη.

Πώς αξιολογείτε τη συμμετοχή της Ε.Ε. στην αντιμετώπιση του μεταναστευτικού; Υπάρχουν επιπρόσθετες ενέργειες που θα μπορούσαν να έχουν γίνει σε επίπεδο νομοθεσίας ή ασφαλείας;

Θα μπορούσε να κάνει πάρα πολλά παραπάνω. Το μεταναστευτικό είναι ένα πρόβλημα ιστορικού μεγέθους. Υπήρχε πάντα στην ανθρωπότητα και θα συνεχίσει να υπάρχει. Οι κινήσεις των ανθρώπων δεν σταματούν και αν οδηγηθούμε στην αντίληψη ότι μπορούμε να κάνουμε την Ευρώπη ένα «φρούριο» κάνουμε πολύ μεγάλο λάθος. Πρέπει να κατευθυνθούμε από την ανεξέλεγκτη μετανάστευση στην ελεγχόμενη μετανάστευση. Θέλουμε νέους ανθρώπους στην Ε.Ε.. Η Ευρώπη έχει υστερήσει στο να έχει κανόνες που θα της επιτρέψουν να μεταφέρει νέα μυαλά στον γεωγραφικό της χώρο και να αποτρέψει τη δημιουργία μη ελεγχόμενων ρευμάτων. Κάτι τέτοιο βέβαια δεν είναι εύκολο να επιτευχθεί. Απαιτεί έναν ολόκληρο μηχανισμό που εμπεριέχει την υποχρέωση επένδυσης στις χώρες προέλευσης, εκπαίδευσης των ανθρώπων στις χώρες αυτές, ώστε να εμποδίζεται αυτή η ανεξέλεγκτη ροή, και καλύτερο μηχανισμό επιστροφών. Η Ε.Ε., όμως, λειτουργεί φοβικά και όχι αποτελεσματικά. Βέβαια, το ίδιο το πρόβλημα δεν είναι καθόλου απλό. Δεν υπάρχει μαγική λύση.

Θα θέλατε να μοιραστείτε μαζί μας μια έντονη ανάμνηση από τα χρόνια του Σχολείου; Θυμάστε ιδιαίτερα κάποιον καθηγητή σας;

Θυμάμαι έντονα την αποβολή μου, την οποία έπρεπε να εξηγήσω στους γονείς μου. Όμως, έχω εξαιρετικές αναμνήσεις από το Σχολείο. Δεν σας κρύβω ότι επειδή

Μέσα στην ευρωπαϊκή οικογένεια θα συνεχίσουμε να προσπαθούμε να πείσουμε τις άλλες χώρες ότι η εξαγωγή οπλισμού στην Τουρκία δεν πρέπει να γίνεται.

ήμουν εσωτερικός, σε μεγάλο βαθμό το Σχολείο με επηρέασε στο τι έγινα στη ζωή μου. Όταν πήγα στο Σχολείο η Ελλάδα είχε δικτατορία. Δεν έχω ξεχάσει πώς είναι να μιλάς και να φοβάσαι να ακούσει κάποιος τι λες. Μέσα σε αυτό το απαράδεκτο πλαίσιο, το Κολλέγιο εξασφάλιζε την ελευθερία έκφρασης. Ουδέποτε υπήρχε “ποινικοποίηση” της αντίθετης άποψης, διότι δεν υπήρχε άποψη η οποία να θεωρείται από καθέδρας υποχρεωτική. Κύριος εκπρόσωπος στο δικό μου μυαλό, όχι ο μόνος, αλλά ίσως ο πιο ενδιαφέρων ως χαρακτήρας, ήταν ένας καθηγητής φιλόλογος, ο Νέστορας Μπούρας, ο οποίος νομίζω ότι ήταν ίσως και ένας από τους καλύτερους φιλόλογους της χώρας. Πολύ ενδιαφέρουσα προσωπικότητα που με επηρέασε.

Το Σχολείο φτιάχτηκε για να παράσχει στην Ελλάδα το ανθρώπινο δυναμικό που χρειαζόταν μια τότε οπισθοδρομική αγροτική χώρα της περιφέρειας, για να αναπτυχθεί. Η χώρα εξακολουθεί να χρειάζεται καλό ανθρώπινο δυναμικό. Νομίζω ότι πρέπει να γίνει μία μεγάλη προσπάθεια να επανατοποθετηθεί το Σχολείο στην ελληνική κοινωνία. Ο μεγάλος κίνδυνος είναι να μετατραπεί σε ένα σχολείο νεόπλουτων για λίγους που έχουν τα υλικά μέσα. Αυτό θα ήταν τραγωδία.

Χωρίς αμφιβολία ο ελεύθερος σας χρόνος πρέπει να είναι εξαιρετικά περιορισμένος. Όταν όμως έχετε λίγο ελεύθερο χρόνο, έχετε κάποια ενασχόληση που σας αρέσει;

Πρέπει να διατηρήσει κανείς τη δυνατότητα να διαβάζει, διότι αν απομονωθεί από τα ερεθίσματα που δεν έχουν καμία σχέση με το άμεσο εργασιακό περιβάλλον του, κινδυνεύει να υποστεί «ιδρυματισμό», κάτι το οποίο πάντα είναι καταστροφικό.

Διαβάζω τουλάχιστον μια ώρα την ημέρα, έστω και αν αυτό είναι εις βάρος του ύπνου μου. Αυτές τις ημέρες διαβάζω «Το αδιανόητο τίποτα» του Ράμφου, το οποίο είναι μία ανάλυση ενός κινήματος που ονομάζεται «Φιλοκαλία». Εάν πρότεινα ένα βιβλίο, θα ήταν το πρώτο βιβλίο που θεωρήσα εξαιρετικό στη ζωή μου, «Ο Βασίλης ο Αρβανίτης»,

του Μυριβήλη. Μάλιστα, όταν μας υποχρέωσαν να το διαβάσουμε στο σχολείο το πήρα διαμαρτυρόμενος αλλά, διαβάζοντάς το, κατάλαβα ότι είναι αριστούργημα. Έτσι το χαρακτηρίζει και ο Mario Vitti. Και αν σας έλεγα μία ταινία, θα ήταν το πρώτο Blade Runner του Ridley Scott με τον Harrison Ford. Θεωρώ ότι θέτει και απαντά όλα τα ερωτήματα της ανθρώπινης ζωής.

Από εκεί και πέρα, θέλω να είμαι ειλικρινής, αυτά τα δύο χρόνια εξαιτίας της διαρκούς κρίσης δεν υπήρξε θέμα άλλου ελεύθερου χρόνου. Ακόμα και οι καλοκαιρινές μου διακοπές περιορίστηκαν σε μία νύχτα. Πήγα το ένα βράδυ και την άλλη μέρα το πρωί έπρεπε να φύγω, γιατί εξαιτίας των Τούρκων είχαν βγει οι στόλοι στην Ανατολική Μεσόγειο.

Με την κρίση του κορωνοϊού τι σας έχει λείψει πιο πολύ από τη ζωή όπως την ξέραμε;

Η κοινωνικότητα και η ανθρώπινη επαφή. Εμείς είμαστε μεσογειακή χώρα, δεν είμαστε Σκανδιναβοί. Η σωματική επαφή είναι μεγάλο κομμάτι της ζωής μας. Η ανθρωπότητα ανταλλάσσει χειραψίες τους τελευταίους πέντε αιώνες. Η χειραψία ξεκίνησε τον Μεσαίωνα, για να βεβαιώνας τον άλλο ότι δεν οπλοφορείς. Έχει καθιερωθεί σε όλο το δυτικό κόσμο και ξαφνικά τώρα έρχεται μία πανδημία και αυτό που σήμαινε εγκαρδιότητα σταματά. Ο τρόπος που κάποιος σφίγγει το χέρι του είναι ένδειξη για να καταλάβεις τι είναι ο άλλος. Έχει σημασία. E

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΡΧΕΙΟΥ

Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης '87

Η Ευρώπη είναι η δεύτερη υπερδύναμη παγκοσμίως

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΥΣ

Χρήστο Μεγκουσίδη '10
Μαρία-Λουίζα Βαφειαδάκη '09
Δανάη Καρατζάνου '14

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Λευτέρης Γαλανός

Φέτος κλείνουμε 40 χρόνια ως μέλος της ευρωπαϊκής οικογένειας. Κατά τη γνώμη σας ποιοι ήταν οι σταθμοί στη μέχρι τώρα πορεία μας; Αποτελεί επιτυχία η ένταξη μας;

Για να το αντιληφθούμε αυτό θα πρέπει να κάνουμε μια ιστορική αναδρομή. Πριν 40 χρόνια, μετά από πολλές παλινωδίες καταφέραμε να γίνουμε μέλος της ευρωπαϊκής οικογένειας. Η ιστορία αυτή βασίζεται στη στρατηγική αντίληψη του Κωνσταντίνου Καραμανλή. Σε καμία από τις δύο πρώτες περιόδους της πρώιμης Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν υπήρχε πολιτικό υπόβαθρο. Υπήρχαν η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα και η Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών. Ο Καραμανλής ταυτίστηκε με την πρώτη. Σε εκείνη τη φάση ήταν απλώς τελωνειακές ενώσεις. Βέβαια, το πολιτικό υπόβαθρο υπήρχε έντονα στη σκέψη όλων αυτών που δημιούργησαν την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Ελλάδα καταθέτει αίτηση για την ένταξη της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1958

Ο Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης '87 είναι Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών, αρμόδιος σε ευρωπαϊκά θέματα.

Έχει διατελέσει Υπουργός Ναυτιλίας και Υφυπουργός Εξωτερικών.

Εκλέγεται βουλευτής με το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας από το 2000 μέχρι σήμερα.

και αποκτάμε καθεστώς υπό ένταξη χώρας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα το 1961. Η πορεία διακόπτεται το 1967 με τη δικτατορία. Μετά την πτώση της δικτατορίας το 1974, η Ελλάδα προσέρχεται στην Ευρώπη με τέσσερα βασικά επιχειρήματα: την ιστορία της, τον πολιτισμό της, τη γεωγραφική θέση και τη ναυτιλία της. Δυστυχώς, η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε κατανόησε ούτε αγκάλιασε τη ναυτιλία. Ίσως αυτό να οφείλεται στο ότι είναι ένας τομέας που αδυνατεί να ελέγξει. Η Ευρώπη μετατρέπεται από μία γεωγραφική ενότητα σε μία γεωπολιτική σύμπραξη, λόγω του ότι βρισκόμαστε μακριά από το κέντρο της Ευρώπης και χωρίς κοινά σύνορα με άλλη χώρα τριγύρω. Εντωμεταξύ, υπάρχει το Σύμφωνο της Βαρσοβίας ως αντίπαλο δέος. Άρα, είναι απόφαση της Ευρώπης να εντάξει μία χώρα φτωχότερη και απομακρυσμένη. Υπάρχει έντονος προβληματισμός για αυτήν την απόφαση. Οι Ίβηρες απόρρησαν γιατί η Ελλάδα εντάχθηκε πριν από εκείνους. Μια ερμηνεία θέλει τους Γάλ-

Όταν ο Κωνσταντίνος Καραμανλής επισκέφθηκε τους Δελφούς, είπε πως αυτό είναι η κατάρα της Ελλάδας, ότι δηλαδή πιστεύουμε πως το κέντρο του κόσμου είμαστε εμείς.

λους να κάνουν επίδειξη δύναμης απέναντι στους Βρετανούς, που είχαν πιο στενές σχέσεις με την Ισπανία και την Πορτογαλία. Ήταν και μια στρατηγική επιλογή που έδειχνε διεύρυνση προς την ανατολή. Οι διηγήσεις λένε ότι ο Ζισκάρ Ντ' Εστέν δίνοντας στον Κωνσταντίνο Καραμανλή το προεδρικό αεροπλάνο της Γαλλίας για να επιστρέψει στην Αθήνα, έδωσε διεθνή αναγνώριση στην κυβέρνηση του δευτέρου. Η Ελλάδα είναι ήδη σε πόλεμο στην Κύπρο, έχει ήδη χαθεί ο «Αττίλας Ι» και η κυβέρνηση της Κύπρου έχει καταρρεύσει. Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής παραλαμβάνει -όπως είπε- αυτό το χάος και ξεκινά έναν κύκλο επαφών με τους ευρωπαίους ηγέτες. Υπήρξαν χώρες που δεν ήθελαν την Ελλάδα στην Ευρώπη, καθώς τη θεωρούσαν φτωχή και καθυστερημένη χρονικά. Αυτό είναι ένα παιχνίδι που εξακολουθεί να υπάρχει, η σύγκρουση συμφερόντων ανάμεσα σε χώρες που ασκούν οικονομική επιρροή και σε χώρες που ασκούν γεωστρατηγική επιρροή. Υπάρχουν, βέβαια, πολλά που λέγονται σχετικά με τις ζυμώσεις που έγιναν ώστε να ενταχθεί η χώρα μας, αλλά δεν επιβεβαιώνονται.

Ποιο ρόλο πιστεύετε πως έχει διαδραματίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση απέναντι στην ελληνοτουρκική κρίση; Θεωρείτε πως θέτει τα όρια και τις δικλίδες ασφαλείας που επιβάλλεται να καθοριστούν για την προστασία της χώρας μας;

Η Τουρκία είναι μία χώρα που έχει τα εξής χαρακτηριστικά: έχει σαφέστατα μία ευρύτερη γεωπολιτική στόχευση, θέλει η ίδια να παίξει έναν παγκόσμιο ρόλο, συμμετέχοντας στην G20 θεωρεί τον εαυτό της έναν πολύ ισχυρό παίκτη και νομίζει πως μπορεί να ασκήσει μια πολιτική με α λα καρτ συμμαχίες με στόχο την εξυπηρέτηση των συμφερόντων της. Αυτό θεωρώ πως δεν μπορεί να γίνει εύκολα αποδεκτό στην Ε.Ε., διότι η Ε.Ε. είναι βασισμένη σε αξίες που έχουν σχέση με τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κράτος, τις δημοκρατικές αξίες, και πάνω σε αυτό έχει χτιστεί όλο το οικονομικό οικοδόμημα της. Επομένως, η κοινωνία των πολιτών της Ευρώπης αντιδρά στις κινήσεις της Τουρκίας. Άρα, η Τουρκία δεν έχει στρατηγικό συμφέρον στην περαιτέρω όξυνση της αντιπαράθεσης με την Ευρώπη, δεν εξυπηρετεί τους στρατηγικούς της στόχους.

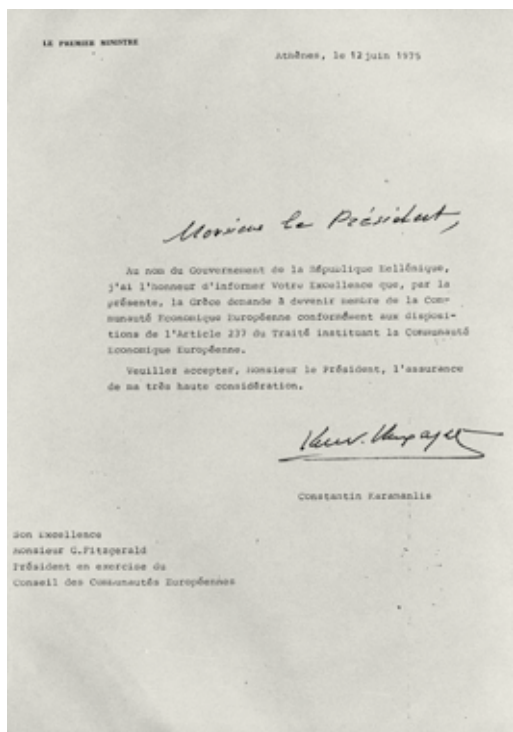
Θεωρείτε ότι το ευρωπαϊκό οικοδόμημα ωφελεί τον τόπο μας;

Εγώ είμαι βαθιά Ευρωπαϊστής. Δεν πιστεύω ότι υπάρχει σήμερα εύκολα αυτό που θα λέγαμε αναστρεψιμότητα στην πορεία. Ήταν σκληρό το μάθημα της Μεγάλης Βρετανίας με τον τρόπο που έφυγε από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι προηγούμενοι που πήγαμε να τιμωρηθούμε ήμασταν εμείς το 2015, όταν φτάσαμε στα όρια της ρήξης με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ευτυχώς, πρυτάνευσε η λογική

Η Ευρώπη έγινε φτωχότερη με την απουσία της Μεγάλης Βρετανίας και η Μεγάλη Βρετανία θα είναι απλώς ένα νησί αντί να είναι ένα κομμάτι της ευρωπαϊκής ηπείρου.

12 Ιουνίου 1975.
Επιστολή του
Κωνσταντίνου
Καραμανλή στον
Πρόεδρο του
Συμβουλίου της
Ευρώπης για την ένταξη
της Ελλάδας στην ΕΟΚ.

κή. Έχουμε επικυρώσει την παρουσία μας στο ευρώ πληρώνοντας ακριβό τίμημα, αλλά εξασφαλίζοντας την εικόνα του πιο πιστού Ευρωπαίου. Η χώρα νομίζω ότι τον τελευταίο καιρό έχει αποκτήσει πολύ ισχυρά ερείσματα στο ευρώ, γιατί για πρώτη φορά η Ελλάδα έχει μια κυβέρνηση που διεκδικεί, προβάλλει και θέλει να πετύχει μεγάλες μεταρρυθμίσεις που δεν της επιβάλλονται από έξω. Επιπλέον, η Ελλάδα έδειξε μια σθεναρή στάση στα θέματα του προσφυγικού. Οδήγησε στην ύψωση σειράς τειχών στο βάθος όλης της ευρωπαϊκής διαδρομής, από τα Σκόπια μέχρι την Ουγγαρία, κι αισθάνθηκε απόλυτα εκτεθειμένη στον γεωπολιτικό κίνδυνο της Τουρκίας. Η στάση που δείξαμε πέρυσι στον Έβρο για την αποτροπή της μαζικής εργαλειοποίησης των προσφύγων και μεταναστών από την Τουρκία επικυρώθηκε με την παρουσία της Ευρώπης. Ας μην ξεχνάμε και την ενεργητική πολιτική που έχουμε ασκήσει. Το track record στην πανδημία μας δίνει ένα περιθώριο αξιοπιστίας. Ήμαστε από τους πρώτους που ζητήσαμε Ταμείο Ανάκαμψης. Στις 25 Μαρτίου 2020 ο Κυριάκος Μητσοτάκης έστειλε επιστολή ζητώντας δημιουργία Ταμείου Ανάκαμψης. Δανειζεται η Ευρώπη για πρώτη φορά στο όνομα της, κάνοντας το χρέος αμοιβαίο, το οποίο, όμως, δεν προσμετράται στο δημόσιο χρέος. Αυτά τα λεφτά θα έρθουν στην Ελλάδα και δεν θα διατεθούν μέσα από τις κρατικές δομές, αλλά μέσα από το τραπεζικό σύστημα με μόχλευση. Το ποσό που αναλογεί για τη χώρα μας είναι 53 δισεκατομμύρια.

Είστε αισιόδοξος για την πορεία της Ευρώπης και το μέλλον της; Πού επικεντρώνεται το «Next Generation EU»;

Είμαι αισιόδοξος για το Next Generation EU. Είναι ένα βήμα με πολύ συγκεκριμένη κατεύθυνση. Πρωτίστως, θα γίνουμε πράσινοι. Έτσι, θα χειραφετηθούμε, γιατί δεν θα έχουμε ανάγκη εισαγωγής καυσίμων από άλλες περιοχές. Το φυσικό αέριο, και όχι το πετρέλαιο, είναι αυτό που προκαλεί εξάρτηση τόσο από ενεργειακή, όσο και από γεωπολιτική άποψη. Ως δεύτερο στόχο, θέτουμε τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό. Έχουμε μείνει πίσω σε τεχνολογία, σε εφευρέσεις, σε εξοπλισμό και στη χρήση των ψηφιακών εργαλείων ως Ευρώπη και ερχόμαστε με πολύ γενναία χρηματοδότηση να προσπαθήσουμε αυτό το χάσμα να το γεφυρώσουμε και να μείνουμε στην πρωτοκαθεδρία, καθώς η Ε.Ε. είναι η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία παγκοσμίως μετά τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η Κίνα έρχεται τρίτη. Οφείλουμε να διατηρήσουμε αυτό το πλάνο μέσα σε ένα περιβάλλον όπου παρατηρείται γήρανση του ευρωπαϊκού πληθυσμού και ταυτόχρονα αυξημένη απαίτηση για γεωπολιτικό ρόλο από την Ευρώπη. Η απουσία της Αμερικής από τα διεθνή πράγματα και η μεταστροφή της προσοχής της από την Ανατολή προς τη Δύση είναι μια στρατηγική επιλογή που ξεκίνησε από τον Μπάρακ Ομπάμα, την ακολούθησε ο Ντόναλντ Τραμπ και μας αναγκάζει να παίζουμε πιο ισχυρό ρόλο. Οι Αμερικάνοι δεν έχουν τη στρατιωτική παρουσία που είχαν στη Μεσόγειο. Αυτό το γεωπολιτικό κενό οφείλει να καλύψει ο Τζο Μπάιντεν. Στην απουσία της Αμερικής, έρχεται η Τουρκία να παίξει έναν αυξημένο ρόλο ως προστάτης Ισλαμικών περιοχών, εξυπηρετώντας έτσι τη στρατηγική της σε σχέση με τα παλαιά σύνορα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Προβλέπετε ότι η αποχώρηση της Μεγάλης Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση θα έχει αρνητικό αντίκτυπο;

Η παρουσία της Μεγάλης Βρετανίας έδινε καθοριστικό ρόλο στη γεωπολιτική διάσταση της Ευρώπης. Η Μεγάλη Βρετανία ασχολούταν πα-

ρά πολύ με αυτά, ήταν πολύ ισχυρός ο λόγος της και ήταν, βέβαια, μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας. Είναι μία πυρηνική δύναμη με διαδρομή παγκόσμιας αυτοκρατορίας. Θεωρώ ότι από αυτό το διαζύγιο κανείς δεν θα βγει κερδισμένος. Η Ευρώπη έγινε φτωχότερη με την απουσία της Μεγάλης Βρετανίας και η Μεγάλη Βρετανία θα είναι απλώς ένα νησί, αντί να είναι ένα κομμάτι της ευρωπαϊκής ηπείρου. Θεωρώ ότι παρά τον πρόσκαιρο ενθουσιασμό που φάνηκε για τον τρόπο με τον οποίο εφάρμοσαν το δικό τους πρόγραμμα εμβολιασμού με αποτέλεσμα να αισθάνονται σήμερα δικαιωμένοι που έφυγαν από τα δεσμά της Ευρώπης, μακροπρόθεσμα θα τους πλήξει οικονομικά. Επίσης, το γεγονός ότι στερούν τη δυνατότητα από τους Ευρωπαίους να ζουν, να σπουδάζουν και να εργάζονται ισότιμα στη Μεγάλη Βρετανία θα στερήσει αντί να προσθέσει στη βρετανική οικονομία, επιστήμη και βιομηχανία και στον χρηματοπιστωτικό της τομέα. Δεν το βρίσκω σωστή επιλογή μιας μεγάλης δύναμης το 2021, σε μία περίοδο κατά την οποία η διεθνής συνεργασία, η σύμπραξη και η αλληλεξάρτηση ως σχήματα επιβιώνουν περισσότερο.

Περιγράψτε μας μια έντονη ανάμνηση σας από το Σχολείο. Πώς πιστεύετε πως το Κολλέγιο σας βοήθησε στη σταδιοδρομία σας;

Η κυριότερη ανάμνηση είναι πως πολλοί από αυτούς που είμαστε στην Κυβέρνηση σήμερα, ήμαστε μαζί και στα μαθητικά συμβούλια. Το Κολλέγιο έχει μια κοσμοπολίτικη άποψη της ζωής, πολύ πιο ανοιχτή απ' ό,τι πολλές φορές το στενό ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Ιδιαίτερα σε αυτό που κάνω σήμερα, αυτή η ματιά είναι εξαιρετικά σημαντική. Όταν ο Κωνσταντίνος Καραμανλής επισκέφθηκε τους Δελφούς, είπε πως αυτό είναι η κατάρτα της Ελλάδας, ότι δηλαδή πιστεύουμε πως το κέντρο του κόσμου είμαστε εμείς. Ένας Ιάπωνας μου εξήγησε κάποτε πως η κάθε χώρα βλέπει περίπου τον κόσμο σε σχέση με την γεωγραφική της θέση. Υπάρχουν δύο κύκλοι που αναφέρονται στον Ανατολικό και τον Δυτικό κόσμο, δεξιά η Ευρασία με τα άκρα της στην Ιαπωνία και στα αριστερά η Αμερική με τα άκρα της η Χαβάη. Έτσι έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε τον κόσμο. Οι Ιάπωνες από την άλλη, τον βλέπουν εντελώς διαφορετικά. Βλέπουν στο μέσο την Ιαπωνία, εκεί που τέμνονται οι

δύο κύκλοι, στην Ανατολή την Αμερική και στη Δύση την Ευρασία. Πρόκειται για μια εντελώς διαφορετική αντίληψη του κόσμου. Το Κολλέγιο με δύο λόγια δίνει τη δυνατότητα να αντιληφθεί κανείς ότι υπάρχουν άλλες ματιές πάνω στον ίδιο χάρτη. Δίνει πολυφωνία!

MAGNA
aviation

aircraft management + charter

ΑΕΡΟΠΛΑΝΑ JET ΘΕΣΕΙΣ ▼

ΜΙΚΡΗΣ ΚΑΜΠΙΝΑΣ (LIGHT JETS)	
Citation I/CJ1/CJ1+	5
Learjet 35A	6
Citation CJ2/CJ2+	6-8
Citation II/550/Bravo	7+1
ΜΕΣΑΙΑΣ ΚΑΜΠΙΝΑΣ (MIDSIZE/SUPER MIDSIZE JETS)	
Citation XL/XLS/XLS+	8-9
Citation III/650	8+1
Learjet 60 / 60XR	6+1
Challenger 350	8
Gulfstream G280 / G200	9-10
Citation Sovereign	9
ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΜΠΙΝΑΣ (HEAVY JETS)	
Challenger 604	11
Challenger 605	10-12
Embraer Legacy 600	13
Falcon 7X	14
Gulfstream G450	14
Gulfstream G550/G650	14-16
Challenger 850	14-16

Ναυλώστε το δικό σας αεροσκάφος

Για απόλυτη ελευθερία στις μετακινήσεις σας

Mykonos Airport
Branch office

T: +30 22890 23055

24 HRS

ΓΙΑ ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ
T: +30 210 9605 555
M: +30 6982 333 444

A. Παπανδρέου 108, 16674 Γλυφάδα
www.magna-aviation.com
info@magna-aviation.com

ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΑ ΘΕΣΕΙΣ ▼

Robinson R44	3
Eurocopter EC-120	4
Bell 206B3	4
Eurocopter AS-350/355	5
Eurocopter EC-130B4	6
Airbus H135	6
Agusta A109	6
Bell 407	6

ΕΛΙΚΟΦΟΡΑ-TURBOPROP ΘΕΣΕΙΣ ▼

Beech Baron 58	4
Piper PA 31T Cheyenne	5
Super King Air B200 / King Air C90B	6-7
Piaggio P180 Avanti	7
ATR42-300/500/600	48
ATR72-200/500	70
Bombardier DH4	78

Γεώργιος Σαββαΐδης '64

Ελλάς και Ε.Ε.: Από την Ένταξη στην Ώσμωση

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΙΣ

Ασπασία Στελλακάτου-Λοβέρδου '17
Ουρανία-Νεφέλη Κάππου '12

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Αλέξανδρος Κορομηλάς '97

Για ποιους λόγους επέλεξε η Ελλάδα την ένταξη της στην ΕΟΚ;

Κατ' αρχάς επιτρέψτε μου να εκφράσω τα συγχαρητήρια και τις ευχαριστίες μου στον ΣΑΚΑ και την γραπτή του έκφραση στον «Ερμή», για την απόφασή τους να αφιερώσουν το επετειακό αυτό τεύχος στα σαραντάχρονα της εντάξεως της Ελλάδας στην ΕΟΚ.

Πρόκειται περί μίας οραματικής απόφασης που διαχέεται σε ολόκληρο το πολιτικό σύστημα της χώρας μας και επηρέασε βαθύτατα, τόσο την εξωτερική όσο και την εσωτερική λειτουργία της.

Ιστορικά η Ελλάς αποτέλεσε τη μήτρα της Ευρώπης από γεωγραφικής, πολιτιστικής και θεσμικής απόψεως. Ευρώπη και Ελλάς είναι έννοιες εξ ορισμού συνυφασμένες. Η ένταξή μας όμως στην ΕΟΚ (1981), η οποία ακολούθησε την κατάρρευση της δικτατορίας (1974), πραγματοποιήθηκε με πολλαπλές στοχεύσεις και συγκεκριμένα: εμπέδωση της λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος και των θεσμών, οικονομική ανάπτυξη της χώρας, συμ-

—
*Ο Γεώργιος
Σαββαΐδης '64
είναι Πρέσβης ε.π.
και πρώην Γ.Γ.
του Υπουργείου
Εξωτερικών.*

μετοχή της στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και επαύξηση του γεωπολιτικού της βάρους, μέσω της συμμετοχής της στη λήψη αποφάσεων, στο διμερές, περιφερειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η Ελλάδα θα βίωνε διαφορετικά την οικονομική κρίση εάν δεν ήταν στην Ε.Ε.;

Η οικονομική κρίση που ταλανίζει τη χώρα μας από το 2010 και εφεξής (με διακυμάνσεις), αποτέλεσε πεδίο πολιτικής, οικονομικής και διαλεκτικής αντιπαράθεσης, τόσο στην Ελλάδα όσο και την Ευρώπη, αναφορικά με τα αίτια, τις ευθύνες, τη λειτουργία των ελεγκτικών μηχανισμών, για την (μη) αποτροπή της και βεβαίως τις ενδεικνυόμενες πολιτικές και αποφάσεις αντιμετώπισής της.

Είναι σίγουρο ότι αίτια και ευθύνες μπορούν να αναζητηθούν παντού, τόσο στην Ελλάδα για τους λόγους που οδηγηθήκαμε στην ουσιαστική πτώχευση και τα μνημόνια, όσο και στην Ευρώπη, η οποία βρέθηκε εν μέρει απάρασκευη να αντιμετωπίσει παρόμοιες κα-

Ιστορικά η Ελλάδα αποτέλεσε τη μήτρα της Ευρώπης από γεωγραφικής, πολιτιστικής και θεσμικής απόψεως. Ευρώπη και Ελλάδα είναι έννοιες εξ ορισμού συνυφασμένες.

ταστάσεις εντός ευρωζώνης και για τον λόγο αυτό ακριβώς και για να μοιρασθεί τις ευθύνες επέβαλε και τη συμμετοχή του ΔΝΤ.

Εν πάση περιπτώσει, όμως, και αφού τα πράγματα εκκαθαρισθούν καλύτερα μετά το πέρας της πανδημίας, θα φανούν οφέλη αναγκαστικού εκσυγχρονισμού στην οικονομία, τους θεσμούς και το νοικοκύρεμα του κράτους. Ευελπιστώ, δηλαδή, ότι η κρίση θα προσφέρει ευκαιρίες και εμπειρίες εκμεταλλεύσιμες και ωφέλιμες για όλους.

Πώς επηρέασε η συμμετοχή της Ελλάδας στην Ε.Ε. την πορεία των σχέσεών της με την Τουρκία και την Αλβανία;

Αναφορικά με την Τουρκία, η ένταξή μας στην ΕΟΚ το 1981, προκάλεσε ισχυρούς φόβους και αντιδράσεις της γείτονος, ότι δηλαδή ο παράγων Ευρώπη, υπεισερχόμενος στα ελληνοτουρκικά ζητήματα και στο Κυπριακό θα μετρίαζε, σε σημαντικό βαθμό, το καταθλιπτικό ισοζύγιο ισχύος και υπεροχής της Τουρκίας εις βάρος των ελληνικών συμφερόντων, μέσω της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης. Οι φόβοι αυτοί απεδείχθησαν σωστοί στο ευρωπαϊκό πολιτικό επίπεδο, αλλά όχι στο στρατιωτικό και επίσης όχι στο επίπεδο της τουρκικής συμπεριφοράς έναντι της Ελλάδας.

Οι σχέσεις μας επομένως με την Τουρκία παραμένουν τεταμένες, ασταθείς και εν πολλοίς απρόβλεπτες.

Αναφορικά με την Αλβανία η οποία σήμερα κρούει την πόρτα των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Ε.Ε., η κατάσταση είναι διαμετρικά διαφορετική, διότι η χώρα αυτή θα υποχρεωθεί, προκειμένου να ενταχθεί σε ένα μελλοντικό χρόνο στην Ευρώπη, να εκσυγχρονισθεί πολιτικά, θεσμικά, διοικητικά και βεβαίως να υιοθετήσει συμπεριφορές που θα είναι συμβατές με το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Οι ελληνοαλβανικές σχέσεις, επομένως, θα επηρεασθούν θετικά και στο σύνολό τους από τη διαδικασία αυτή.

Σε ποιο βαθμό θα μπορούσε να συμβάλει η Ευρωπαϊκή Ένωση αφενός στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου με την Τουρκία και αφετέρου στην άρση του “casus belli”;

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν διεξάγει σε καμία περίπτωση διαπραγματεύσεις οριοθετήσεως θαλασσίων ζωνών με τρίτες χώρες. Όμως, τόσο σε σχέση με την Τουρκία, όσο και με άλλες χώρες με τις οποίες ευρίσκεται σε επαφή και σε διαδικασία συνάψεως διαφόρων συμφωνιών, θα ήταν απολύτως σκόπιμο να απαιτούσε τον συνεπή και συνεχή σεβασμό του Διεθνούς Δικαίου και ειδικά του Δικαίου της Θαλάσσης και συγκεκριμένα την κύρωση εκ μέρους της Τουρκίας της Σύμβασης του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θαλάσσης, την οποία έχει δεχθεί η συντριπτική πλειοψηφία των κρατών του κόσμου αλλά και η ίδια η Ε.Ε. Αυτή θα ήταν η

καλύτερη συμβολή της Ε.Ε. για την οριοθέτηση των θαλασσίων ζωνών της Ελλάδος τόσο με την Τουρκία, όσο π.χ. και με την Λιβύη.

Αναφορικά με το τουρκικό “casus belli”, σημειώνω, ότι η Ε.Ε., το έχει επανειλημμένως αποδοκιμάσει, δεχόμενη ότι αποτελεί απειλή χρήσεως βίας εναντίον ασκήσεως νομίμου, κατά το διεθνές δίκαιο, δικαιώματος της Ελλάδος.

Εφόσον η Ευρωπαϊκή Ένωση προχωρήσει σε μεγαλύτερη ενοποίηση, τι θα σήμαινε αυτό στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής για τις σχέσεις μας με τις γειτονικές χώρες;

Είναι ανάγκη για την Ευρώπη, να προχωρήσει σε μεγαλύτερη εμπάθυση στην εν γένει λειτουργία της, πριν ή παράλληλα με νέα ενοποίησή (διεύρυνσή) της με νέα μέλη, π.χ. Δυτικά Βαλκάνια. Οι δυσκολίες απορροφήσεως των τελευταίων μεγάλων διευρύνσεών της είναι ορατές δια γυμνού οφθαλμού σε όλα τα πεδία και σε όλα τα επίπεδα.

Εν πάση περιπτώσει, όμως, η Ελλάδα μόνον οφέλη θα έχει από παρόμοιες διαδικασίες (ενοποιητικές/διευρυνσιακές/εμβαθυσιακές), για το γεωπολιτικό της βάρος εντός Ευρώπης και ειδικά στην περιφέρειά της.

Ως Πρόεδρος της Ελλάδας στην Washington κατά το έτος 2003, πώς είδατε τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όταν η Ελλάδα ασκούσε την Προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, και ξέσπασε ο πόλεμος στο Ιράκ;

Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2003, οπότε η Ελλάδα ασκούσε την Προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ο πόλεμος (εισβολή των ΗΠΑ) στο Ιράκ, δοκίμασε δυσμενέστατα την ευρωαντλαντική αλληλεγγύη και τις σχέσεις ΗΠΑ-Ε.Ε. Επηρέασθηκε επίσης εξ αντανάκλασεως και η διαντλαντική αλληλεγγύη εντός του ΝΑΤΟ. Τέλος, υπήρξε και σοβαρό ρήγμα εμπιστοσύνης στις σχέσεις ΗΠΑ – Τουρκίας με την άρνηση της τελευταίας (Πρωθυπουργός Erdogan), να επιτρέψει στις ΗΠΑ να ανοίξουν και βόρειο μέτωπο εισβολής, μέσω Τουρκίας, στο Ιράκ. Το τελευταίο λόγω κουρδικού και παρά την υπόσχεση μαζικής οικονομικής βοήθειας των ΗΠΑ προς την Τουρκία.

Έζησα όλα τα προαναφερθέντα ως Πρόεδρος της χώρας μας στην Washington, εξισορροπώντας όσο ήταν δυνατόν, τις αντίρροπες πρωτοφανείς καταστάσεις στις ευρωαντλαντικές σχέσεις και χρησιμοποιώντας συστηματικά και το χαρτί της ευρωπαϊκής προεδρίας μας στο εν λόγω εξάμηνο, σε συνδυασμό με την μακρόχρονη (από το 1953) διμερή αμυντική μας σχέση με τις ΗΠΑ, γεγονός που εκτιμήθηκε αναλογικά και από τις ΗΠΑ και την Ε.Ε. Σίγουρα μια δραματική περίοδος και μία μεγάλη εμπειρία.

Γιώργος Πρεβελάκης '68

Η ευρωπαϊκή δυναμική έχει ελληνική αναφορά

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΥΣ

Σίλια Καρβούνη '19

Πάνος Σταυρόπουλος '16

ΨΗΦΙΑΚΟ ΚΛΙΚ

Σίλια Καρβούνη '19

Σε ποιους τομείς επωφελήθηκε περισσότερο η Ελλάδα μέσα από αυτήν την 40ετή διαδρομή;

Η προφανής απάντηση είναι στην οικονομία και τις υποδομές, θα έλεγα, όμως, ότι το πιο σημαντικό ήταν πως άλλαξε η κοινωνία μας, πολλές αντιλήψεις μας σε θέματα όπως εκείνο των ελευθεριών, της θέσης της γυναίκας στην κοινωνία και της αντίληψης για την σχέση της Ελλάδας με τον διεθνή περίγυρο. Εκεί έχουμε συνταρακτικές αλλαγές που βέβαια δεν τις παρατηρήσαμε, γιατί γίνονταν σταδιακά. Πρέπει να καταβάλει προσπάθεια κανείς για να το συνειδητοποιήσει, ειδικά οι νεότεροι.

Πόσο επηρεάστηκε το ίδιο το πολιτικό σύστημα της χώρας μας;

Πολύ σημαντικός στόχος του Κωνσταντίνου Καραμανλή ήταν να ενταχθεί η Ελλάδα στην τότε ΕΟΚ για να σταθεροποιηθεί η δημοκρατία. Έβλεπε πολύ περισσότερο την πολιτική διάσταση και λιγότερο την οικονομική. Και ενώ στον οικονομικό τομέα δημιουργήθηκε η

Ο Γιώργος Πρεβελάκης '68 είναι Ομότιμος Καθηγητής Γεωπολιτικής στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης, και μόνιμος αντιπρόσωπος της Ελλάδας στον ΟΟΣΑ.

νοοτροπία ότι πάντα θα έρχεται η Ευρώπη να μας σώζει, στον πολιτικό τομέα το γεγονός ότι έχουμε μια μοναδικής διάρκειας περίοδο με πολιτική σταθερότητα και εναλλαγή πολιτικών σχηματισμών χωρίς αναταράξεις και δυσκολίες είναι ένα ιδιαίτερα σημαντικό κέρδος, που οφείλεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στην ένταξη της Ελλάδας στην Ευρώπη.

Τι ρόλο διαδραματίζει η Ελλάδα στην γεωπολιτική λειτουργία της Ευρώπης;

Το ευρωπαϊκό σχέδιο ήταν αρχικά ένα γεωπολιτικό σχέδιο, στο οποίο η Ελλάδα έπαιζε σημαντικό ρόλο, γιατί ήταν εκτεθειμένη στην σοβιετική απειλή λόγω του κρίσιμου γεωπολιτικά εδάφους της. Όταν ο ψυχρός πόλεμος τελείωσε, η γεωπολιτική λειτουργία πέρασε σε δεύτερο επίπεδο και η συζήτηση επικεντρώθηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα στην οικονομία. Το κύριο πρόβλημα της Ελλάδας, που ήταν και παραμένει η σχέση με την Τουρκία, αντιμετωπιζόταν πιο πολύ στη σχέση με τις ΗΠΑ. Μετά την μεταψυχροπολεμική περίοδο

Πρέπει να βγούμε από την υλιστική αντίληψη και να συνειδητοποιήσουμε την σημασία του κόσμου των ιδεών, των οραμάτων και των συμβόλων.

μπήκαμε σε μια περίοδο αστάθειας, όπου εμφανίστηκαν νέα κέντρα γεωπολιτικής δύναμης, όπως η Κίνα, η Ρωσία και η Τουρκία η οποία άρχισε να διεκδικεί έναν ευρύτερο ρόλο με επιθετικό τρόπο αμφισβητώντας τις συνθήκες. Πλέον συζητείται στην Ευρώπη ότι αυτά που θεωρούνταν ελληνοτουρκικά θέματα, στην πραγματικότητα είναι θέματα ανάμεσα στην Ευρώπη και την Τουρκία. Και εκεί αναβαθμίζεται ο ρόλος της Ελλάδας γιατί αποτελεί σύνορο της Ευρώπης. Επομένως, τώρα μπαίνουμε σε μία εποχή όπου η γεωπολιτική γίνεται πάλι εξαιρετικά σημαντική και τοποθετεί την Ελλάδα στο επίκεντρο των προκλήσεων.

Πώς έχει συνδράμει η χώρα μας στην ιδέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης;

Η Ελλάδα έχει συνδράμει προσφέροντας την συμβολικό ρόλο. Αντίθετα με τις αντιλήψεις που αναζητούν στον υλικό παράγοντα τις αιτίες της ιστορικής εξέλιξης, ο πνευματικός/συμβολικός παράγοντας δεν μπορεί να υποτιμηθεί. Το ευρωπαϊκό δυναμικό αναπτύσσεται γύρω από την ελληνική αναφορά ήδη από τον 18ο αιώνα, οπότε έχουμε και το φαινόμενο του φιλελληνισμού. Αυτό, λοιπόν, έρχεται και ανανεώνεται με το σχέδιο της οικοδόμησης της Ευρώπης. Πρέπει, λοιπόν, να προσπαθούμε να είμαστε στο ύψος των απαιτήσεων αυτής της τεράστιας κληρονομιάς.

Θα μπορούσε η Ελλάδα να απουσιάσει από το συλλογικό αυτό οικοδόμημα και να συνεχίσει γεωπολιτικά μόνη της;

Σε καμία περίπτωση, γιατί είναι μικρή δύναμη. Ο σημερινός κόσμος χαρακτηρίζεται από την αλληλεξάρτηση όλων, άρα αυτό ισχύει και για τις μεγάλες δυνάμεις. Η Ελλάδα, λοιπόν, δεν μπορεί να είναι αποκομμένη, το ερώτημα είναι μέσα σε ποια σχήματα θα είναι. Θα μπορέσει η Ευρώπη να διαμορφώσει πέραν της οικονομικής και μια γεωπολιτική ταυτότητα; Αν απαντάμε αρνητικά, δηλαδή θεωρούμε ότι στην Ευρώπη θα κυριαρχήσουν οι φυγόκεντρες δυνάμεις, βλέπουμε να αναπτύσσονται ιδεολογίες απομονωτισμού και ξενοφοβίας. Σύμφωνα με την αισιόδοξη άποψη, να καταφέρει η Ευρώπη να προχωρήσει, θεωρώ ότι παρά τις δυσκολίες οι μεγάλες γεωπολιτικές τάσεις ευνοούν αυτό το σενάριο. Μετά την μακρά περίοδο της παγκοσμιοποίησης, δημιουργήθηκαν προβλήματα ανισοτήτων και προσαρμογής των πληθυσμών σε μια νέα κατάσταση κι έτσι διατυπώθηκε το σενάριο ότι οδεύουμε σε ένα κόσμο οργανωμένο σε μεγάλα γεωπολιτικά μπλοκ. Η Ευρώπη είναι ένα από αυτά. Τα πράγματα είναι ρευστά. Χρειάζεται ευελιξία και προσαρμοστικότητα.

Συμβάλλει η Ε.Ε. στην επίλυση ανθρωπιστικών κρίσεων διεθνώς;

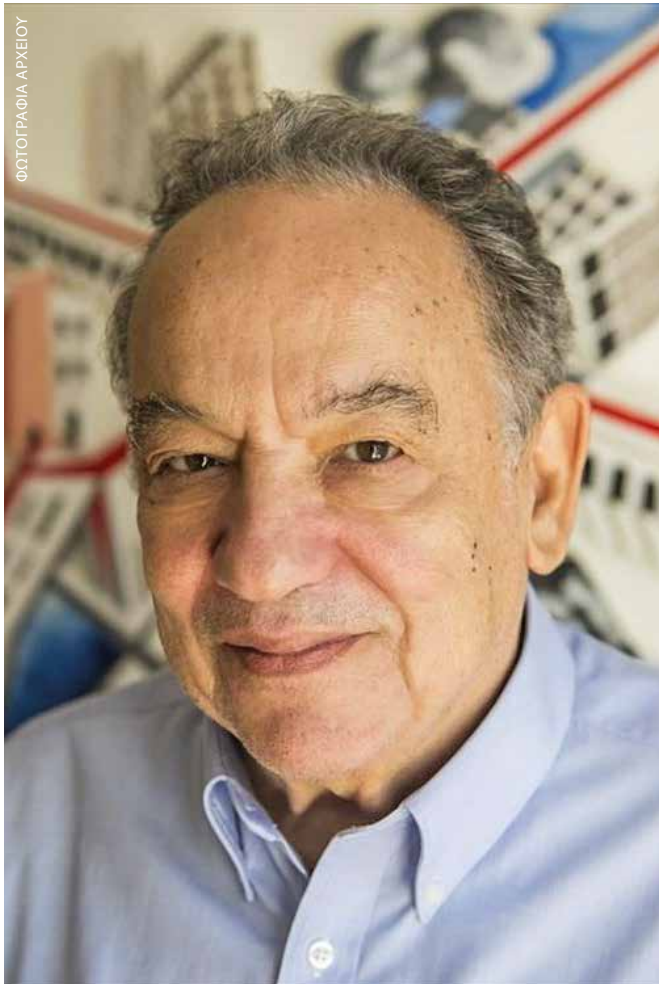
Η Ευρώπη έχει παράδοση στην ανθρωπιστική βοήθεια, ωστόσο βλέπουμε μεγάλες διαφοροποιήσεις ανάλογα με την χώρα. Οι χώρες του βορρά είναι πιο δραστήριες. Αποτελεί συνάρτηση και των οικονομικών δυνατοτήτων και του πολιτισμού. Από την άλλη, οι χώρες του νότου έχουν ανάλογες αναμνήσεις εμπειριών με τους λαούς του αναπτυσσόμενου κόσμου. Η συνάφεια αυτή δημιουργεί κατανόηση. Επίσης, πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν αποικιακό παρελθόν που δημιουργεί προβλήματα. Και σε αυτό τον τομέα είναι δύσκολο να μιλήσει κανείς για την Ευρώπη ως σύνολο, διότι οι διαφορές των κρατών είναι πολύ έντονες και σχηματίζουν εικόνα μωσαϊκού.

Έχει πραγματωθεί το όραμα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης;

Η πραγματικότητα ξεπερνά αυτό που είχαν φανταστεί. Οι οραματιστές ξεκίνησαν από μία εξαιρετικά δύσκολη κατάσταση, από ένα παρελθόν γεμάτο από αποτυχίες. Επομένως, η εξέλιξη ξεπέρασε τις προσδοκίες, καταδεικνύοντας ότι πολλές φορές η ουτοπία μπορεί να προκαλέσει την πολιτική αλλαγή.

Ποια η συμβολή του Κολλεγίου στην διαμόρφωση ευρωπαϊκής συνείδησης στους μαθητές του;

Στην εποχή μου, επί δικτατορίας, το πνεύμα της ελευθερίας, η αξία του σεβασμού της άποψης του άλλου, όλο αυτό το σύστημα των φιλελεύθερων αξιών που μας μετέδιδε το Κολλέγιο μας έφερε σε αντιπαράθεση με το καθεστώς που υπήρχε τότε στην Ελλάδα και μας ωθούσε στο να οραματιζόμαστε την ενσωμάτωση της Ελλάδας σε ένα φιλελεύθερο χώρο που ήταν η Ευρώπη. Στην δική μου γενιά, ήταν πολύ σημαντική η σύνδεση ανάμεσα στις αξίες του Κολλεγίου και το ευρωπαϊκό όραμα. Πιστεύω πως αυτή η παράδοση συνεχίζεται και στις επόμενες γενιές καθώς πολλοί συναπόφοιτοι κινητοποιούνται γύρω από αυτό το όραμα. E

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΡΧΕΙΟΥ

Μάριος Καμχής '65

Η Ευρώπη προχωράει όσο θέλουν τα κράτη-μέλη της

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΥΣ

Δανάη Μηνακίδη '16
Αντώνη Λύρα '18

ΨΗΦΙΑΚΟ ΚΛΙΚ

Δανάη Μηνακίδη '16

Ποιος ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σήμερα;

Καταρχάς, είναι η κινητήρια δύναμη της Ένωσης. Ο ρόλος της είναι λίγο πολύ αυτός που ήταν όταν ιδρύθηκε η ΕΟΚ. Είναι το μόνο όργανο που μπορεί να υποβάλει προτάσεις προς το Συμβούλιο που αποφασίζει και το Κοινοβούλιο που συναποφασίζει, και είναι επίσης το μόνο όργανο που υλοποιεί. Δηλαδή, προτείνει, υλοποιεί, αλλά δεν αποφασίζει. Διαχειρίζεται τις διάφορες πολιτικές, δηλαδή προτείνει στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο τον προϋπολογισμό της Ένωσης, εποπτεύει τον τρόπο με τον οποίο ξοδεύονται οι πόροι σε συνεργασία με το Ελεγκτικό Συνέδριο, επιβάλλει την εφαρμογή του Δικαίου στην Ένωση σε συνεργασία με το δικαστήριο και εκπροσωπεί την Ε.Ε. στη διεθνή σκηνή στα θέματα εμπορικής πολιτικής και ανθρωπιστικής βοήθειας. Μην ξεχνάμε ότι η Ένωση προχωράει όσο θέλουν τα κράτη-μέλη της. Αυτά αποφασίζουν τις Συνθήκες, και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει νόμους. Κάποτε το Κοινοβούλιο δεν είχε αρμοδιότητα,

Ο Μάριος Καμχής '65 είναι Αρχιτέκτων, πολεοδόμος -χωροτάκτης, πρώην Στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (1985-2011) και πρώην Πρόεδρος της Μονάδας Οργάνωσης και Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.

σήμερα συναποφασίζει με το Συμβούλιο των Υπουργών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ουσιαστικά εκφράζει την Ευρωπαϊκή Ιδέα.

Ποια η αφορμή για να ασχοληθείτε με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή;

Ήταν δύο πράγματα. Η πρώτη ήταν ότι όταν άρχισα να δουλεύω στο τότε Υπουργείο Συντονισμού, συνειδητοποίησα ότι οι Ελληνικές πολιτικές επηρεαζόντουσαν όλο και περισσότερο από τις ευρωπαϊκές. Η δεύτερη ήταν όταν εργαζόμουν στο Υπουργείο Εξωτερικών, είχα την τιμή και τύχη να με ορίσουν εκπρόσωπο της ελληνικής κυβέρνησης στην ομάδα εργασίας του Συμβουλίου που διαπραγματεύτηκε το τότε Ελληνικό Μνημόνιο. Όχι το «κακό» Μνημόνιο, το «καλό». Ήταν μια ευφυέστατη στροφή του Ανδρέα Παπανδρέου, που μέχρι τότε έλεγε ότι «ΕΟΚ και ΝΑΤΟ το ίδιο συνδικάτο», για το πώς θα παραμείνει μέσα στην Ένωση και πώς θα εξασφαλίσει περισσότερους ευνοϊκούς όρους και χρηματοδοτήσεις. Υποβλήθηκε αυτό το Μνημόνιο,

Έχουν περάσει 14 χρόνια από την τελευταία Ευρωπαϊκή Συνθήκη. Καιρός είναι να φτιάξουμε μια νέα!

διαπραγματεύτηκε πρώτα σε αυτήν την ομάδα εργασίας στην οποία ήμουν πρόεδρος και στην συνέχεια στο Συμβούλιο Υπουργών. Από εκεί βγήκαν τα Μεσογειακά Προγράμματα τα οποία ήταν και η «αρχή» της μετέπειτα πολιτικής συνοχής. Έτσι ήρθα σε επαφή με τα ευρωπαϊκά όργανα. Είχα την τύχη ο πρώτος Έλληνας Επίτροπος, ο Γρηγόρης Βάρφης, να με πάρει ως υποδιευθυντή του γραφείου του και στην συνέχεια ως διευθυντή του γραφείου του, και έτσι ήμουν μέσα στο σύστημα πλέον.

Την περίοδο της πανδημίας τι έχει αλλάξει στην λειτουργία της Κομισιόν;

Η Κομισιόν πήρε κάποιες πρωτοβουλίες όσον αφορά την Υγεία, χωρίς να είναι αρμοδιότητα της. Έχουμε όλοι τα εμβόλια, τα οποία μας μοίρασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και αυτό ήταν πάρα πολύ σημαντικό. Κατηγορήθηκε βέβαια ότι δεν κινήθηκε αρκετά γρήγορα, αλλά μην ξεχνάμε ότι έχουμε 27 κράτη μέλη, με διαφορετικούς Επιτρόπους και διαφορετικά συμφέροντα. Το πιο σημαντικό σε σχέση με

το παρελθόν ήταν το Ταμείο Ανάκαμψης. Αυτό θα δώσει πολλά χρήματα, ώστε να μπορέσουν να σταθούν πάλι στα πόδια τους οι Ευρωπαϊκές οικονομίες, κυρίως όσες έχουν πληγεί περισσότερο από την πανδημία.

Ποια είναι η πιο έντονη ανάμνησή σας; Υπήρχαν ηγέτες που ξεχωρίσατε;

Η πιο έντονη ανάμνησή μου είναι η πρώτη θητεία της επιτροπής Ντελόρ, 1984 με 1988. Ο Μιτεράν και ο Κολ είχαν τότε τη διορατικότητα να διορίσουν ως πρόεδρο της Επιτροπής τον Ντελόρ. Είχαν αποφασίσει να «σπρώξουν» την Ευρώπη προς τα εμπρός κι έτσι όρισαν ένα «δυνατό άλογο να πάρει το κάρο και να το τρέξει». Είχα την τύχη ως υποδιευθυντής και διευθυντής του Γρηγόρη Βάρφη να παρακολουθήσω συναντήσεις των Επιτρόπων για διάφορα θέματα και θαύμασα την ικανότητα του Ντελόρ να ακούει, να συνθέτει, και στην συνέχεια να εξάγει τα συμπεράσματα και να δίνει εντολές και κατευθύνσεις. Στην πρώτη θητεία του, ο Ντελόρ πρότεινε την λεγόμενη «Ενιαία Πράξη». Ήταν ένα σημαντικότατο επίτευγμα. Η Ενιαία Πράξη ήταν μια Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ονομάστηκε έτσι γιατί ήταν πάρα πολύ σύντομη. Τότε ο Economist είπε ότι αυτό ήταν ένα «ποντικάκι». Η Ενιαία Πράξη, όμως, έθεσε τις βάσεις για την ενιαία αγορά, το περιβάλλον, και την πολιτική συνοχής. Έτσι, την ίδια στιγμή ικανοποίησε την Θάτσερ για την ενιαία αγορά, ικανοποίησε τους Δανούς για το περιβάλλον, και ικανοποίησε τον Παπανδρέου και τον Γκονζάλες για την πολιτική συνοχής.

Σε ποιους τομείς η χώρα μας έχει ευνοηθεί από την ένταξη της στην Ε.Ε.;

Μην ξεχνάμε ότι σχεδόν όλες οι Ελληνικές πολιτικές βασίζονται στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Δεν λέω για τον ποινικό κώδικα, αλλά, για παράδειγμα, το περιβάλλον. Δεν υπάρχει ξεχωριστή Ελληνική πολιτική περιβάλλοντος. Όλη είναι βασισμένη σε οδηγίες και κανονισμούς της Ε.Ε. Το δεύτερο είναι όλα τα χρήματα που πήραμε από την Ε.Ε.. Μιλάμε για 183.000.000.000 ευρώ τα τελευταία 40 χρόνια, και εμείς δώσαμε 40 (δισ ευρώ).

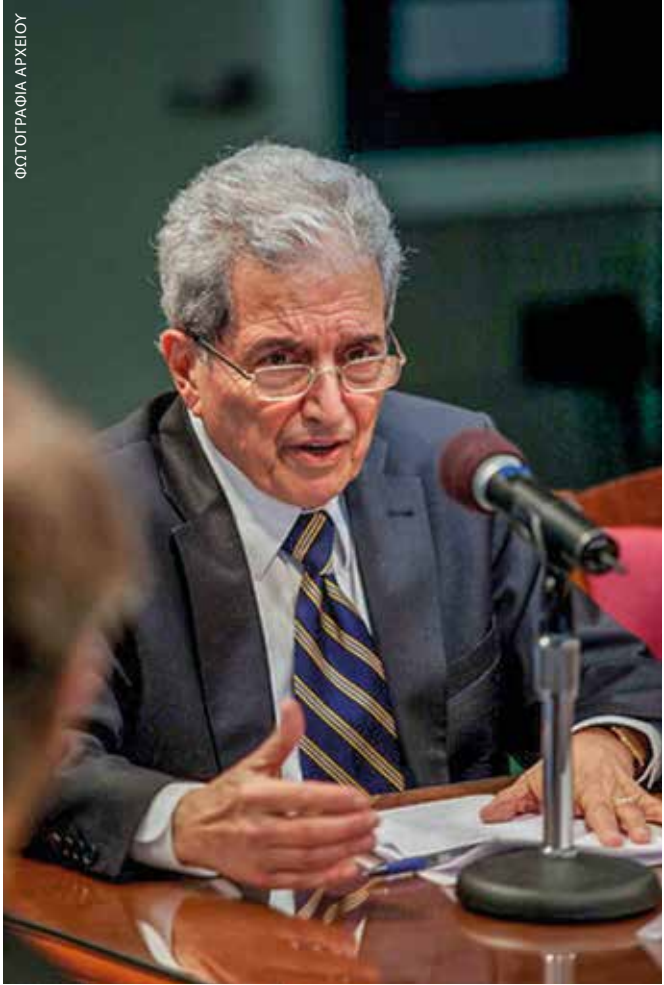
Ποιοι οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της Κομισιόν;

Η Ευρώπη προχωρά τόσο όσο θέλουν και τα κράτη-μέλη της. Έχουμε αυτήν την στιγμή τρία είδη πολιτικών. Τις πολιτικές για τις οποίες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποκλειστική αρμοδιότητα, όπως είναι το εμπόριο. Σε άλλους τομείς έχουμε «συντρέχουσες» αρμοδιότητες, όπως το περιβάλλον ή η περιφερειακή πολιτική. Άλλες πολιτικές είναι της αρμοδιότητας των κρατών-μελών. Έχουν περάσει 14 χρόνια από την τελευταία Συνθήκη. Καιρός είναι να φτιάξουμε μια νέα! Ένα θετικό βήμα είναι ότι ξεκίνησε πρόσφατα η «Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης», που είναι μια σειρά διαλόγων με τους πολίτες της Ένωσης σε 4 τομείς: αξίες, δικαιώματα, κράτος δικαίου, κλιματική αλλαγή, ψηφιακό μετασχηματισμό, μετανάστευση. Είναι ανάγκη λοιπόν να ενταχθούν νέες πολιτικές που σήμερα δεν είναι στην Ε.Ε..

Πιστεύετε ότι το Κολλέγιο μείνι τους μαθητές του στην αξία του διεθνισμού και σφυρηλατεί την ευρωπαϊκή τους ταυτότητα;

Όταν ήμουν στο Κολλέγιο, πριν από 55 χρόνια, ο διεθνισμός μας ήταν οι ΗΠΑ. Η ΕΟΚ τότε ήταν 6-7 χρόνων, είχε 6 κράτη-μέλη και δεν είχαμε ακόμα φανταστεί την εξέλιξη της Ε.Ε.. Σήμερα αυτό έχει γίνει περισσότερο κατανοητό. Έχω δώσει διαλέξεις στο Κολλέγιο μετά από κλήσεις καθηγητών. Οπότε σίγουρα τα πράγματα είναι διαφορετικά και η Ένωση παίζει σημαντικό ρόλο και στο Κολλέγιο.

Τέλος, το Κολλέγιο καλλιεργεί την έννοια της Αριστείας σε όλους τους τομείς. Αυτό ήταν το κλειδί κατ' εμέ.

Θεόδωρος Κουλουμπής '54

Από την Ευρώπη βγήκαμε απόλυτα κερδισμένοι!

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΥΣ

Πάλο Πετίδη '14
Θανάση Μπασιάκο '18

Πιστεύετε ότι η οικονομία της Ελλάδος ενισχύθηκε μετά την εισαγωγή της στο ευρώ (ΟΝΕ);

Ναι. Ενισχύθηκε σε σύγκριση με το που θα μπορούσε να καταλήξει εκτός. Αν έμενε εκτός Ευρώπης κι εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι ξεκάθαρη αυτή η άποψη. Έχει υπερισχύσει μέσα μου.

Πολλά έχουν γραφτεί στην βιβλιογραφία, αλλά θέλουμε την δική σας άποψη. Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους η Ελλάδα μπήκε στην Ε.Ε.;

Ήταν γιατί οι κυβερνητικοί παράγοντες οι τότε, και σήμερα εξακολουθεί να είναι μια γενικά αποδεκτή τοποθέτηση, πίστευαν ότι μια Ελλάδα εκτός ενός ευρύτερου συνασπισμού μεγάλων και μικρών δυνάμεων της Ευρώπης θα ήταν απομονωμένη κι ευάλωτη από την γειτονική χώρα, που είναι το μεγάλο της πρόβλημα, που λέγεται Τουρκία.

—
*Ο Θεόδωρος
Κουλουμπής '54
είναι
Ομότιμος
Καθηγητής του
Πανεπιστημίου
Αθηνών
και Μέλος του
Τιμητικού Συμβουλίου
του Ελληνικού
Ιδρύματος
Ευρωπαϊκής και
Εξωτερικής
Πολιτικής
(ΕΛΙΑΜΕΠ).*

Ο ρόλος της Τουρκίας, πόσο σημαντικός ήταν κατά την γνώμη σας για να ενταχθεί η Ελλάδα στην Ε.Ε.;

Έτσι κι αλλιώς θα μας συνέφερε να ενταχθούμε στην Ευρώπη, είναι και η δική μου προσωπική άποψη αυτή. Δεν υπάρχει τέλεια λύση για μία χώρα, ιδίως αν η χώρα αυτή, στην δική μας περίπτωση η Ελλάδα, περιστοιχίζεται από αναθεωρητικές δυνάμεις. Αναθεωρητικές εννοούμε αυτές που θέλουν να αλλάξουν το status quo της περιοχής και θέλουν ουσιαστικά να αλλάξουν τον χάρτη, να δημιουργήσουν νέες καταστάσεις.

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα θετικά και τα αρνητικά της Ένωσης, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί σήμερα;

Εξαρτάται από τα συμφέροντα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κι από το μέγεθος της κάθε χώρας κλπ. Εγώ νομίζω θα είναι πάρα πολύ χρήσιμο να δούμε την συμπεριφορά στους μήνες και τα χρόνια που έρχο-

Αυτό που εγώ νομίζω είναι το μέγα πρόβλημα, που δεν το έχουμε αντιληφθεί ως Έλληνες, είναι ότι δεν υπάρχει ελεημοσύνη στις διεθνείς σχέσεις.

νται, της Μεγάλης Βρετανίας, ανάλογα με το πως το βλέπει κανείς. Να δούμε το αποτέλεσμα της ιστορικής, νομίζω, για την Αγγλία απόφασης να φύγει από την Ε.Ε. Εθνικό συμφέρον για την Ελλάδα είναι να είναι μόνη της ή να είναι σε ένα συνασπισμό κρατών που δεν έχει μια μοναδική ισχυρή δύναμη που τον ελέγχει; Όντως μας συμφέρει να μην είμαστε μόνοι. Θα μας συνέφερε να ήμασταν μία πιο ισχυρή χώρα; Βεβαίως! Θα μας συνέφερε να είμαστε πιο ανεξάρτητοι από ό,τι είμαστε τώρα; Ναι! Συμφέρει τις άλλες χώρες να προωθήσουν αυτά τα συμφέροντα τα οποία θεωρητικά είναι τα καλύτερα για εμάς; Όχι! Το καλύτερο για την Ελλάδα είναι να αποφύγει τα χειρότερα του παρελθόντος.

Η Ε.Ε. πρέπει να ολοκληρωθεί. Είμαι πεπεισμένος Ευρωπαίστές έχοντας ζήσει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής μου στις ΗΠΑ και έχοντας καταλάβει ποια είναι η μοίρα μας ως μία εξαρτημένη οντότητα των ΗΠΑ. Ρίξτε μια ματιά σε χώρες όπως στη Λατινική Αμερική που βρίσκονται κάτω από τη σφαίρα επιρροής των ΗΠΑ. Οι εναλλακτικές που έχουμε είναι ακόμα χειρότερες. Μέγας κίνδυνος για το σχέδιο της ενοποίησης οι φυγόκεντρες δυνάμεις που υποδαυλίζουν το εγχείρημα π.χ. Μεγάλη Βρετανία είναι πολλή ενδιαφέρουσα περίπτωση καθώς θα πρέπει να εξετάσουμε αυτό το πείραμα που κάνουν οι Βρετανοί να αναβιώσουν την αυτοκρατορία την περίοδο της ισχύος τους. Οι Βρετανοί, κατά τη γνώμη μου, θα δυσκολευτούν. Παρά το ότι βλέπω τα προβλήματα του, είμαι πεπεισμένος φεντεραλιστής. Εξακολουθώ να πιστεύω ότι σήμερα διανύουμε μία από τις πολύ καλές περιόδους της σύγχρονης ιστορίας μας παρά τις αδυναμίες και τις δυσκολίες της.

Μου έλεγε ένας δάσκαλος μου: «Αν ήμασταν μία βολιότερη χώρα, θα ήμασταν πολύ καλύτερα καθώς δεν θα είχαμε αυτόν τον γείτονα που λέγεται Τουρκία». Δεν έχω πάθος εναντίων των Τούρκων αλλά εναντίον της γεωγραφίας, εναντίον των μεγεθών κι εναντίον της εμπειρίας των χωρών της Ευρώπης τις οποίες μπορούμε να ξεχωρίσουμε ως αναθεωρητικές και συντηρητικές. Το καλύτερο για το μέλλον της χώρας μας είναι μία συντηρητική Ευρώπη με γενικά καλές σχέσεις με τις ΗΠΑ.

Αν δεν ήμασταν ενσωματωμένη στην Ε.Ε., σε ποια χώρα της περιοχής μας θα ομοιάζαμε; Αυτό είναι ένα καλό

ερώτημα. Με τη Βουλγαρία, στη καλύτερη περίπτωση. Στην Αλβανία; Η μια οντότητα εξαρτημένη από τις ΗΠΑ; Την πολιτική των ΗΠΑ την χαράσσουν άνθρωποι που επιθυμούν να προωθήσουν τα συμφέροντα της καθεστηκυίας τάξης. Τώρα, πώς μπορείς να ταυτίσεις τα δικά σου συμφέροντα με τα συμφέροντα της καθεστηκυίας τάξης είναι άλλο θέμα κι εκεί μπαίνουν στα σοβαρά διλήμματα. Ουσιαστικά, η απάντηση που δίνω «κάλιο ένα και στο χέρι παρά δέκα και καρτέρι».

Προφανώς θα το δείξει η ιστορία, αλλά κατά την δική σας προσωπική άποψη πιστεύετε ότι η Μεγάλη Βρετανία έκανε καλά ή κακά που επέλεξε να φύγει; Δεδομένου ότι είναι μεγάλη χώρα σε σχέση με την Ελλάδα.

Εγώ προσωπικά νομίζω ότι συμφέρει μία χώρα να παραμείνει. Ας το δούμε λίγο διαφορετικά: ποιο είναι το εθνικό συμφέρον της κάθε ευρωπαϊκής χώρας αυτήν την στιγμή. Το εθνικό συμφέρον της κάθε χώρας είναι να προωθήσει τις ανάγκες του πληθυσμού της.

Ποιες είναι αυτές οι ανάγκες για μια χώρα σαν την Ελλάδα σήμερα; Η εδαφική της ακεραιότητα, πρώτον και κυριότερον νομίζω. Αλλά εξαρτάται από την ισχύ που διαθέτει μια χώρα, ο καλύτερος τρόπος για να προωθήσει την εδαφική της ακεραιότητα.

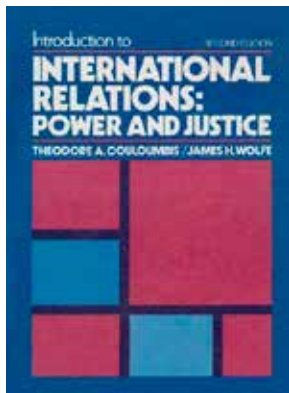
Καλό είναι να δούμε την ιστορία της χώρας μας, το μέγεθος της, την ισχύ της, το πολιτικό της σύστημα κι ούτω καθεξής. Έχω την εντύπωση ότι από κάθε πλευρά συμφέρει μια χώρα σαν την δική μας με την δύναμη που διαθέτει να αποφασίσει αν είναι αναθεωρητική, δηλαδή αν θέλει να αναθεωρήσει τη θέση της στο διεθνές σύστημα δυνάμεων ή αν θέλει να διατηρήσει την κατάσταση στην οποία βρίσκεται.

Στην Ελλάδα, κατά την γνώμη μου, συμφέρει να είναι και να παραμείνει μια μη αναθεωρητική χώρα, δηλαδή μια χώρα που δεν έχει εδαφικές βλέψεις εις βάρος γειτόνων της. Μια χώρα η οποία είναι ικανοποιημένη. Σκέφτομαι πολλές φορές την ιστορία μας και το που θα μπορούσαμε να βρισκόμαστε σήμερα αν είχαμε ακολουθήσει μια διαφορετική πολιτική μετά το 1974.

Πού θα ήμασταν σήμερα αν ήμασταν εκτός ενός μεγάλου συνασπισμού κρατών που λέγεται Ευρωπαϊκή Ένωση; Θα ήμασταν ξεκάθαρα σε χειρότερη θέση. Είναι η προσωπική μου γνώμη. Και με επηρεάζει αυτό. Τώρα,

Δεν συμφέρει εμάς να διαλυθεί αυτό που λέγεται ενωμένη Ευρώπη. Διότι αυτό θα μας οδηγήσει σε ένα σύστημα “survival of the fittest”. Η επιβίωση των ικανών, των δυνατών, των ισχυρών.

Βιβλίο
του καθηγητή
Θεόδωρου
Κουλουμπή '54
International
relations:
Power and Justice
Prentice Hall,
1982

Το καλύτερο
για την Ελλάδα
είναι
να αποφύγει
τα χειρότερα
του παρελθόντος..

καλό θα είναι να κάνετε συζητήσεις και με άτομα τα οποία είναι αναθεωρητικοί στην σκέψη.

Από την δική σας εμπειρία, ποιος ήταν ο προσωπικός σας ρόλος στο να μπορέσει η Ελλάδα να αποτελέσει ένα ισχυρό μέλος της Ε.Ε., τι είχατε αναλάβει;

Δεν θέλω να μεγαλοποιήσω τον ρόλο μου ότι μπορούσα εγώ με τις ισχνές, σχετικά, δυνάμεις που διαθέτω, να επηρεάσω την ροή της ιστορίας. Αλλά μια φράση που μου αρέσει πάρα πολύ, με δύο λέξεις η φράση αυτή είναι “common sense”. Και η common sense, βλέποντας και λίγο την ιστορία μας, ας δούμε λίγο την ιστορία του τόπου αυτού. Όποτε προσπαθήσαμε ουσιαστικά να πάρουμε την τύχη στα χέρια μας από μόνοι μας, αποτύχαμε. Τι συμφέρει μια χώρα σαν την δική μας σήμερα, να πράξει όσον αφορά τον προσανατολισμό της, να είναι δηλαδή μια χώρα status quo ή να είναι μια αναθεωρητική χώρα. Στους νέους, όπως είστε εσείς, η τάση είναι «εμείς τι θα κάνουμε;» Έτσι δεν είναι; Πρέπει να αναθεωρήσεις λίγο τα πράγματα. Ιδίως αν κάνεις μια αντικειμενική αξιολόγηση των πραγμάτων και δεις ότι δεν πάμε και τόσο καλά.

Το ερώτημα είναι μπορούμε να πάμε χειρότερα; Αυτό είναι βασικό για μένα ερώτημα, γιατί «το χειρότερα» μπορεί να μας οδηγήσει σε περιπέτειες τύπου του παρελθόντος που οδήγησαν την Ελλάδα σε καθεστώτα, όπως στην χειρότερη περίπτωση, δικτατορίας. Δεν υπήρξε κατά την γνώμη μου, χειρότερη περίοδος στην σύγχρονη Ελλάδα από την περίοδο της χούντας. Σας την θέτω εγώ την ερώτηση: αν πιέσετε τον εαυτό σας να ψάξετε για κάτι καλύτερο που θα μπορούσε να μας έχει συμβεί από ότι μας συνέβη όταν ενταχθήκαμε στους Ευρωπαϊκούς θεσμούς, τι θα ήταν; Το ερώτημα είναι εάν συμφέρει στην Ελλάδα σήμερα όπως είναι, να είναι μια χώρα status quo ή αναθεωρητική, και ποιο είναι το status quo στην περίπτωση αυτή. Το status quo είναι να υπάρχει μια Ε.Ε., να είναι η Ελλάδα μέρος της Ε.Ε., να μην βασίζεται μόνο στις στρατιωτικές της δυνάμεις για να εξασφαλίσει την εδαφική της ακεραιότητα και να συνεχίσει να εξελίσσεται σαν μια χώρα που ανήκει σε ένα ευρύτερο συνασπισμό δυνάμεων που λέγεται Ε.Ε. Μας συμφέρει απολύτως. Αυτό το πιστεύω ακράδαντα.

Η Ευρώπη, λοιπόν, προσέφερε στην Ελλάδα πάρα πολλά: πόρους, μια σταθερότητα στην δημοκρατία της. Η Ελλάδα τι προσέφερε στην Ευρώπη;

Λιγότερους πονοκέφαλους! Δηλαδή ουσιαστικά, έχω την εντύπωση, και το πιστεύω ακράδαντα, ότι δεν υπάρχουν εύκολες λύσεις στα διεθνή και στην εξωτερική πολιτική των κρατών. Διότι η άλλη μεγάλη δύναμη θα έβαζε προτεραιότητα στα συμφέροντα της και τα συμφέροντα της ομάδας, γιατί το εθνικό συμφέρον των ΗΠΑ δεν είναι απόλυτο. Εξαρτάται από την κατανομή δυνάμεων κι ούτω καθ' εξής. Θα συνέφερε, λοιπόν, στις ΗΠΑ να έχουν μια πανίσχυρη κι ανεξάρτητη Τουρκία από την μια πλευρά και μια πανίσχυρη και ανεξάρτητη Ελλάδα από την άλλη; Όχι.

Τι τους συμφέρει; Τους συμφέρει να έχουν τις δύο χώρες αυτές σε μια διαρκή αντιπαράθεση μεταξύ τους ώστε να μπορεί να τις επηρεάζει με έμφαση στο γεγονός ότι οι Έλληνες ελίτ και οι Τούρκοι ελίτ θα αισθάνονται ότι χωρίς την σκιά των ΗΠΑ θα είναι σε ακόμα χειρότερη κατάσταση.

Δεν το προβλέπω και δεν συμφέρει εμάς να διαλυθεί αυτό που λέγεται ενωμένη Ευρώπη. Διότι αυτό θα μας οδηγήσει σε ένα σύστημα “survival of the fittest”. Η επιβίωση των ικανών, των δυνατών, των ισχυρών. Μόνοι είμαστε ισχυρότεροι και πιο ικανοί να διατηρήσουμε την επιβίωσή μας ή συνδεδεμένοι με τους υπόλοιπους ευρωπαϊκούς λαούς;

Συμμετέχουμε εμείς από το 1981 και μετά στην ενωμένη Ευρώπη. Είμαστε πάντοτε, όμως, ένας αξιόπιστος συνεργάτης σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες;

Πρέπει να κάνετε μια ανάλυση για την ισχύ που διαθέτει η χώρα μας σε σχέση με τις γειτονικές χώρες κι αν συμφέρει με βάση την ιστορία της κιάλας να είναι σήμερα μια χώρα αναθεωρητική ή μια χώρα του κατεστημένου status quo. Αυτό που εγώ νομίζω είναι το μέγα πρόβλημα, που δεν το έχουμε αντιληφθεί ως Έλληνες, είναι ότι δεν υπάρχει ελεημοσύνη στις διεθνείς σχέσεις. Δεν υπάρχει. Δεν αισθάνονται οι άλλες δυνάμεις ότι πρέπει να σου κάνουν τη χάρη της μόνιμης επιβίωσης. Δεν είναι υποχρεωμένες, κοιτάνε τα συμφέροντά τους. E

Αναστάσιος Χανιώτης '76

Η χώρα μας είναι μία μεγάλη παραγωγική δύναμη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΥΣ

Κων/νο Μιχαλόπουλο '17,
Αλεξία Ζερίτη '16
Ανδρέα Σαραντόπουλο '19

ΨΗΦΙΑΚΟ ΚΛΙΚ

Ιωάννα Λιάρου '17

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΡΧΕΙΟΥ

Δίνεται κατά τη γνώμη σας η απαραίτητη προσοχή στη γεωργία από την Ε.Ε.;

Το ότι αυτή τη στιγμή το 40% του κοινοτικού προϋπολογισμού πηγαίνει στη γεωργία και ότι οι συνθήκες της Ε.Ε. αναφέρουν ρητά τη στήριξη της γεωργίας απαντούν σε μεγάλο βαθμό στην ερώτηση. Αλλά αξίζει να τονιστεί ότι ο προϋπολογισμός για την κοινή αγροτική πολιτική (ΚΑΠ) είναι ένα μεγάλο τμήμα ενός μικρού προϋπολογισμού - οι δημόσιες δαπάνες της Ε.Ε. είναι 40-50% του ΑΕΠ της, και από αυτές περίπου το 1% αφορά τη γεωργία. Γι αυτό τα χρήματα δεν είναι τόσα όσο συχνά θεωρείται, αλλά δίνουν την αρμόζουσα στήριξη στον τομέα, στήριξη που ήταν θεμελιώδες μέρος της πρώτης Ευρωπαϊκής Συνθήκης. Βέβαια το 1957 που συντάχθηκε υπήρχαν ακόμα νωπές μνήμες από τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο και η ανάγκη για να εξασφαλιστεί διατροφική επάρκεια. Σήμερα οι προτεραιότητες είναι εντελώς διαφορετικές, εξ ου και η συνεχής ανάγκη για προσαρμογές και τροποποιήσεις.

Ο Αναστάσιος Χανιώτης '76 είναι Διευθυντής της Διεύθυνσης Στρατηγικής, Απλοποίησης και Αναλύσεων Πολιτικής στη Γενική Διεύθυνση Γεωργίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Σε ποιον βαθμό κρίνετε πως ωφελήθηκε η γεωργία από την Ε.Ε., και ειδικότερα όσον αφορά την τεχνογνωσία και την ανταγωνιστικότητα;

Η Ελλάδα έχει ευνοηθεί εντυπωσιακά όσον αφορά τους πόρους, που εκτός Ε.Ε. δεν θα υπήρχαν. Υπολογίζεται ότι οι πόροι που δαπανήθηκαν για τη γεωργία στη χώρα μας είναι περισσότεροι από τις δαπάνες όλων των άλλων τομέων αθροιστικά. Όπως είδαμε από μια σειρά μελετών, η ΚΑΠ έπαιξε έναν πολύ μεγάλο ρόλο στη στήριξη της υπαίθρου, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι χρησιμοποιούνταν πάντα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Πολύ συχνά δόθηκε βάρος στη καθαυτή στήριξη του εισοδήματος αντί για θέματα του περιβάλλοντος ή θέματα ανταγωνιστικότητας - τεχνολογίας. Το παράδοξο της χώρας μας από την άλλη είναι ότι είμαστε μέχρι τώρα στις 10 πρώτες χώρες από πλευράς συμμετοχής σε προγράμματα έρευνας και καινοτομίας, οι εφαρμογές σε μεγάλο βαθμό γίνονται στο εξωτερικό μέσω συνεργασιών. Στον τομέα της γεωρ-

Η Ελλάδα είναι ως παραγωγική δύναμη πιο ψηλά από όσο νομίζουμε, αλλά πιο χαμηλά από τις πραγματικές της δυνατότητες.

γίας βλέπουμε πολύ καινοτόμες εφαρμογές, και μάλιστα οι Έλληνες παραγωγοί είναι συχνά παράδειγμα στα συνέδρια μας. Αλλά το πρόβλημα είναι η ελλιπής διάδοση της γνώσης που έτσι παράγεται στον υπόλοιπο πληθυσμό. Το πρόβλημα οξύνεται λόγω της έλλειψης ενός αποτελεσματικού συμβουλευτικού μηχανισμού για τους παραγωγούς, με συμμετοχή τόσο του Δημοσίου, όσο και ιδιωτών, πανεπιστημίων κ.α. Άλλες αδυναμίες που βλέπω είναι η ανάγκη για δικαιότερη διανομή των επιδοτήσεων, και μια καλύτερη στήριξη στην εκτακτική γεωργία. Για παράδειγμα, τα βοσκοτόπια σε μεγάλο βαθμό βρίσκονται εκτός συστήματος και, αντί να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής καθώς δεσμεύουν διοξειδίο του άνθρακα, εμπλέκονται σε θέματα ασάφειας στην ορθολογική χρήσης γης. Με δύο λόγια ναι, έχουμε ωφεληθεί αλλά όχι στο βαθμό που θα έπρεπε.

Βλέπετε ότι υπήρξε ορθή διανομή των αγροτικών επιδοτήσεων;

Όχι, αλλά το φαινόμενο που συζητάμε δεν συμβαίνει μόνο στην Ελλάδα. Υπάρχουν τριακόσιες χιλιάδες ενεργοί αγρότες στη χώρα μας και εξακόσιες χιλιάδες δικαιούχοι επιδοτήσεων. Αν στρέψουμε το βάρος στους ενεργούς αγρότες θα δυσαρεστήσουμε τους μισούς δικαιούχους. Μιλάμε για διαφορά ανάμεσα σε policy και politics. Εδώ χρειάζεται ανακατανομή του βάρους. Αν από την άλλη επιδοτηθεί κάποιος που έχει και δεύτερο επάγγελμα στην ύπαιθρο, έχει παραπάνω κίνητρα να παραμείνει εκεί. Η βασική ερώτηση όμως είναι πού θέλουμε να πάνε τα

χρήματα. Αλλιώς απαντάμε αυτή την ερώτηση από ένα γραφείο και αλλιώς στον πραγματικό κόσμο, με βάση τις ανάγκες του πληθυσμού.

Πώς η τεχνολογία θα μπορούσε να εξελίξει τις αγροτικές μονάδες;

Θα σας πω ένα παράδειγμα ενός έλληνα παραγωγού ρυζιού. Έχει κάνει πολλές σπουδές, είναι από τη Μακεδονία και έκανε μια εντυπωσιακή μετάβαση. Σε μια έκταση που κατέχει, σε συνεργασία με μια εταιρεία λήψης δορυφορικών εικόνων και με χρήση αισθητήρων ακριβείας, μείωσε τις χημικές εισροές, αύξησε την απόδοση και είδε ξανά μεταναστευτικά πτηνά να επιστρέφουν. Το μήνυμα εδώ είναι ότι συγκεκριμένοι στόχοι μπορούν να αλλάξουν τα δεδομένα. Στο συγκεκριμένο και σε πολλά άλλα αντίστοιχα παραδείγματα αυξήθηκε η παραγωγή, η ανταγωνιστικότητα, βελτιώθηκαν όλοι οι περιβαλλοντικοί παράγοντες, στηρίχθηκε η ανάπτυξη και τέλος συνδέθηκε καλύτερα με τις

απαιτήσεις της αγοράς. Όλα αυτά με μια κίνηση «πράσινης» μετάβασης. Αλλά ταυτόχρονα στα θέματα της τεχνολογίας έχουμε τρία κενά: στην εφαρμογή, στη μετάβαση των γνώσεων και στην αποδοχή των νέων τεχνολογιών. Το λάθος που έγινε στην Ελλάδα (και αλλού) είναι ότι επικράτησε μεγάλη σύγχυση για τις εφαρμογές της βιοτεχνολογίας στην γεωργία, και εφαρμόστηκαν άλλου είδους κριτήρια αξιολόγησης των πιθανών κινδύνων σε θέματα υγείας των φυτών ή των ζώων από αυτά της υγείας των ανθρώπων. Γι' αυτό και υπάρχει ανάγκη ο δημόσιος τομέας να είναι ανοικτός στις επιστημονικές εξελίξεις και να εκπαιδεύει τους παραγωγούς.

Υπάρχει ανταγωνιστικότητα ανάμεσα σε γεωργικά προϊόντα της Ευρώπης και σε προϊόντα τρίτων χωρών;

Είναι απλό: Μετά τη μεταρρύθμιση του 2003, η Ε.Ε. έγινε ο μεγαλύτερος εξαγωγέας και ο μεγαλύτερος εισαγωγέας τροφίμων στον κόσμο, και μάλιστα με πλεόνασμα. Αυτό δείχνει ότι τα προϊόντα μας είναι ανταγωνιστικά. Όσα παράπονα υπάρχουν εδώ έχουν να κάνουν με το κόστος παραγωγής. Αλλά η ανταγωνιστικότητα είναι επίσης βασισμένη στο πώς βλέπουν οι καταναλωτές την ποιότητα. Η καμπύλη ζήτησης έχει να κάνει και με την έκφραση των προτιμήσεων των καταναλωτών. Σε αυτό το σημείο βρίσκεται η μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού διατροφικού τομέα. Δεν είναι τυχαίο δε πως στη μεγαλύτερη κρίση πανδημίας που είχαμε, ο διατροφικός τομέας δεν αντιμετώπισε προβλήματα. Αυτό δείχνει πολλά!

Ποια είναι η πραγματική μας θέση στον χάρτη ως παραγωγική δύναμη αγροτικών προϊόντων;

Η σημαντική απάντησή είναι πως η Ελλάδα είναι σαν χώρα πιο ψηλά από όσο νομίζουμε, αλλά πιο χαμηλά από τις πραγματικές της δυνατότητες. Εκεί πρέπει να ρίξουμε το βάρος. Έχει να κάνει με την εμπιστοσύνη στις δυνατότητες μας. Από το εξωτερικό που ζω μπορώ να σας το επιβεβαιώσω αυτό. Στον τομέα που μιλάμε, το πρώτο πράγμα που συνδυάζει κανείς με την Ελλάδα είναι η μεσογειακή διατροφή. Στα προϊόντα μας υπάρχουν μεγάλα περιθώρια βελτίωσης. Την τελευταία χρονιά γίναμε για πρώτη φορά σαν χώρα πλεονασματικοί σε αξία στο εμπορικό ισοζύγιο γεωργικών προϊόντων. Δεν είναι τυχαίο. Είναι αποτέλεσμα διοχέτευσης προϊόντων σε ξένες αγορές με καλύτερο τρόπο. Αν συνυπολογίσουμε την ασθενή οργάνωση των παραγωγών, τη χαμηλή συμμετοχή των συνεταιρισμών στην αξία και τις τιμές εμπορίας βλέπουμε τα τεράστια περιθώρια που έχουμε ακόμα. Η πορεία με άλλα λόγια είναι καλή, απλά πρέπει να επιταχυνθεί.

Αισθάνεστε ότι η Ε.Ε. ενστερνίζεται τις δράσεις απέναντι στην κλιματική αλλαγή;

Με μια πρώτη ματιά θα σας πω ότι η νέα γενιά το βλέπει μέσα από κριτική απέναντι στις παλιότερες γενιές που μεγάλωσαν με διαφορετικές ανάγκες. Από όλες τις μεγάλες γεωργικές δυνάμεις του κόσμου, η Ε.Ε. είναι η μόνη που μείωσε τις εκπομπές των αερίων θερμοκηπίου τα τελευταία 30 χρόνια. Πρόσφατα βλέπουμε μια στασιμότητα, αλλά αυτή συνδυάζεται με αύξηση της παραγωγής κατά 7%. Αυτό δείχνει αυξημένη μεν αποτελεσματικότητα, αλλά και μια ανάγκη για περαιτέρω προσαρμογές για να στηρίξουμε τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού, που δεν θα υπήρχε χωρίς τον ρόλο της Ε.Ε.. Συνεπώς τα στοιχεία τα ίδια μας δείχνουν ότι πραγματικά ενστερνιζόμαστε την ανάγκη για δράση. Είναι δηλαδή τα πράγματα τέλεια; Όχι! Εκεί είναι που πρέπει να δούμε ελλείψεις και ανάγκες προσαρμογής. Η ανάπτυξη τα τελευταία εξήντα χρόνια στηρίζεται σε εντυπωσιακά οικονομικά και κοινωνικά κέρδη εις βάρος του περιβάλλοντος. Τώρα όμως πρέπει να βρούμε έναν τρόπο να συνδυάσουμε οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη με μικρότερο αποτύπωμα στη φύση.

Άρα θα μπορούσε αυτή η πράσινη συμφωνία να οδηγήσει σε καλύτερα αποτελέσματα;

Η εμπειρία μου έχει δείξει ότι κανένα αποτέλεσμα δεν

είναι τελείως άσπρο ή μαύρο. Δεν έχουμε κάνει τις πιο σωστές κινήσεις σε όλους τους τομείς, αλλά είναι ξεκάθαρο πως η κλιματική αλλαγή αποτελεί τον καταλύτη για αλλαγές πολιτικής και ότι η επιτυχία ή μη της προσπάθειας δεν μπορεί να εξαρτάται μόνο από την Ε.Ε. που

αποτελεί το 5% του παγκοσμίου πληθυσμού. Πρέπει λοιπόν να πείσουμε τον κόσμο ότι η προσπάθεια αυτή έχει νόημα. Κυρίως όμως πρέπει να καταλάβουμε ότι δεν είναι ένα μόνο ζήτημα πολιτικής, αλλά ζήτημα αλλαγής του τρόπου κατανάλωσης. Αυτό φέρνει και διλήμματα. Θα σταματήσουμε να ταξιδεύουμε φερ' ειπείν; Θα σταματήσουμε να τρώμε κρέας; Αυτό που πρέπει να αλλάξει είναι συνολικά ο τρόπος παραγωγής και εξέλιξης της οικονομίας. Οι κατάλληλες πολιτικές μπορεί να υπάρχουν στα χαρτιά, αλλά μένει να εφαρμοστούν παγκοσμίως.

Η στάση των ΗΠΑ είναι προς αυτή την κατεύθυνση;

Η στάση τους είναι η στάση της εκάστοτε κυβέρνησης. Άλλο πρόγραμμα εφαρμόζει ο κάθε πρόεδρος. Είναι πολύ σημαντικό ότι οι ΗΠΑ είναι ξανά στη συμφωνία του Παρισιού. Αυτό διότι έχουν μεγάλες δυνατότητες σε έρευνα αλλά και ορθές πρακτικές που μπορούν να συμβάλλουν. Η μεγάλη μας διαφορά είναι ότι το μεγάλο βάρος εκεί είναι στη στήριξη πρωτίστως της προσφοράς, ενώ στην Ευρώπη, από την «κρίση των τρελών αγελάδων» και μετά, η πολιτική επηρεάζεται από τη ζήτηση των καταναλωτών.

Αισθάνεστε ότι το Κολλέγιο υπήρξε πηγή έμπνευσης για τη σταδιοδρομία σας;

Το Κολλέγιο προετοιμάζει καθένα για πολλά πράγματα, τα περισσότερα εκ των οποίων τα βλέπεις όταν φύγεις από εκεί. Πολλά είναι εμπειρίες συγκεκριμένης εποχής. Ενδεικτικά να σας πω ότι διαβάσαμε το «1984» του George Orwell εν μέσω δικτατορίας, και αυτό επηρέασε σε μεγάλο βαθμό τον τρόπο που έβλεπα τα πράγματα. Το δεύτερο που δεν μπορώ να παραλείψω είναι πως είχα την τύχη να ανήκω σε μια τάξη -του 1976- με υψηλότατο ποσοστό επιτυχίας σε πανεπιστήμια, σε επιχειρηματικούς, ακαδημαϊκούς, διπλωματικούς τομείς (και τετράκις στα Δέλτεια!). Τέλος το Κολλέγιο μου έδωσε κάτι που ίσως να μη μου έδινε κανένα άλλο σχολείο. Ενώ έχασα τον πατέρα μου σε ηλικία δεκατριών ετών, το ταμείο υποτροφιών έδωσε τη δυνατότητα σε εμένα και τον αδελφό μου να συνεχίσουμε τη φοίτηση μας. Αυτή η συμβολή ήταν ανεκτίμητη για όλη μου τη σταδιοδρομία. E

Η επιτυχία ή μη της προσπάθειας για την κλιματική αλλαγή δεν μπορεί να εξαρτάται μόνο από την Ε.Ε. που αποτελεί το 5% του παγκοσμίου πληθυσμού.

Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς '73

Η επίσπευση του ψηφιακού μετασχηματισμού οδηγεί την Ελλάδα στην «αφρόκρεμα» των κρατών-μελών της Ε.Ε.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΥΣ

Κωνσταντίνο Στεφανάκη '15
Βασιλική Γιαννάκη '10

ΨΗΦΙΑΚΟ ΚΛΙΚ

Βασιλική Γιαννάκη '10

Οι Έλληνες ανταποκρίνονται στην ευρωπαϊκή κουλτούρα;

Είμαι οπαδός της θεωρίας ότι υπάρχουν δύο Ελλάδες. Η ανοιχτόμυαλη μεταρρυθμιστική και φιλοευρωπαϊκή Ελλάδα και η ασάλευτη Ελλάδα, η Ελλάδα της στασιμότητας και της αδράνειας. Τα ανοιχτά σύνορα, η ελεύθερη κυκλοφορία προϊόντων, προσώπων, κεφαλαίων και υπηρεσιών, αλλά ακόμη και ειδικότερα προγράμματα όπως το Erasmus, θεωρώ ότι συμβάλλουν στην εμπέδωση της κοινής ευρωπαϊκής συνείδησης που θα οδηγήσει, νομοτελειακά και με την πάροδο του χρόνου, σε μια ομοσπονδοποίηση της Ε.Ε..

Ποιες είναι οι παθογένειες της δημόσιας διοίκησης και της απονομής της δικαιοσύνης στην Ελλάδα σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη;

Η Δημόσια Διοίκηση στη χώρα μας παραμένει ένας μεγάλος ασθενής. Η κομματική παρέμβαση είναι διαχρονικά υπαρκτή, η δε «συναρμοδιότητα» μεταξύ των υπηρεσιών

Ο Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς '73 είναι Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

και των υπουργείων, σε συνδυασμό με τις εκάστοτε διοικητικές κουλτούρες, αδρανοποιούν ή επιβραδύνουν τη διοικητική δράση και πολλαπλασιάζουν ή διαιωνίζουν τις διοικητικές διαφορές. Το ίδιο και η εμμονή της Διοίκησης να μην ικανοποιεί αιτήματα λυμένα με τελεσίδικες ή αμετάκλητες αποφάσεις των δικαστηρίων· οι λόγοι μπορεί να είναι δημοσιονομικοί ή σχετιζόμενοι με ευθυνοφοβία ή προσκόλληση σε κακώς νοούμενες διοικητικές πρακτικές. Οι εκκρεμείς διοικητικές διαφορές, ανά 100 κατοίκους στην Ελλάδα είναι 2,2, όταν στην Ισπανία είναι 0,3 και στην Πορτογαλία 0,7. Το μεγαλύτερο μέρος των διαφορών αυτών καταλήγουν στα δικαστήρια, ενώ θα έπρεπε να επιλύονται στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου ή εξωδικαστικά. Για παράδειγμα, το 90% των φορολογικών υποθέσεων στη Γαλλία, επιλύονται από την ίδια τη Διοίκηση και δεν καταλήγουν στο δικαστήριο.

Από την άλλη πλευρά, οι παθογένειες της Δικαιοσύνης επιδρούν σημαντικά στην καθυστερημένη απονομή της: Δεν έχουμε Συ-

Η Ελλάδα από το 1981 που μπήκε στην Ε.Ε. έχει κάνει σημαντικότερη πρόοδο. Έχει εκσυγχρονιστεί σε αρκετούς τομείς, έχει αναπτυχθεί οικονομικά και μπορεί να πραγματοποιήσει άλματα στο μέλλον, παρά τα προβλήματά της.

νταγματικό Δικαστήριο για προληπτικό ή επίκαιρο έλεγχο της Συνταγματικότητας των νόμων. Έχουμε πολλούς δικαστές, με την αναλογία το 2016 να είναι 25,8 δικαστές ανά 100.000 κατοίκους, από τις μεγαλύτερες στην Ευρώπη. Ωστόσο διαθέτουμε αναλογικά λίγους δικαστικούς υπαλλήλους. Έχουμε πολλούς φοιτητές στις νομικές σχολές, με σχεδόν αποκλειστικό προσανατολισμό την άσκηση δικηγορίας, σε αντίθεση με την υπόλοιπη Ευρώπη. Έχουμε παρωχημένη χωροταξία των δικαστηρίων, πολλά δικαστήρια διάσπαρτα στην επικράτεια, με ξεπερασμένο και αναχρονιστικό χωροταξικό διασκορπισμό, χωρίς ορθολογική κατανομή δικαστών και δικαστηρίων, αφού τα πληθυσμιακά συγκοινωνιακά και συναλλακτικά δεδομένα έχουν μεταβληθεί ριζικά. Η απαρχαιωμένη υλικοτεχνική υποδομή και η περιορισμένη ακόμη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, συμπληρώνει την προβληματική εικόνα.

Ποια η μέχρι στιγμής πορεία της Ελλάδας στην Ε.Ε.;

Η Ελλάδα από το 1981 που μπήκε στην Ε.Ε. έχει κάνει σημαντικότερη πρόοδο. Έχει εκσυγχρονιστεί σε αρκετούς τομείς, έχει αναπτυχθεί οικονομικά και παρά την υπερδευκακτή οικονομική κρίση μπορεί να κάνει μια δυναμική επανεκκίνηση σε όλους τους τομείς. Η σημερινή πρόκληση για την πατρίδα μας είναι να γίνει ένα ψηφιακά μετασχηματισμένο κράτος, με βελτιωμένη την καθημερινότητα του πολίτη, με δράσεις καινοτόμες προσανατολισμένες στην πράσινη ενέργεια, και με περισσότερη αλληλεγγύη.

Ποια είναι τα συμπεράσματα της έκθεσης 2020 Rule of Law report ως προς την χώρα μας;

Η έκθεση καταδεικνύει την Ελλάδα ως κράτος δικαίου. Προφανώς, η προστασία κάποιων δικαιωμάτων δεν είναι πάντα αποτελεσματική. Η αφοριστική αντίληψη, ότι η Ελλάδα υστερεί σε σχέση με άλλες χώρες της Ε.Ε. και καταπατά συστηματικά τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι τελείως εσφαλμένη. Ορισμένα δομικά προβλήματα της χώρας μας οδηγούν σε επανειλημμένες καταδίκες της από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το πιο βασικό είναι η αργή απονομή της δικαιοσύνης και η μη αποτελεσματική και γρήγορη υιοθέτηση των αναγκαίων μέτρων.

Στο πλαίσιο αυτό, σε ποιους τομείς πιστεύετε ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης και αναβάθμισης του εγχώριου συστήματος;

Στην Ελλάδα, από τις 55.000 δίκες που κάθε χρόνο διεξάγει το ΝΣΚ εκπροσωπώντας το Δημόσιο, οι μισές θα

μπορούσαν να επιλυθούν, χωρίς να φτάσουν στα δικαστήρια. Ενδεικτικές λύσεις είναι: ο περιορισμός της πολυνομίας και θέσπιση σταθερού, απλού και βιώσιμου φορολογικού, ασφαλιστικού και εκπαιδευτικού συστήματος, η απεξάρτηση της Δημόσιας Διοίκησης από το κομματικό σύστημα, η άμεση εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων, η θέσπιση ενός υποχρεωτικού σταδίου ενδικοφανούς προσφυγής σε βασικές κατηγορίες διοικητικών διαφορών. Προτεραιότητα ωστόσο επί του παρόντος θεωρώ την επίσπευση του ψηφιακού μετασχηματισμού. Δεν είναι δυνατόν, από το 1998 το ΝΣΚ να στέλνει δικόγραφα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ηλεκτρονικά, και να είμαστε στο 2021 και να μη μπορούμε να το κάνουμε, παρά μόνο σε συγκεκριμένα Διοικητικά Δικαστήρια. Εάν τα ξεπεράσουμε αυτά, θα είμαστε στον αφρό τον χωρών της Ε.Ε. από πλευράς κράτους δικαίου, ασφάλειας δικαίου, δημοκρατικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τι πολύτιμο σας έμαθε το Κολλέγιο;

Το Σχολείο, ιδίως στα χρόνια τα δικά μου, 1963-1973 και άλλα 5 χρόνια έως το 1978, όπου δούλευα στο Οικοτροφείο του Κολλεγίου, σαν teaching fellow, ήταν σχολείο δημοκρατίας, με ομίλους, πολλές δραστηριότητες, όπου κάναμε εφημερίδες, περιοδικά, μαθητικές κοινότητες, εκλογές, που αυτά δεν υπήρχαν σε κανένα άλλο σχολείο. Είχαμε καθηγητές που μας ενέπνεαν, όπως Μοσκόβης, Κοντοστάθης, Πανηγύρης, Μπούρας, Φυλακτόπουλος. Ήταν άνθρωποι που μας ενέπνεαν να διαβάσουμε περισσότερο. Το Κολλέγιο μας άνοιξε ορίζοντες, μας έμαθε να σκεφτόμαστε και να δουλεύουμε συλλογικά. Αλλά, και το Οικοτροφείο ήταν μια συγκλονιστική εμπειρία, συλλογικής ζωής με συστηματικό διάβασμα, οργάνωση και πειθαρχία, αθλητισμό, πειράματα αυτοδιοίκησης, μέχρι και ασκήσεις συναγερμού για σεισμό ή πυρκαγιά. E

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΡΧΕΙΟΥ

Νικηφόρος Διαμαντούρος '61

Η Ελλάδα κράτος ευρωπαϊκού δικαίου

ΣΥΝΕΤΕΥΞΗ ΣΤΙΣ

Μπέκη Παπασταυροπούλου '10
Θέμα Χατζηαθανασίου '13

ΨΗΦΙΑΚΟ ΚΛΙΚ

Μπέκη Παπασταυροπούλου '10

Τι είναι αυτό που πρεσβεύει η Ε.Ε. και ποιος είναι ο στόχος της κατά τη γνώμη σας;

Στην Ε.Ε. θα δώσουμε έναν αρνητικό και έναν θετικό ορισμό. Ο αρνητικός είναι ότι η Ε.Ε. γεννήθηκε μέσα από τις τραγωδίες που προκάλεσαν οι δύο μεγάλοι εμφύλιοι πόλεμοι της Ευρώπης τον 20^ο αιώνα και άρα από την πολιτική βούληση των κρατών που μέχρι τότε είχαν αιματοκυλήσει την Ευρώπη, κατ'εξοχήν της Γερμανίας και της Γαλλίας, να μην ξαναγίνει κάτι τέτοιο. Από κει και πέρα η πρόθεση ήταν ακριβώς να ξεπεραστούν τα αίτια, που είχαν οδηγήσει σε αυτές τις συγκρούσεις, να ξεπεραστεί ο οξύς εθνικισμός και να δημιουργηθεί ένα υπερεθνικό μόρφωμα, το οποίο να προσπαθεί ακριβώς αντί να προάγει τις συγκρούσεις, να προάγει συναινέσεις, συμβιβασμούς, συνεννόηση. Άρα ο θετικός ορισμός είναι η Ευρώπη ως ένα υπερεθνικό μόρφωμα, το οποίο φέρνει όσο το δυνατό μεγαλύτερο αριθμό ευρωπαϊκών χωρών με κοινό προσανατολισμό την ειρήνη και τον ευρωπαϊκό πολιτισμό.

Ο Νικηφόρος Διαμαντούρος '61 είναι Ακαδημαϊκός και διετέλεσε Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής την περίοδο 2003 - 2013.

Έχουν αλλάξει αυτοί οι στόχοι από τότε που αναλάβατε μέχρι σήμερα;

Η οπτική γωνία του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή δεν είναι υποχρεωτικά ίδια με την οπτική των μεγάλων οργάνων. Άρα, δεν είμαι σε θέση να σας πω αν είδα μία τέτοια τάση, γιατί είναι πολύ πιο περιορισμένος και συγκεκριμένος ο στόχος του ρόλου αυτού. Ταυτόχρονα όμως προάγει και τις ίδιες ιδέες. Αποφεύγει την προσφυγή στα δικαστήρια, όπου εκεί η λογική είναι «υποχρεωτικά ένας κερδίζει και ένας χάνει», και προάγει αντ' αυτού το «όλοι κερδίζουμε», δηλαδή την έννοια της συναίνεσης και του συμβιβασμού. Υπό αυτή την έννοια μπορώ να σας πω ότι κατά τη διάρκεια της θητείας μου προσπάθησα πάρα πολύ και υπήρξαν και εξωτερικές επιβεβαιώσεις ότι ο Ombudsman δημιούργησε ένα προφίλ, το οποίο ήταν συμβατό με την προαγωγή αυτών των στόχων.

Ποια είναι η μεγαλύτερη επιτυχία της Ε.Ε. και πώς επηρέασε τον υπόλοιπο κόσμο;

Θεωρώ ότι ιστορικά η μεγαλύτερη επιτυ-

Μετά από 40 χρόνια στην Ε.Ε. μπορούμε να λέμε «ναι, πετύχαμε αυτά, πόσο καλύτερα μπορούμε να πάμε παραπέρα, πόσο μπορούμε να ανεβάσουμε τον πήχη», όχι να επαναπαυτούμε.

χία της είναι ότι εμπέδωσε την ειρήνη, έθεσε τέλος σε μία ιστορία τραγικών πολέμων που αιματοκύλησαν την Ευρώπη και τον κόσμο δύο φορές σε τριάντα χρόνια. Εμπέδωσε επίσης όχι την όποια δημοκρατία, αλλά τη φιλελεύθερη δημοκρατία, δηλαδή το δικαίωμα του να εκλέγεις ελεύθερα τους εκπροσώπους σου και το εμπεδωμένο κράτος δικαίου, όπου το δικαίωμά σου να κάνεις κάτι σταματάει εκεί που αρχίζει το δικό μου δικαίωμα να κάνω κάτι άλλο. Αυτό ισχύει σε όλα τα δικαιώματα εκτός από δύο, το δικαίωμα στη ζωή και το δικαίωμα ενάντια στα βασανιστήρια. Από εκεί και πέρα το κάθε δικαίωμα θα πρέπει να ισοσταθμίζεται με κάποιο άλλο. Αυτή τη δημοκρατία εμπέδωσε βαθιά η Ε.Ε., τα δικαιώματα που απορρέουν από το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Σε ποιο βαθμό προόδευσε η Ελλάδα ως μέλος της Ε.Ε. τα τελευταία 40 χρόνια;

Στις πολιτικές επιστήμες υπάρχει μία έννοια ότι στην ιστορική πορεία κάθε κοινωνίας υπάρχουν κάποια κρίσιμα σταυροδρόμια. Όπως μία κοινωνία τραβάει το δρόμο της συμβαίνει κάτι εξωτερικό, που συγκρούεται με αυτή την πορεία, εκτροχιάζει την κοινωνία και την επαναπροσανατολίζει σε κάποια νέα κατεύθυνση. Αυτά τα κρίσιμα σταυροδρόμια είναι λίγα, σπάνια και πολύ σημαντικά. Εκτός από το 1821, το 1981 είναι ένα δεύτερο μεγάλο κρίσιμο σταυροδρόμι για την εξέλιξη της ελληνικής πορείας, όταν ήρθαμε σε επαφή με το εγχείρημα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Έχει πρώτα από όλα εμπέδωσε τη δημοκρατία μας, βοήθησε στην εμπέδωση του κράτους δικαίου και στην προαγωγή και ενίσχυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Άρα η Ελλάδα του 2021 είναι πολύ πιο εμπεδωμένη στη δημοκρατία της, άντεξε μία πολύ δύσκολη δεκαετία από το 2010 έως το 2020, δεν έσπασε και μπόρεσε να προχωρήσει. Έχουμε το ατυχές προνόμιο να είμαστε από τις χώρες με τον πιο συχνό αριθμό καταδικών στο ΕΔΔΑ, αλλά αυτό μας έχει διορθώσει, έχουμε αρχίσει να μην κάνουμε αυτά που κάναμε παλιά. Η απάντηση για μένα είναι για τα σαράντα χρόνια αυτά πρέπει να είμαστε ευτυχείς ότι το κράτος και η κοινωνία μας έχει βελτιωθεί, χωρίς να οδηγηθούμε σε μία αυταρέσκεια. Για μένα το επίτευγμα αυτό είναι βάση για να λέμε «ναι, πετύχαμε αυτά, πόσο καλύτερα μπορούμε να πάμε παραπέρα, πόσο μπορούμε να ανεβάσουμε τον πήχη», όχι να επαναπαυτούμε.

Με ποιον τρόπο επηρέασε η Ε.Ε. την Ελλάδα στην αντιμετώπιση της κρίσης χρέους του 2010;

Πάρα το γεγονός ότι υπήρξε σεισμός και κλυδωνισμός στην κρίση χρέους 2010-'20 η Ελληνική Δημοκρατία, κοινωνία και οικονομία δεν εκτροχιάστηκε. Η Ε.Ε. περιόρισε τις φυγόκεντρες τάσεις που ήθελαν τον εκτροχιασμό. Όταν

ο Mario Draghi είπε «I will do whatever it takes» μπόρεσε να μπλοκάρει την δυναμική με βέλτιστους χειρισμούς. Υφέρπει σε αρκετό κομμάτι της Ελληνικής κοινωνίας η άποψη ότι οι Ευρωπαίοι έφταιγαν και όχι οι Έλληνες. Εάν δεν φταίει κανείς ποτέ δεν αποκτά αυτογνωσία. Όταν μέμφεσαι τον άλλον κοιμάσαι ήσυχος αλλά δεν πας παραπέρα.

Τι επίδραση θα είχε στην Ελλάδα η τυχόν αποχώρησή της από την Ε.Ε.;

Θεωρώ ανεπιφύλακτα ότι η ενδεχόμενη έξοδος της Ελλάδος από την Ε.Ε. θα ήταν καταστροφική. Θα οδηγούσε την Ελλάδα σε περίοδο πολιτικής και οικονομικής αστάθειας, υψηλών επιτοκίων και αδυναμίας άντλησης ξένων κεφαλαίων από το εξωτερικό με αντίκτυπο την αδυναμία χρηματοδότησης την ανάπτυξης.

Με ποιον τρόπο βοήθησε η Ένωση στην καταπολέμηση του νέου ιού Covid-19;

Η Ε.Ε. δεν έχει αρμοδιότητα για τα θέματα υγείας. Εάν ένας Ευρωπαίος πολίτης αρρωστήσει και νοσηλευτεί σε άλλη χώρα τότε εκεί ενεργοποιούνται τα δικαιώματα του. Δεν υπήρχε μία ολόκληρη παράδοση, αναγκαία υποδομή και τεχνογνωσία για 28 διαφορετικές χώρες να συντονιστούν ξαφνικά ενώπιον μίας μεγάλης κρίσης υγείας. Βεβαίως έχει πάει πολύ καλύτερα προϊόντος του χρόνου.

Έχετε να μοιραστείτε μαζί μας μία σημαντική ανάμνησή σας ως μαθητής του Κολλεγίου Αθηνών;

Η μητέρα μου, 104 ετών σήμερα, μου μετέφερε τις αξίες που είχε αποκομίσει ως απόφοιτος του Κολλεγίου Θηλέων 1936, όπως το αίσθημα της κοινωνικής ευθύνης που απαιτούσε την ηθική επιταγή στο να υπηρετήσεις τα κοινά. Έτσι από μικρός εμπλεκόμουν στην κοινωνική ζωή του Κολλεγίου, στο μαθητικό συμβούλιο, στον Αθηναίο, στο Θησαυρό και στον αθλητισμό. Το μέγιστο κληροδότημα ήταν να παίξουμε ρόλο στο μέλλον της χώρας, ως πολίτες. E

Κωνσταντίνος Γόντικας '52

Την ευρωπαϊκή ταυτότητα την δημιουργούμε όλοι μαζί

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΙΣ

Ειρήνη-Στεφανία Ελευθεριάδη '14
Αγγελική Ταλιουράκη '10

ΨΗΦΙΑΚΟ ΚΛΙΚ

Αγγελική Ταλιουράκη '10

Ποιες ήταν οι πρώτες σκέψεις σας σχετικά με τη δημιουργία της Ε.Ε.; Τι αναμένατε από αυτό το θεσμό κατά τη γέννηση του και πώς έχει εξελιχθεί μέχρι σήμερα; Ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες σας;

Όταν το 1957 ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα στη Ρώμη, η οποία στη συνέχεια μετονομάστηκε σε Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν είχα συγκεκριμένη άποψη για το όλο εγχείρημα. Με την παρέλευση όμως των ετών, σχημάτισα την εντύπωση ότι η όλη προσπάθεια θα ήταν προς όφελος της πατρίδας μας, για πολιτικούς και ιδιαίτερα οικονομικούς λόγους. Σήμερα, εξήντα τέσσερα χρόνια μετά, ο απολογισμός της δεν ήταν για μένα ο αναμενόμενος. Η εικόνα της Ε.Ε. σήμερα, δεν ανταποκρίνεται στις προθέσεις των ιδρυτών της. Δύο από τις βασικές αρχές της δήλωσης Schuman, η αλληλεγγύη και η υποστήριξη, σπανίζουν. Εμείς οι Έλληνες έχουμε ζήσει επανειλημμένα αυτή την έλλειψη αλληλεγγύης που πηγάζει από τη σύγκρουση συμφερόντων των κρατών μελών.

Ο Κωνσταντίνος
Γόντικας '52
διετέλεσε
ευρωβουλευτής
την περίοδο
1981-1984
με την είσοδο
της Ελλάδας
στην Ευρωπαϊκή
Ένωση.

Η προοδευτική αύξηση του αριθμού των μελών της Ε.Ε. αυξάνει την ασυμφωνία και οι συνέπειες της έλλειψης μιας ενιαίας πολιτικής διογκώνονται. Δυστυχώς, η απομάκρυνση από τα Ευρωπαϊκά ιδεώδη είναι μάλλον αδύνατο να αναστραφεί, όσο εκλείπει μία ισχυρή και εμπνευσμένη ευρωπαϊκή πολιτική ηγεσία.

Ποιά ήταν η ανταπόκριση των τότε βουλευτών αλλά και πολιτών στη νέα, για την εποχή εκείνη, ιδέα του ευρωκοινοβουλίου;

Στην αρχή, οι Έλληνες πολίτες και πολιτικοί απαξίωναν τη σημασία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Θυμάμαι, μας έλεγαν βουλευτές εξωτερικού ή τουρίστες. Βαθμηδόν όμως, και χάρη στη δουλειά που έκαναν όλοι οι Ευρωβουλευτές ανεξαρτήτως κομμάτων, όλα αυτά τα χρόνια, ο κόσμος άρχισε να βλέπει με διαφορετικό τρόπο τη σημασία που είχε η Ευρώπη για τη χώρα μας, και ασφαλώς και το έργο που πραγματοποιείται στο Ευρωκοινοβούλιο και κυρίως στις Επιτροπές του.

“ Αν δε μπορούν να βρεθούν λύσεις σε πιο απλά ζητήματα, όπως το προσφυγικό, ή η αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, δε θα μπορέσουν να αντιμετωπισθούν σοβαρά θέματα, όπως ο πόλεμος και η πολιτική αστάθεια.

Πώς θα περιγράφατε την εμπειρία σας ως ένας από τους πρώτους Έλληνες ευρωβουλευτές; Επηρέασε η θητεία σας τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζετε την πολιτική ζωή;

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπήρχε και λειτουργούσε από το 1979. Όταν η Ελλάδα συμμετείχε για πρώτη φορά στο θεσμό, οι εκλογές είχαν ήδη ολοκληρωθεί. Χάρη στην προνοητικότητα της Ελλάδας, που είχε φροντίσει να κινήσει τις κατάλληλες διαδικασίες, επιτράπη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέχρι τις επόμενες εκλογές του 1981, να συμμετέχουν στο Ευρωκοινοβούλιο με διορισμό από τον Πρόεδρο της Βουλής, Έλληνες βουλευτές από όλες τις πολιτικές δυνάμεις. Η εμπειρία από τον Ευρωκοινοβούλιο ήταν πρωτόγνωρη. Οι διευκολύνσεις ήταν πολλές και συμπεριλάμβαναν αμειβόμενους από το Ευρωκοινοβούλιο βοηθούς, γραφεία και πολλές μικρές διευκολύνσεις που καθιστούσαν το έργο μας άνετο. Παράλληλα βέβαια είχαμε πίεση χρόνου για τη διεκπεραίωση όλων των δραστηριοτήτων μας, και βεβαίως περιορισμένο χρόνο ομιλίας στην Ολομέλεια. Η εμπειρία αυτή, εκτός από το πολύτιμο στοιχείο επαφής με συναδέλφους άλλων χωρών, μας οδήγησε σε μία πιο ολιστική και αντικειμενική αντιμετώπιση των πολιτικών θεμάτων της εποχής. Από αυτή τη σκοπιά, η ωφέλεια που είχαμε ως πολιτικοί ήταν τεράστια, και αυτός ο τύπος οργάνωσης της πολιτικής ζωής σιγά σιγά πέρασε και στο Ελληνικό Κοινοβούλιο.

Πώς άλλαξε η Ελλάδα με την προσχώρηση στην Ε.Ε.; Η υποχρεωτική εφαρμογή των οδηγιών της Ε.Ε. προς τα κράτη μέλη έχει ωφελήσει το ελληνικό κράτος;

Η συμμετοχή μας στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι, είχε πολλά οφέλη για την χώρα μας, κυρίως οικονομικά. Αναμφίβολα επηρέασε την εξέλιξη πολλών πραγμάτων στην πατρίδα μας. Πέραν των καθαρά πολιτικών, συνέδραμε ώστε η χώρα μας να αναγκαστεί να εφαρμόσει εκσυγχρονισμένα συστήματα και τρόπους δημόσιας διοίκησης, να αναπτύξει με άλλον τρόπο διεθνείς σχέσεις, έντονες και χρήσιμες, και κυρίως να διευρύνει τον ορίζοντα απασχολήσεως των νέων μας. Ταυτόχρονα, επέφερε σταδιακά έναν περιορισμό στις πρωτοβουλίες των Εθνικών Κοινοβουλίων, μεταφέροντας την ευθύνη σε ένα βαθμό σε ένα πλέον υπερεθνικό

κό όργανο, τη Βουλή της Ευρώπης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Πιστεύετε η Ε.Ε. λειτουργεί ως δικλείδα ασφαλείας προστατεύοντας από τον πόλεμο και την πολιτική αστάθεια τα μέλη της;

Η μέχρι σήμερα ιστορία της Ε.Ε. απέδειξε ότι δεν μπορεί να λειτουργήσει ως δικλείδα ασφαλείας. Ιδιαίτερα εμείς οι Έλληνες έχουμε πικρή εμπειρία από την υποστήριξη της Ε.Ε. απέναντι στις προκλήσεις των γειτόνων. Είναι αναμενόμενο, οι 27 χώρες που σήμερα απαρτίζουν την Ε.Ε. να έχουν η καθεμία τα δικά της εσωτερικά προβλήματα. Αν δε μπορούν να βρεθούν λύσεις σε πιο απλά ζητήματα, όπως το προσφυγικό, ή η αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, δε θα μπορέσουν να αντιμετωπισθούν σοβαρά θέματα, όπως ο πόλεμος και η πολιτική αστάθεια. Βέβαια σε ένα βαθμό

υπάρχει ένας συγκερασμός των συμφερόντων των κρατών και ορισμένες θετικές αποκρίσεις σε κάποια κοινά προβλήματα.

Το Κολλέγιο σας προετοίμασε ώστε να ανταποκριθείτε στις απαιτήσεις της πολιτικής σας καριέρας;

Το Κολλέγιο, το Σχολείο μας, δεν προετοιμάζει τους μαθητές του αποκλειστικά για έναν συγκεκριμένο τομέα δραστηριότητας. Η όλη όμως παιδευτική διαδικασία που γίνεται στα χρόνια της φοίτησης, και η μαθητική κοινοτική οργάνωση, δημιουργεί ορισμένες προϋποθέσεις περαιτέρω πολιτικής ανέλιξης. Μεγάλο ρόλο διαδραματίζουν επίσης οι επαφές και οι γνωριμίες των μαθητών, που για πολλούς από μας κρατούν μια ολόκληρη ζωή.

Θα θέλατε να μοιραστείτε μαζί μας τη σημαντικότερη ανάμνησή σας από τη θητεία σας ως ευρωβουλευτής;

Οι αναμνήσεις που έχω από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι πολλές. Θα αναφέρω ιδιαίτερα, λόγω της πολιτικής σημασίας τους, την ομιλία του Giscard d'Estaing, του Κωνσταντίνου Καραμανλή και του Shimon Peres, που μίλησαν στην Ολομέλεια του Ευρωκοινοβουλίου. Με συγκίνησε ιδιαίτερα η προσωπική γνωριμία μου με τον τελευταίο ο οποίος λίγοι γνωρίζουν ότι γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη και διέφυγε με τη βοήθεια Ελλήνων τα κρεματόρια. Υπήρξε μεγάλος φιλέλληνας. E

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΡΧΕΙΟΥ

Ελένη Βαρβιτσιώτη '99

Η μεγαλύτερη νίκη της Ε.Ε. είναι η ειρήνη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΙΣ

Ελεάνα Παπαδοκωστάκη '19
Δανάη Καρατζάνου '14

Έχετε ενστερνιστεί περισσότερο το όραμα της ευρωπαϊκής οικογένειας ζώντας όλα τα γεγονότα στο κέντρο των εξελίξεων;

Περισσότερο. Αυτό που μου κάνει πάντα μεγάλη εντύπωση είναι ότι οι ηγέτες των κρατών-μελών έρχονται στην ίδια αίθουσα με διαφορετικές απόψεις, κομματικές ταυτότητες, εκλογικούς χρόνους, προτεραιότητες για τις χώρες τους, και βγαίνουν σχεδόν πάντα με μια κοινή απόφαση. Μικρά και αργά βήματα ασφαλώς, αλλά το γεγονός ότι τόσες διαφορετικές χώρες βρίσκουν κοινό τόπο στην ίδια αίθουσα και φτάνουν σε μια συναίνεση είναι από μόνο του εντυπωσιακό.

Στο βιβλίο σας αναφέρετε ότι η έξοδος της Ελλάδας από την Ε.Ε. ήταν πολύ πιο κοντά απ' όσο ο κόσμος νόμιζε. Για ποιους λόγους δεν το είχαμε αντιληφθεί αυτό;

Δεν νομίζω ότι δεν το είχαμε αντιληφθεί. Πολύς κόσμος φοβόταν, γι' αυτό το δημοψήφισμα του 2015 ερμηνεύτηκε από πολλούς παραμονή ή όχι στο ευρώ. Οι Ευρωπαίοι ήθε-

---

*Η Ελένη
Βαρβιτσιώτη '99
είναι δημοσιογράφος
και ανταποκρίτρια
ευρωπαϊκών θεμάτων
στις Βρυξέλλες.*

λαν να διαφυλάξουν τα δικά τους συμφέροντα και να οχυρώσουν την Ευρωζώνη σε περίπτωση εξόδου της Ελλάδας. Ας μην ξεχνάμε πως υπήρχε τέτοιο σχέδιο από το 2012. Όταν το 2015 η έξοδος της χώρας μας επέστρεψε σαν ενδεχόμενο, οι Ευρωπαίοι απλά ανέσυραν από το συρτάρι ένα παλιό σενάριο. Αυτό που εμείς αγνοούσαμε ήταν ότι το κόστος το 2015 ήταν πολύ μικρότερο συγκριτικά με το 2012, πράγμα που σαφώς αποδυνάμωσε την διαπραγματευτική ισχύ της χώρας μας.

Η κρίση του 2015 έκλεισε τον κύκλο της ή συνεχίζει να έχει συνέπειες;

Το οικονομικό κόστος ήταν τρομερό. Πέρα από τη νέα δανειακή σύμβαση, χάσαμε πολύ μεγάλες ευκαιρίες τη στιγμή που η Ευρωζώνη γνώριζε υψηλή ανάπτυξη. Αν και από το 2014 τα πράγματα είχαν αρχίσει να βελτιώνονται, πληρώσαμε τις συνέπειες για πολλά χρόνια. Χάσαμε την ποσοτική χαλάρωση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, οι τράπεζες μας γνώρισαν τεράστιες ζημιές, είχαμε περι-

Το γεγονός ότι τόσες διαφορετικές χώρες βρίσκουν κοινό τόπο στην ίδια αίθουσα και φτάνουν σε μια συναίνεση είναι από μόνο του εντυπωσιακό.

ορισμούς κεφαλαίων για τόσα χρόνια. Είχε πει πολύ επιτυχημένα ο Λετονός επίτροπος ότι το 2014 βλέπαμε φως στην άκρη του τούνελ, μόνο που τελικά δεν ήταν φως αλλά ένα τρένο που ερχόταν καταπάνω μας. Το 2015 τελείωσαν οι ψευδαισθήσεις. Έγινε σαφές ότι αν θέλουμε να ανήκουμε στην ευρωπαϊκή οικογένεια υπάρχουν κανόνες.

Υπάρχει στην ευρωπαϊκή οικογένεια η αίσθηση της ύπαρξης κεντρικών και περιφερειακών χωρών;

Σαφώς είναι μια ένωση που κινείται από τον γαλλογερμανικό άξονα. Χωρίς αυτές τις δύο χώρες, οι αποφάσεις δεν προχωρούν. Από την άλλη, υπάρχει η εξουσία του βέτο. Για παράδειγμα, μια μικρή χώρα σαν την Κύπρο μπορεί να θέσει βέτο. Αυτό είναι μεγάλη δικλείδα ασφαλείας για τις μικρές χώρες. Μέσα από το δικαίωμα αυτό μπορούν να μπλοκάρουν συνόδους κορυφής για να προασπίσουν τα δικά τους δικαιώματα, που σημαίνει μεγάλη εξουσία.

Ποια θα μπορούσε να θεωρηθεί η μεγαλύτερη νίκη και η μεγαλύτερη ήττα της ενωμένης Ευρώπης;

Σίγουρα η μεγαλύτερη νίκη είναι η ειρήνη. Μια ήπειρος με συνεχείς πολέμους, βρίσκεται σε συνεχή ειρήνη. Εμείς που ανήκουμε σε νεότερες γενιές δεν το καταλαβαίνουμε εύκολα. Μεγαλύτερη ήττα θα θεωρούσα τη διαχείριση του μεταναστευτικού. Μια ήπειρος μισού δισεκατομμυρίου κατοίκων και η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου δυσκολεύτηκε τόσο να απορροφήσει μερικά εκατομμύρια πρόσφυγες και μετανάστες. Έχει να κάνει και με την άνοδο του εθνικισμού αλλά και με το φόβο του διαφορετικού. Η χώρα μας, που έχει πρόβλημα υπογεννητικότητας, έχει μεγάλη έλλειψη σε εργατικά χέρια, αλλά υπάρχει αντίσταση από τους τοπικούς πληθυσμούς. Ίσως γιατί κανείς δεν τους εξήγησε πώς θα ενσωματωθούν αυτοί οι άνθρωποι και τι θα προσφέρουν. Είναι παράδοξο αν σκεφτούμε ότι τη δεκαετία του 1990 η Ελλάδα απορρόφησε σχεδόν ένα εκατομμύριο μετανάστες από την Αλβανία, οι οποίοι αποτελούν πλέον κομμάτι της μικρομεσαίας τάξης.

Ποιο είναι το σημαντικότερο όφελος που αποκόμισε η Ελλάδα ως μέλος της Ε.Ε.;

Η ελεύθερη μετακίνηση και το ότι ανήκουμε σε ένα από τα ισχυρότερα νομίσματα του κόσμου. Υπάρχει αντίλογος αν θα έπρεπε να είχαμε μπει ως Ελλάδα στην Ευρωζώνη, αλλά έχουμε δεχτεί πολλά χρήματα και πολλά μεγάλα έργα έχουν γίνει με ευρωπαϊκούς πόρους. Επίσης, το ότι ανήκουμε στην Ε.Ε. έχει ανεβάσει πολύ τη θεσμοθέτηση κοινωνικών αξιών. Η Ευρώπη έχει την πιο προχωρημένη κοινωνική πολιτική σε θέματα όπως η φυλετική ισότητα, η ισότητα μεταξύ των δύο φύλων, άτομα με διαφορετικές σεξουαλικές προτιμήσεις. Μέσα σε αυτό το ευρωπαϊκό πλαίσιο έχει μπει και η Ελλάδα. Αν δεν ήταν, ίσως να μην είχαμε ένα τόσο προχωρημένο νομοθετικό πλαίσιο.

Θα μπορούσατε να φανταστείτε μια Ελλάδα που να μην ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση;

Αν βγαίναμε το 2015 από την Ε.Ε., θα βρισκόμασταν σε πολύ δυσμενή θέση τόσο με το μεταναστευτικό όσο και με την πανδημία Covid-19. Όλα τα εμβόλια αγοράστηκαν κεντρικά από την Ε.Ε. και διατέθηκαν στα κράτη-μέλη. Αν προσπαθούσε η Ελλάδα μόνη της να βρει εμβόλια, θα ήταν καταστροφικό. Σημαντική είναι και η οικονομική βοήθεια για την αντιμετώπιση της πανδημίας, ένα τεράστιο κεφάλαιο που θα έρθει τα επόμενα 6-7 χρόνια στη χώρα. Θα είχαμε να αντιμετωπίσουμε μόνοι μας τρεις τεράστιες κρίσεις: προσφυγικό, ελληνοτουρκική κρίση, πανδημία.

Όσον αφορά την ελληνοτουρκική κρίση η Ευρώπη έχει σταθεί δίπλα στην Ελλάδα;

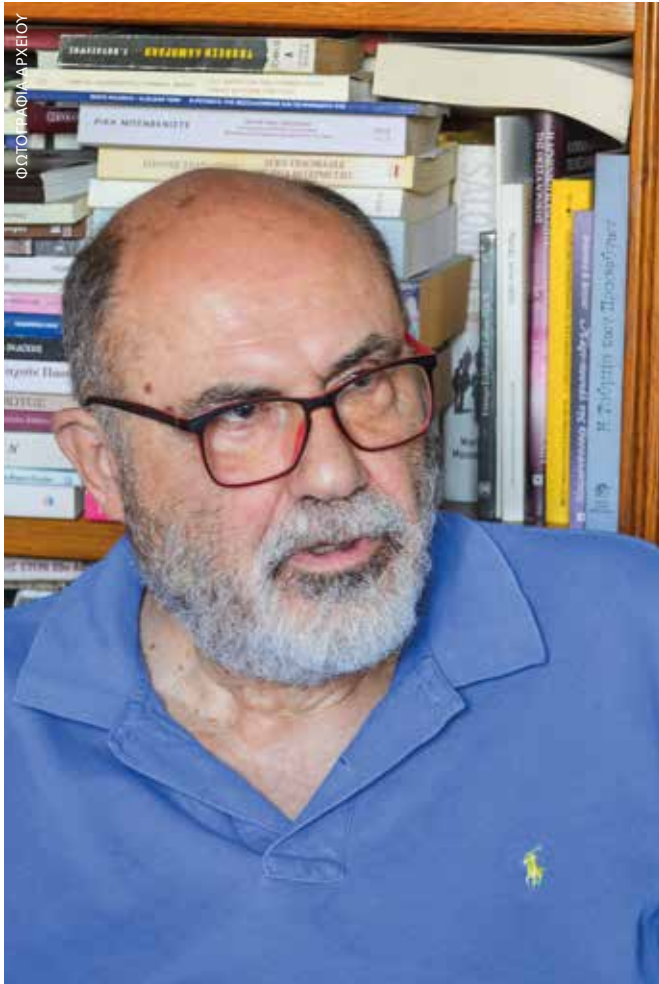
Έχει σταθεί. Πέρσι είχε έρθει σύσσωμη η ευρωπαϊκή ηγεσία στα σύνορα του Έβρου. Στις συνόδους κορυφής, όσον αφορά την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας πάντα μπαίνει ο παράγοντας Ελλάδα και Κύπρος και ασκείται πίεση. Δεν ξέρω αν οι Γερμανοί ή οι Γάλλοι θα έστελναν στρατό, σε πιθανό θερμό επεισόδιο στο Αιγαίο. Σίγουρα, όμως, το ότι είμαστε μέλος μιας τόσο μεγάλης οικογένειας, που έχει μεγάλες εμπορικές και πολιτικές σχέσεις με την Τουρκία, παίζει πολύ μεγάλο ρόλο. Αυτό που είχε ξεκινήσει να λέγεται από το 2014, ότι τα σύνορα της Ελλάδας είναι τα σύνορα της Ευρώπης, είναι πλέον ξεκάθαρο.

Σε αυτή την περίοδο, εκτός Ελλάδας, ποιος προσπάθησε περισσότερο να μας κρατήσει στην Ευρώπη;

Νομίζω ότι ο Γιούνκερ έπαιξε πολύ θετικό ρόλο. Είναι παλιάς κοπής Ευρωπαίος, μεγάλος φιλέλληνας και δεν μπορούσε να διανοηθεί ότι κατά τη διάρκεια της δικής του προεδρίας θα μπορούσε να βγει η Ελλάδα από το ευρώ. Όταν είχε ανακοινωθεί το δημοψήφισμα, είχε βγάλει ένα πολύ συγκινητικό λόγο στη Κομισιόν λέγοντας ότι η Ευρώπη είναι Ελλάδα και η Ελλάδα είναι Ευρώπη. Σημαντικό ρόλο έπαιξε και ο Ολλάντ. Νομίζω ότι διαμεσολάβησε με την Άνγκελα Μέρκελ, η οποία ήταν πιο αποστασιοποιημένη βλέποντας ότι δεν υπάρχει προθυμία από την ελληνική κυβέρνηση να τηρήσει τα συμφωνηθέντα. Το ελληνικό ζήτημα απασχολούσε όλη την ευρωπαϊκή πολιτική σκηνή, γι' αυτό και ήταν τόσο μπερδεμένο και δύσκολο να λυθεί.

Αισθάνεστε ότι η φοίτησή σας στο Σχολείο συνέβαλε στη σταδιοδρομία σας;

Σίγουρα συνέβαλε. Νομίζω το πιο σημαντικό στο Σχολείο μας είναι αυτή η πληθώρα δραστηριοτήτων που προσφέρονται σε ένα παιδί. Ανακαλύπτεις τα ενδιαφέροντά σου και μαθαίνεις να συνεργάζεσαι σε ομάδες. Αυτό που μου έχει μείνει περισσότερο ήταν το Πανηγύρι. Είναι ένας καταπληκτικός θεσμός όπου οι μαθητές χρησιμοποιήσουν τις ηγετικές τους ικανότητες αλλά και τη φαντασία τους. E

Άγγελος Στάγκος '64

Σταθμοί και ενθυμίσεις της ευρωπαϊκής μας πορείας

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΥΣ

Κωνσταντίνος Μιχαλόπουλος '17
Αταλάντα Βρέκοσι '15

ΨΗΦΙΑΚΟ ΚΛΙΚ

Χρήστος Μεγκουσίδης '10

Το 1975 που ξεκίνησα να ασχολούμαι με τη δημοσιογραφία, το πολιτικό κλίμα της Ελλάδας μετά την πτώση της δικτατορίας ήταν ξεκάθαρα υπέρ της ένταξης μας στην τότε ΕΟΚ. Ήταν μια συζήτηση που είχε ξεκινήσει αρκετά παλιότερα, από το 1955, σαν ιδέα του Κωνσταντίνου Καραμανλή. Γύρω στο 1958 ξεκίνησε μια επίσημη προσπάθεια σύνδεσης, με συμφωνία που υπογράφηκε το 1961. Αυτή διακόπηκε κατά τη διάρκεια της δικτατορίας και συνεχίστηκε μετά το 1974 με στόχο την ένταξη.

Οι δύο βασικότεροι πυλώνες της Δύσης είναι ακόμα το ΝΑΤΟ και η Ε.Ε., μην ξεχνάμε. Σε έναν άλλο βαθμό εξασφαλίσαμε μια ασφάλεια απέναντι στην Τουρκία. Γι' αυτά και δεκάδες άλλα μπορώ να σας πω ευθέως ότι η Ε.Ε. μας ωφέλησε σε περισσότερα πράγματα από αυτά που παραδεχόμαστε. Μόνο από πλευράς κονδυλίων, και σε σημερινά λεφτά, έχουν εισρεύσει στην Ελλάδα περίπου δισεκατομμύρια.

Φτάνοντας στο 1980, υπογράφεται η

Ο Άγγελος
Στάγκος '64
είναι δημοσιογράφος
και ανταποκριτής σε
ευρωπαϊκά θέματα.

συμφωνία ένταξης της Ελλάδας. Ακόμα και με την αλλαγή της κυβέρνησης το 1981, τοποθετήθηκαν ευρωπαϊστές σε θέσεις-κλειδιά. Ο αείμνηστος Γιάννος Κρανιδιώτης '66 συμμετείχε μάλιστα σε αυτήν την κυβέρνηση.

Σχετικά με την ένταξη της Ελλάδας στην τότε ΕΟΚ, αυτή στηρίχθηκε στη φιλία του Κωνσταντίνου Καραμανλή με τον τον πρόεδρο της Γαλλίας. Όμως, η δεύτερη προσωπικότητα που πείστηκε για την ανάγκη ένταξης της Ελλάδας κι αυτό κυρίως για να εξαλειφθεί ο κίνδυνος νέας δικτατορίας στην Ελλάδα ήταν ο Σμιτ, ο Καγκελάριος της Γερμανίας. Οι δύο ισχυροί ηγέτες της ΕΟΚ, ο γαλλο-γερμανικός άξονας που λέγεται, δέχτηκε την Ελλάδα σε μια ένωση που τότε ήταν και πολύ μικρότερη. Με σημερινά δεδομένα μπορούμε να θεωρούμε ότι είμαστε από τα πρώτα μέλη της Ε.Ε. Η ένταξη μας στην ΕΟΚ το 1981 συνέπεσε με το μέσον της θητείας του Ευρωκοινοβουλίου. Στη χώρα μας αναλογούσαν 24 Ευρωβουλευτές και οι συνεδριάσεις

Φανταστείτε την Ελλάδα στην κρίση που ούτως ή άλλως θα ακολουθούσε, με τον τρόπο που λειτουργούσε το ελληνικό κράτος, η πτώχευση θα ήταν δεδομένη το 2010.

γίνονταν στο Στρασβούργο, με αποτέλεσμα η Ολυμπιακή Αεροπορία να ιδρύσει νέα αεροπορική γραμμή αποκλειστικά για το σκοπό αυτό.

Ένα άλλο ζήτημα ήταν ότι υπήρχαν Ευρωβουλευτές που δεν είχαν ταξιδέψει ποτέ εκτός Ελλάδας και δεν μιλούσαν ξένες γλώσσες. Οι αμοιβές ήταν εξαιρετικά υψηλές. Δυστυχώς, το περιβάλλον γι' αυτούς ήταν κάτι εξαιρετικά καινούργιο. Δεν ήξεραν πώς να κινηθούν, δεν υπήρχε κοσμοπολιτισμός.

Θυμάμαι ένα περιστατικό όπου κάποιος Ευρωβουλευτής κλείστηκε κατά λάθος μέσα στο Ευρωκοινοβούλιο το πρώτο βράδυ και τον ανακάλυψαν την επομένη. Οι δε παρατάξεις φρόντισαν να έχουν γραμματείες στο Ευρωκοινοβούλιο για να καθοδηγούν τους Ευρωβουλευτές. Υπήρχαν και μερικές συγκρούσεις καθώς μερικοί επέδειξαν υπερβολικό ζήλο προσπαθώντας να ελέγξουν το τι έγραφαν οι δημοσιογράφοι.

Θυμάμαι ακόμα από τους πρώτους ευρωβουλευτές κάποιον που είχε βασανιστεί από τη χούντα. Όταν πετώντας με το αεροπλάνο περάσαμε πάνω από το Στρασβούργο, κοίταξε κάτω κι έμεινε έκθαμβος από το πράσινο που έβλεπε. Ο ίδιος άνθρωπος, που δεν είχε σχέσεις με το χρήμα, πληρώθηκε κι ξεπλάγη με το ποσό που έλαβε.

Η Ελλάδα πάντως σταδιακά προσαρμόστηκε, και μάλιστα γρήγορα. Αυτό διότι έγινε γρήγορα αντιληπτό στον κόσμο ότι το μέλλον της χώρας είναι με την Ευρώπη. Δεν προσαρμόστηκε γρήγορα ο κρατικός μηχανισμός. Σπαταλήθηκαν και πολλά χρήματα, διοχετευόμενα με ανορθόδοξους τρόπους. Αυτό βέβαια οδήγησε πολύ κόσμο να βελτιώσει το επίπεδο της διαβίωσης του. Η σημερινή Ελλάδα της κρίσης σε σχέση με την εποχή εκείνη διαφέρει τρομερά! Ο κόσμος ήταν απίστευτα φτωχός. Με τα χρήματα της Ε.Ε. κατάφερε ο Έλληνας να αναβαθμίσει τη ζωή του. Αυτό θα το δείτε ακόμα και στα αστικά λεωφορεία, που είναι αγορασμένα μέσω ΕΣΠΑ. Ασφαλώς ξοδεύτηκαν πολλά λεφτά και αλλού. Σε συνεταιρισμούς κλπ.

Ένα μεγάλο επίτευγμα ήταν η είσοδος της Ελλάδας στην οικονομική και νομισματική ένωση. Αυτό είχε οικονομικές συνέπειες μεν, αλλά ήταν και παραμένει ένα είδος ασφάλειας. Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής που είχε την ιδέα της ένταξης μας στην ΕΟΚ ήταν ο ίδιος άνθρωπος που το 1975 απέσυρε τη χώρα από το στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ, αφού το τελευταίο κρατούσε ουδέτερη στάση απέναντι στην Τουρκία, για να ξαναμπούμε το 1980. Ανήκαμε στη Δύση μεν, αλλά ο Καραμανλής ήταν ο άνθρωπος που κρατικοποίησε την Ολυμπιακή Αεροπορία

και την Εμπορική Τράπεζα. Αυτό που θέλω να πω εδώ είναι πως το κλίμα ήταν εντελώς διαφορετικό. Η ένταξη μας είναι ασφαλώς ένας σταθμός στην ιστορία της χώρας. Την άλλαξε τη χώρα ριζικά!

Ο δεύτερος μεγάλος σταθμός ήταν η οικονομική και νομισματική ένωση, ότι μπήκαμε στην ευρωζώνη. Όλο αυτό υπήρξε πολύ σημαντικό. Φανταστείτε την Ελλάδα στην κρίση που ούτως ή άλλως θα ακολουθούσε, με τον τρόπο που λειτουργούσε το ελληνικό κράτος, η πτώχευση θα ήταν δεδομένη το 2010. Μιλάμε για μια απίστευτη καταστροφή, αν δεν ήμασταν στην Ευρωζώνη. Το τρίτο μεγάλο επίτευγμα, που σε έναν βαθμό είναι επιτυχία της Ελλάδας, ήταν ότι κατάφερε η Κύπρος να μπει επίσης στην Ε.Ε. και την Ευρωζώνη. Μέχρις ενός σημείου η Κύπρος προστατεύεται από τη συμμετοχή της στην Ε.Ε. και την Ευρωζώνη. Πολλές φορές αναρωτιέμαι πού θα ήταν αυτή η χώρα αν δεν ανήκε στην Ε.Ε., ή πού θα βρεθεί αν βγει.

Ένα άλλο κεφάλαιο εδώ είναι οι διαπραγματεύσεις. Στα ελληνικά μέσα μπορεί να παρουσιαστεί σαν ένα κεφάλαιο αμιγούς νίκης ή ήττας, αλλά δεν είναι πάντα έτσι. →

ZEAL & ZEST

ADD A SPLASH OF COLOUR

WWW.ZEALANDZEST.GR

LUXURY HOMEWARE & GIFTING

Υπάρχει πάντα με εσωτερική πτυχή, με συζητήσεις, με ελιγμούς, αλλά παρά τα όσα λέγονται η Ελλάδα έχει καλή διπλωματία, με έναν πυρήνα πολύ άξιων ανθρώπων. Φυσικά πολλά εξαρτώνται από τις πολιτικές ηγεσίες και την ικανότητα ή τη βούληση τους, αλλά υπήρξαν ηγεσίες που είχαν καθα-

ρά ευρωπαϊκό προσανατολισμό. Και σχεδόν πάντα οι κυβερνήσεις φρόντιζαν να βάζουν στις καιρίες θέσεις ευρωπαϊστές υπουργούς. Έχουν υπάρξει δυστυχώς και θλιβερές ιστορίες, όπως ένα επεισόδιο με Έλληνα υπουργό και τον Καγκελάριο της Γερμανίας. Το γεγονός αυτό στοίχισε πολύ προσωπικά στον υπουργό, αλλά ευτυχώς το ζήτημα λύθηκε.

Όσον αφορά την επέτειο των 40 ετών της χώρας μας στην Ε.Ε., μπορεί κάποιες κυβερνήσεις να τάσσονταν αρχικά απέναντι στην τότε ΕΟΚ, αλλά προσαρμόστηκαν και μάλιστα πολύ γρήγορα, με τοποθέτηση ευρωπαϊστών υπουργών στα αρμόδια χαρτοφυλάκια. Ίσως αν δεν υπήρχαν ευρωπαϊστές υπουργοί στα προηγούμενα χρόνια δεν ξέρω αν τα πράγματα θα ήταν έτσι.

Από πολιτικά πρόσωπα ξεχωρίζω ιδιαίτερα τον Γιάγκο Πεσμαζόγλου. Ήταν τραπεζίτης που έγινε Υπουργός Οικονομικών, επικεφαλής της διαπραγματευτικής ομάδας από το 1958 για τη σύνδεση -όχι ακόμα ένταξη- Ελλάδας και Ευρώπης. Ίσως οι περισσότεροι Έλληνες αξιωματούχοι να υπήρ-

χαν επί κυβέρνησης Κώστα Σημίτη. Σε πολλές και διάφορες θέσεις, από το Ευρωκοινοβούλιο μέχρι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αλλά και πολλούς άλλους φορείς.

Η Ε.Ε. από την πρώτη στιγμή αφιέρωσε κονδύλια στην Ελλάδα για πάμπολλους τομείς. Από αποστολές, ταξίδια, ακόμα και διαφημιστικές εκστρατείες για το ευρώ στο ευρύ κοινό. Η Ε.Ε. προσπάθησε πολύ να καλλιεργήσει ένα φιλοευρωπαϊκό κλίμα στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες χώρες. Ακόμα και η Τράπεζα της Ελλάδας συμμετείχε έμμεσα σε αυτές τις εκστρατείες, καθώς θεωρείται μέρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Εδώ αξίζει να αναφέρουμε ότι την εποχή που η χώρα μας μπήκε στο ευρώ ήταν διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος ο συναπόφοιτος Λουκάς Παπαδήμος.

E

tender
objects
for
your
eyes

@beseenoptics   beseen.store

Beseen

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΕΙΝΑΙ ΕΥΤΕΛΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «ΕΡΜΗΣ»

ΟΙ ΠΕΛΑΤΕΣ ΜΑΣ | ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΑΣ | ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΜΑΣ | Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ

**Για εμάς στην ACS, εδώ και 40 χρόνια,
ό,τι αξίζει πραγματικά έρχεται πάντα πρώτο.**

Για αυτό προτεραιότητά μας είναι να τιμάμε κάθε φορά την εμπιστοσύνη που μας δείχνετε, να πιστεύουμε και να επενδύουμε κάθε μέρα στους ανθρώπους που δουλεύουν δίπλα μας, να νοιαζόμαστε και να φροντίζουμε κάθε στιγμή για την κοινωνία στην οποία ζούμε και δραστηριοποιούμαστε.

Αυτές είναι οι προτεραιότητές μας, έτσι γίναμε η Νο1 εταιρεία ταχυμεταφορών στην Ελλάδα, και έτσι συνεχίζουμε.

Έδρα: ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 25, 145 68 ΚΡΥΟΝΕΡΙ, τηλ.: 210 8190000, fax: 210 8190311
www.acscourier.gr

Συνέντευξη στους: Θέλμα Χατζηαθανασίου '13, Θανάση Μπασιάκο '18

Τι είναι το Blockchain; Πως θα μπορούσε να βοηθήσει την ελληνική οικονομία;

Το Blockchain υπάγεται στην τεχνολογία DLT (Distributed Ledger Technology), δηλαδή μια βάση δεδομένων που ελέγχεται από διάσπαρτους μετόχους. Σε αυτό το πλαίσιο, το Blockchain δίνει τη δυνατότητα σε όλους να αλληλεπιδράσουν και να συμμετάσχουν σε αυτήν τη βάση δεδομένων χωρίς να χρειάζεται να γνωρίζουν ή να εμπιστεύονται κάποιο άλλο μέλος του δικτύου. Η αξιοπιστία του Blockchain προκύπτει από μία σειρά κρυπτογραφικών διαδικασιών, εξού και ο όρος «κρυπτονομισμα» – η βασική λογιστική μονάδα αυτού του κοινόχρηστου λογιστικού βιβλίου.

Παρότι τα δημόσια blockchain έχουν τρομερές δυνατότητες, οραματίζομαι ότι τα αδειοδοτημένα, κρατικών ελεγχόμενα DLT θα επιδράσουν με άμεσο τρόπο στον δημόσιο τομέα. Σκεφτείτε ένα μέλλον, στο οποίο όλα τα δεδομένα των πολιτών θα μπορούν να αλληλεπιδρούν συνεχώς με την κυβέρνηση, τις υπηρεσίες μεταφορών και υγείας, και το αποτέλεσμα μιας πολιτικής θα μπορεί να υπολογίζεται σε πραγματικό χρόνο. Οι βελτιώσεις για την Ελληνική κοινωνία είναι δυνητικά απεριόριστες.

Τα crypto assets και τα ανοιχτά Blockchain προσφέρουν μια καταπληκτική ευκαιρία και για τους νέους Έλληνες. Η συνεχής δυνατότητα δημιουργίας ψηφιακού πλούτου και η υπέρβαση των συνόρων με ελάχιστα εμπόδια ανοίγουν το δρόμο για ένα κύμα αλλαγής. Αυτό θα προσελκύσει έναν τεράστιο αριθμό ταλέντων παγκόσμιας κλάσης, που αυτή τη στιγμή είτε κακοπληρώνονται είτε υποαπασχολούνται στην Ελλάδα.

Γιατί είναι το Bitcoin δημοφιλέστερο από άλλα κρυπτονομίσματα, ακόμα και μετά τη φούσκα του 2017;

Το Bitcoin είναι ο βασιλιάς! Εκτός του ότι ήταν το πρώτο crypto asset στον κόσμο, το Bitcoin είχε σχεδιαστεί έτσι ώστε να έχει περιορισμένη προσφορά και απεριόριστες εφαρμογές σε ταχείες, ψευδώνυμες συναλλαγές. Το Bitcoin είναι το σταθερότερο περιουσιακό στοιχείο – ακόμη και σε σχέση με τον χρυσό – και έχει λιγότερα μειονεκτήματα από τα υλικά περιουσιακά στοιχεία. Πιστεύω ότι το Bitcoin δεν οφείλει την επιτυχία του στην πρόσφατη αύξηση της αξίας του.

Αντιθέτως, το Bitcoin έγινε επιτυχία, όταν κινητοποίησε ένα μεγάλο αριθμό ταλαντούχων ανθρώπων, ώστε να αρχίσουν να χτίζουν πάνω σε διανεμημένα δίκτυα. Παρότι πιστεύω ότι το Bitcoin θα υποχωρήσει κατά σχεδόν 80%, αφότου αγγίξει τα 100 χιλιάδες δολάρια, πιστεύω ότι ήταν σχεδιασμένο για τέτοιου είδους διακυμάνσεις. Μετά από κάθε φούσκα στο χώρο των crypto assets, το Bitcoin κερδίζει μία νέα ομάδα θαυμαστών, που αφοσιώνονται αρκετά στην τεχνολογία του Blockchain και τις εφαρμογές της.

Πόσο έμπιστο μπορεί να είναι ένα νόμισμα τόσο ασταθές και τι μπορεί να γίνει, ώστε να διογκωθεί η σχετική αγορά;

Τα περισσότερα περιουσιακά στοιχεία με αυξανόμενη αξία είναι ασταθή από τη φύση τους. Το ερώτημα είναι εάν το Bitcoin έχει εγγενή αξία ή εάν πρόκειται για μία επισφαλής αγορά. Εάν σκεφτεί κανείς τη μετοχή της Amazon, έχει περάσει πολλές διακυμάνσεις. Αντίστοιχα, όμως, με το Bitcoin, η αξία της μπορεί να αυξηθεί στο μέλλον. Το Bitcoin γίνεται συνεχώς σταθερότερο τα τελευταία χρόνια. Όταν σταθεροποιηθεί πλήρως, 50 ή 60 χρόνια από σήμερα, τότε θα είναι το μοναδικό περιουσιακό στοιχείο που θα μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε, διότι η αξία των νομισμάτων που θα εκδίδονται σε κρατικό επίπεδο θα έχει καταρρεύσει. Πρόκειται για ένα θεωρητικό ζήτημα. Δεν έχω πεισθεί εντελώς από αυτή την ιδέα, αλλά έχω δώσει μεγάλη έμφαση στα stablecoins και στη νομισματική θεωρία κατά τη διάρκεια των σπουδών μου και της δουλειάς μου. Επομένως, δεν πιστεύω ότι το Bitcoin είναι το ίδιο με τα χρήματα. Πιστεύω, ότι το Bitcoin είναι ψηφιακός χρυσός. Μπορεί να μην είναι τόσο χρήσιμο όσο τα χρήματα αυτή τη στιγμή, αλλά δεν σημαίνει ότι δεν θα αποκτήσει αξία στο μέλλον ή ότι δεν μπορεί να αποτελέσει τη βάση για άλλα σταθερότερα νομίσματα.

Το Bitcoin είναι ψηφιακός χρυσός!

“ Μετά από κάθε φούσκα στο χώρο των crypto assets, το Bitcoin κερδίζει μία νέα ομάδα θαυμαστών, που αφοσιώνονται αρκετά στην τεχνολογία του Blockchain και τις εφαρμογές της. ”

Πιστεύετε ότι τα ψηφιακά νομίσματα θα μπορούσαν να προκαλέσουν την επόμενη οικονομική φούσκα;

Όχι. Το μέγεθος της αγοράς, αυτή τη στιγμή μεταξύ

1 τρις. και 1,5 τρις. δολάρια, πολύ μικρό ώστε να προκαλέσει σοβαρές επιπτώσεις. Επίσης, οι φούσκες αποτελούν μέρος του οικονομικού κύκλου. Το Bitcoin δεν έχει ανακαλύψει ακόμη τη μέση τιμή του, καθώς σε κάθε οικονομικό κύκλο η αξία του αυξάνεται τουλάχιστον κατά δέκα φορές. Οι φούσκες δημιουργούνται κάθε τρία με τέσσερα χρόνια και μπορούν να προβλεφθούν με ακρίβεια από τους αφοσιωμένους παράγοντες της αγοράς – η πρόσφατη αύξηση δεν εξέπληξε κανέναν από το στενό επαγγελματικό μου κύκλο. Ωστόσο, η αγορά crypto assets θα σταθεροποιηθεί σταδιακά, καθώς το χρησιμοποιούν όλο και περισσότεροι. Τα τελευταία χρόνια οι διακυμάνσεις του από μέρα σε μέρα έχουν ήδη περιοριστεί και αυτή η τάση κατά πάσα πιθανότητα θα συνεχιστεί.

Πόσο πιθανό είναι να υπάρξουν κυβερνητικώς ελεγχόμενα DLT και κρυπτονομίσματα που θα υποστηρίζονται από κυβερνήσεις;

Αρκετά πιθανό. Αυτή τη στιγμή υπάρχουν Ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για υπηρεσίες Blockchain και partnerships (EBP). Αυτά τα δύο χτίζονται ταυτόχρονα, ενώ η ΕΚΤ εξετάζει και το ενδεχόμενο έκδοσης ψηφιακού ευρώ από την πλευρά του λιανεμπορίου. Τα κρυπτονομίσματα που υποστηρίζονται από κυβερνήσεις διαφέρουν ελαφρώς από τα CDBC, καθώς τα τελευταία είναι μία εναλλακτική μορφή του ευρώ και στηρίζονται στο DLT. Αντιθέτως, τα ψηφιακά νομίσματα που έχουν την στήριξη των κυβερνήσεων δεν είναι απαραίτητως ίδια με τα υφιστάμενα νομίσματα. Η βασική ιδέα είναι ότι τα κρυπτονομίσματα που θα υποστηρίζονται από κυβερνήσεις ενδέχεται να έχουν περιορισμένη αξία, ενώ το CDBC θα είναι ένα ψηφιακό ευρώ (αναμένουμε ότι θα κυκλοφορήσει στα επόμενα 5 έως 10 χρόνια) και θα είναι το ίδιο με τα υφιστάμενα νομίσματα. Επομένως, δεν θα υπάρχει η δυνατότητα χειραγώγησης της αγοράς ή ευκαιρίες για μεγιστοποίηση του κεφαλαίου. Θα είναι λίγο πολύ το νόμιμο νόμισμα της οικονομίας.

Τι αντίκτυπο είχε η πανδημία την αγορά ψηφιακών νομισμάτων;

Η πανδημία επηρέασε θετικά την αγορά. Η πρόσφατη άνοδος της βιομηχανίας συνέπεσε με την αναζή-

τηση μίας εναλλακτικής πηγής εσόδων από μία μεγάλη μερίδα του πληθυσμού κατά τη διάρκεια των lockdown. Η προσμονή ενίσχυσης των επενδυτών, καθώς και τα άνευ προηγουμένου προγράμματα επεκτατικής πολιτικής από τη Fed και την ΕΚΤ, ενθάρρυναν τη διοχέτευση ρευστού στην αγορά κρυπτονομισμάτων. Η άνοδος του πληθωρισμού που αναμένεται εξαιτίας των επεκτατικών μέτρων θα ενισχύσει τα περιορισμένα περιουσιακά στοιχεία, όπως ο χρυσός και το Bitcoin. Πιστεύω ότι δεν θα ξαναδούμε το Bitcoin να υποχωρεί πέραν των 10 χιλιάδων δολαρίων. Επίσης, θεωρώ ότι στη διετία 2021/2022 θα διεκρινιστεί η νομοθεσία που περιβάλλει τη βιομηχανία των ψηφιακών νομισμάτων. Τα crypto assets θα αναγνωρισθούν ως μία πραγματική επενδυτική επιλογή. Αυτό και μόνο είναι σημαντικότερο από μία ούτως ή άλλως αναμενόμενη άνοδο της τιμής.

Πώς επηρέασε το Σχολείο την επαγγελματική σας πορεία;

Δυσκολεύομαι να εντοπίσω την επιρροή του Σχολείου στην καριέρα μου, δεδομένου ότι ο κλάδος των ψηφιακών νομισμάτων ήταν σχεδόν ανύπαρκτος όταν αποφοίτησα. Ωστόσο, το Σχολείο ενίσχυσε σημαντικά τη δημιουργικότητά μου και την κριτική μου σκέψη. Εκτιμώ βαθύτατα τις ευκαιρίες που μας δόθηκαν σε παγκόσμιο επίπεδο, αφενός μέσω του IB αφετέρου μέσω της δυνατότητας εισαγωγής σε ξένα πανεπιστήμια. Δεν νομίζω πως θα βρισκόμουν εδώ που είμαι χωρίς το Κολλέγιο. Αναγνωρίζω επίσης την αξία του δικτύου που έχει δημιουργήσει το Σχολείο. Δεν είμαι ο μοναδικός που απασχολείται σε αυτή τη βιομηχανία και ορισμένοι συναπόφοιτοί μας είναι ηχηρά ονόματα στον κλάδο του Blockchain. Αναμένω ότι ένας σημαντικός αριθμός αποφοίτων θα εισέλθει στον κλάδο τα επόμενα χρόνια. **E**

* Xenofon Kantouris '10 is the Membership Development and Policy Officer of the Finance Working Group at the International Association of Trusted Blockchain Applications (INABTA), and owner of Apeiros Chora Guesthouse in Zagori, Greece.

ΤΙΜΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΔΑΣΚΑΛΟ

Απόστολος Γκάτσος (1913-2013)

Ο Απόστολος Γκάτσος σε ηλικία 96 ετών, μπροστά στο κτήριο της «Δημοτικής Βιβλιοθήκης Ερμιόνης», που φέρει το όνομά του και αποτελεί δωρεά του, στην ιδιαίτερα του πατρίδα, Ερμιόνη Αργολίδας.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΓΚΑΤΣΟΣ | Δάσκαλος Κολλεγίου Αθηνών

Δυο λόγια καρδιάς για τον δάσκαλό μας, όλων ημών που μπορούμε να λέμε ότι μαθητεύσαμε «στα χρόνια του Γκάτσου». Γιατί ο Απόστολος Γκάτσος όρισε μια ολόκληρη Κολλεγιακή εποχή.

Στις 8/7/2013 του τηλεφώνησα στις 09:00 το πρωί, για να ευχηθώ για τα 100ά γενέθλιά του. Με γνώρισε με το «Καλημέρα δάσκαλε!», που του είπα. «Έχω ένα πρόβλημα», συνέχισα. «Πες μου

το να το λύσουμε αμέσως», είπε. «Δεν ξέρω τι να σου ευχηθώ σήμερα, δάσκαλε», πρόσθεσα. Πριν ολοκληρώσω τη φράση μου, γέλασε πηγαία και ηχηρά, όπως τον ξέρουμε, και συνεχίσαμε τη συνομιλία μας.

Από την αρχή σας λέω ότι το συμπέρασμα όσων θα αναφέρω στη συνέχεια είναι το εξής:

Το Σχολείο μας, το Κολλέγιο Αθηνών, οφείλει ένα μεγάλο μέρος της εσωτερικής αξίας του και της εξωτερικής φήμης του στον Απόστολο Γκάτσο.

Λίγες από τις προκείμενες κρίσεις του συλλογισμού που οδηγούν στο συμπέρασμα αυτό είναι οι εξής:

1. Οι προϊστάμενοί του, διοικητικοί και εκπαιδευτικοί, τον είχαν σύμβουλό τους 100%. Υλοποιούσαν, δηλαδή, ασυζητητί τις προτάσεις του – συμβουλές του. Ποτέ δεν τον άκουγαν τυπικά και στη συνέχεια παραθεωρούσαν όσα είχε εισηγηθεί.

2. Οι συνεργάτες του, σε όποια θέση της ιεραρχίας και αν βρίσκονταν, τον θεωρούσαν ότι ήταν *primus inter pares*.

3. Οι υφιστάμενοί του τον είχαν προστάτη και *3.*οδηγό τους, γιατί τους άκουγε με προσοχή, έκρινε με επιείκεια και τους συμβούλευε με σοφία.

4. Οι μαθητές του τον θεωρούσαν σαν έναν αγαπθό γέροντα μοναστηριού, και τον επισκέπτονταν αυθόρμητα, για να του εξομολογηθούν πρώτα, και να ακούσουν ύστερα από το στόμα του με αγαπητικό τρόπο το λυτρωτικό επιτίμιο. Γιατί του είχαν απόλυτη εμπιστοσύνη. Και είχε στη ζωή του χιλιάδες μαθητές κάθε ηλικίας, που τον εκτιμούσαν και τον σέβονταν σε όποια ηλικία και αν βρίσκονταν οι ίδιοι. Στο σημείο αυτό καταθέτω προσωπική μαρτυρία. Το 2009 συνάντησα στο θέατρο του Κολλεγίου τον εκλεκτό ζωγράφο και χαράκτη Μανόλη Εμμανουηλίδη, ξεχωριστό δάσκαλο των εικαστικών στο Σχολείο μας, περίπου στα 85 του. Θυμηθήκαμε τα παλιά της δεκαετίας του '60 και πολύ γρήγορα η κουβέντα μας έφτασε στον Γκάτσο. Ρωτούσε για αυτόν τόσο πολύ, ώστε με έκανε να του ζητήσω να μου εξηγήσει την επιμονή του. Με πλησίασε τότε, και σιγά στο αυτί αλλά emphaticά μου είπε: «Τον είχα και εγώ δάσκαλο τον Γκάτσο στα πρώτα χρόνια της σταδιοδρομίας του στην επαρχία».

5. Οι γονείς των μαθητών του πήγαιναν στις δουλειές τους ήσυχοι, και ασκούσαν απεριόριστοι το επάγγελμά τους, γιατί πίσω στο Σχολείο ήταν ο Γκάτσος, που όλα τα πρόσεχε και όλα τα ρύθμιζε με τον καλύτερο τρόπο. Ήταν ο Γκάτσος, που ήξερε όχι μόνο κάθε μαθητή ξεχωριστά, αλλά και κάθε γονιό. Και στο σημείο αυτό άλλη μία προσωπική μαρτυρία. Το 1998 συναντώ τον Γκάτσο στον γάμο ενός παλιού συναποφοίτου. Μου λέει ότι θυμάται τον πατέρα μου με μνήμη αγαθή. Ξαφνιάζομαι, γιατί τον Γκάτσο δεν τον είχα ποτέ δάσκαλο στην τάξη και γιατί ο πατέρας μου είχε φύγει από τη ζωή το 1964. Του τα θυμίζω αυτά, μήπως και το ξανασκεφτεί καλύτερα. Με κοιτάζει ίσια στα μάτια και μου λέει τρυφερά: «Νομίζεις ότι δεν θυμάμαι τον γονιό που κάθε ημέρα συγκέντρωσης γονέων για την επίδοση των μαθητικών ελέγχων, πριν αρχίσει τις επισκέψεις του στους καθηγητές, για να πληροφορη-

ΓΡΑΦΕΙΟ

Ανδρέας Χ. Μωρίκης '69

“ Ο δάσκαλός μας, είναι στην αγκαλιά του Θεού. Πέρασε στον Παράδεισο χωρίς εξετάσεις, γιατί έχοντας ζήσει ως εγκόσμιος ασκητής, ήταν γνωστός για το ήθος του «εκ της προδικασίας», όπως λένε οι δάσκαλοι της νομικής επιστήμης.

θεί τις ακαδημαϊκές επιδόσεις του παιδιού του, επισκεπτόταν τον Γυμνασιάρχη, για να ενημερωθεί πρώτα για τη διαγωγή και του έλεγε: «Θέλω να του είσθε αυστηρός»!

6. Οι διοικητικοί υπάλληλοι και οι εργατοτεχνίτες του Σχολείου είχαν να λένε για τη σεμνότητα και την ταπεινοφροσύνη του Γκάτσου. Κυκλοφόρησε ποτέ στο περιβάλλον του Σχολείου έχοντας ύφος που πρόβαλλε το αξιωματό του; Ποτέ.

7. Η ακαδημαϊκή μόρφωσή του κορυφαία. Πριν κυκλοφορήσει κάθε έγγραφο που εξ αντικειμένου εκπροσωπούσε το Σχολείο, μαθητικά έντυπα κ.λπ. η ερώτηση των αρμοδίων ήταν: «Ο Γκάτσος το είδε;» Εάν η απάντηση ήταν «Ναι», τότε αυτομάτως ακουγόταν το «Τυπωθήτω».

8. Η παιδαγωγική αξιοσύνη του σε περίσσεια. Ο Γκάτσος ήταν το αμορτισέρ στο Σχολείο. Απορροφούσε με προσωπικό κόστος κάθε είδος σχολικού κραδασμού και έτσι όλα πήγαιναν περίφημα. Χωρίς τίποτε να κουκουλώνει, χωρίς τίποτε να στρογγυλεύει. Ήξερε να συμφιλιώνει τα διεστώτα. Ήξερε να εναρμονίζει τα μεταξύ τους διάφορα. Ήξερε καλύτερα από κάθε άλλον να νικά το κακόν διά του αγαθού.

Αν, λοιπόν, ο Σόλων μίλησε στον Κρόισο σωστά, και μίλησε σωστά, τότε μπορούμε να χαρακτηρίσουμε εκ του ασφαλούς τον Απόστολο Γκάτσο μακάριο. Γιατί άριστευσε σε όλα: στα ίδια, στα κοινά, και σε ό,τι συνδέει αυτά τα δύο: τα επαγγελματικά.

Ως προς τα ίδια, διότι αγάπησε και σεβάστηκε σε όλη τη διάρκεια της ζωής του τη σύζυγό του Ηλέκτρα, και διότι ανέθρεψε μαζί της τον γιο τους έτσι, ώστε ο Θεοδόσης να έχει αριστεύσει στεκόμενος δίπλα στον πατέρα του μέχρι το τέλος.

Ως προς τα κοινά, διότι αφιέρωσε χρόνο, συναισθήματα και πολλά άλλα στον τόπο του, όλα εκείνα, δηλαδή, για τα οποία οι Ερμιονείς τον τίμησαν με τον καλύτερο τρόπο, δίνοντας δηλαδή στη Βιβλιοθήκη της πόλης τους το όνομά του.

Και τέλος ως προς τα επαγγελματικά, διότι με το καθημερινό παράδειγμά του αισθητοποίησε την έννοια του καθήκοντος σε όλες της τις εκφάνσεις, σε όλο το πλάτος και το βάθος τους.

Ο δάσκαλός μας, είναι στην αγκαλιά του Θεού. Πέρασε στον Παράδεισο χωρίς εξετάσεις, γιατί έχοντας ζήσει ως εγκόσμιος ασκητής, ήταν γνωστός για το ήθος του «εκ της προδικασίας», όπως λένε οι δάσκαλοι της νομικής επιστήμης.

Γιατί, μόλις τον αντίκρυζες, ένιωθες πως συναντιόσουν πνευματικά με όλες τις ανθρώπινες αρετές.

Με τον δέοντα σεβασμό.

Ε

Αγαπητοί Συναπόφοιτοι, Αγαπητά Μέλη του ΣΑΚΑ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΤΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΑΣ

Συνδεθείτε στο προφίλ σας ή εγγραφείτε στο www.saka.gr

Καλή Χρονιά. Εύχομαι για εσάς και τους αγαπημένους σας υγεία, ευτυχία και ευημερία.

Ο ΣΑΚΑ, ο Σύλλογός μας, που μας ενώνει από την μέρα που κατεβήκαμε για τελευταία φορά τα σκαλιά του Μπενακειού, παραμένει το σταθερό σημείο αναφοράς για όλες και όλους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο και το προσωπικό του Συλλόγου δουλεύουν καθημερινά για να είναι ο ΣΑΚΑ πηγή έμπνευσης, γνώσης, διασκέδασης και δικτύωσης.

Το lockdown μας έδωσε την ευκαιρία να κάνουμε ορισμένες “εργασίες συντήρησης” για να είναι ο ΣΑΚΑ ακόμα πιο κοντά στα Μέλη του.

Ετοιμαζόμαστε σιγά-σιγά να ξαναβρούμε, να ξαναπιάσουμε το νήμα της καθημερινότητας. Θα ξαναβρεθούμε στην Λέσχη, θα συναντηθούμε στο θέατρο Χωρέμη και θα ξαναρχίσουν οι εκδηλώσεις μας με φυσική παρουσία, μόλις οι συνθήκες το επιτρέψουν.

TEAM

Χρειαζόμαστε βέβαια και τη δική σας βοήθεια. Είναι μια ευκαιρία, τώρα που είμαστε ακόμη κλεισμένοι και περισσεύει λίγος χρόνος, να αφιερώσετε λίγα λεπτά για να επικαιροποιήσετε τα στοιχεία σας.

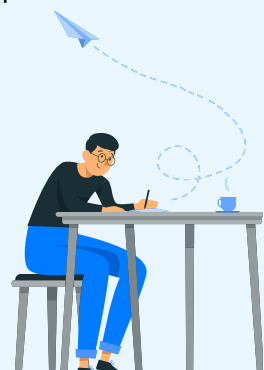

Για να μπορούμε να σας βρούμε. Για να μπορείτε κι εσείς να βρείτε τους συναποφοίτους σας.

Για να οργανωθούμε... ακόμα καλύτερα!

Με συναποφοιτικούς
χαιρετισμούς,

Κωνσταντίνος
Παπαδιαμάντης '78
Πρόεδρος

Η στήλη περιμένει και τα δικιά σας νέα στη διεύθυνση:
ΣΑΚΑ, Στεφάνου Δέλτα 15
154 52 Ψυχικό
ή στην ηλεκτρονική
διεύθυνση
info@saka.gr

Ο **ΓΙΑΝΝΗΣ ΕΜΙΡΗΣ '85** εκλέχθηκε Πρόεδρος και Γενικός Διευθυντής του Ερευνητικού Κέντρου "Αθηνά", ενώ συνεχίζει να είναι Καθηγητής Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών στο Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το "Αθηνά" αποτελεί τον μοναδικό ερευνητικό οργανισμό στην χώρα που εστιάζει στις Τεχνολογίες Πληροφορίας & Επικοινωνιών, με έμφαση στη μεταφορά τεχνολογίας και στην δημιουργία νεοφυών επιχειρήσεων. Ανήκει στα κορυφαία ιδρύματα, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στην προσέλκυση κοινοτικών, εθνικών και ιδιωτικών πόρων για την ανάπτυξη της έρευνας και της καινοτομίας.

Ειδικότερους τομείς ενδιαφέροντος αποτελούν η τεχνητή νοημοσύνη, η μηχανική μάθηση, η ρομποτική, η επεξεργασία φυσικής γλώσσας και εικόνας, η διαχείριση και ανάλυση δεδομένων, το διαδίκτυο των πραγμάτων, και η κυβερνοασφάλεια. Οι τεχνολογίες αυτές χρησιμοποιούνται σε μια πλειάδα εφαρμογών στην υγεία, τον πολιτισμό, τις διαστημικές τεχνολογίες, την πράσινη οικονομία, την κλιματική αλλαγή, την ενέργεια, και τις έξυπνες πόλεις. Το "Αθηνά" έχει πανελλήνια εμπέλεια, με έδρα και 2 ινστιτούτα στο Μαρούσι, όπου βρίσκεται και ο επιταχυντής καινοτομίας Corallia, καθώς και ινστιτούτα στην Πάτρα και την Ξάνθη.

Ο **ΑΛΕΚΟΣ ΛΕΒΙΔΗΣ '63** εξελέγη τακτικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών.

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1944. Σπούδασε σκηνοθεσία και σκηνογραφία στο Université du Théâtre des Nations στο Παρίσι (1963) και αρχιτεκτονική στην École d'Architecture de l' Université de Genève (1964-1969). Από το 1971 μέχρι σήμερα ζει και εργάζεται ως ζωγράφος στην Αθήνα.

Έχει πραγματοποιήσει τριάντα ατομικές εκθέσεις και έχει συμμετάσχει σε μεγάλο αριθμό ομαδικών στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Η πιο πρόσφατη ατομική του έκθεση είχε τίτλο «Μυθιστορικά» και πραγματοποιήθηκε στην Πινακοθήκη Χατζηκυριάκου-Γκίκα (Μουσείο Μπενάκη) το 2020. Συνοδεύθηκε από βιβλίο/κατάλογο, όπως και οι περισσότερες από τις προηγούμενες εκθέσεις του.

Ο Αλέκος Βλ. Λεβίδης έχει ακόμα ασχοληθεί με την τοιχογραφία τη σκηνογραφία (όπως για την παράσταση «Αντιγόνη» του Σοφοκλέους στη Νέα Σκηνή Αθηνών το 1991 και την παράσταση «Ονειρο» του Αύγουστου Στρίντμπεργκ στην Πειραματική Σκηνή του Εθνικού Θεάτρου το 2005) και, τέλος, με την εικαστική επιμέλεια βιβλίων μέσα από συνεργασία με πολλούς εκδοτικούς οίκους (Άγρα, ΜΙΕΤ, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Εστία, Κέδρος κ.ά.).

Το ζωγραφικό του έργο πλαισιώνεται από συγγραφικά εγχειρήματα, που αφορούν την ιστορία, τη θεωρία και την επιτέλεση της ζωγραφικής (όπως το βραβευμένο το 1995 από την Ακαδημία Αθηνών «Περί της Αρχαίας Ελληνικής Ζωγραφικής, 35ο Βιβλίο της Φυσικής Ιστορίας, Πλίνιος ο Πρεσβύτερος» (1994), σε μετάφραση Τάσου Ρούσσου και δική του και επιμέλεια του ίδιου κ.ά.).

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤ. ΔΕΛΗΚΩΣΤΟ-ΠΟΥΛΟΣ '88, δικηγόρος με σπουδές σε LSE, Paris II και VR Harvard Law School, εξελέγη ομόφωνα Αναπληρωτής Καθηγητής της Νομικής Σχολής Αθηνών στο αντικείμενο της Πολιτικής Δικονομίας.

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΑΒΑΡΗΣ '10 κατατάχθηκε 22^{ος} στη λίστα 40 under 40 του Fortune Greece για το 2020.

Στη λίστα με τους επιχειρηματίες που καινοτομούν και διακρίνονται τον τοποθέτησε η εταιρεία του FlexCar.

Η **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΜΠΙΡΠΟΥ '07**, εξειδικευμένη παιδοδοντίατρος ξεκίνησε ιδιωτικό ιατρείο στην Κηφισιά (junior smile pediatric dentistry).

Ολοκλήρωσε τις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές της (υπότροφος του ΙΚΥ) στην Οδοντιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, με τριετή ειδίκευση στην Παιδοδοντία (DDS, MSc - Oral Biology, MSc - Pediatric Dentistry).

Η διπλωματική της εργασία στην Παιδοδοντιατρική, με θέμα: "Προσδιορισμός τερηδονικού κινδύνου σε παιδιά προσχολικής ηλικίας" βραβεύτηκε από την Ευρωπαϊκή Ακαδημία Παιδοδοντιατρικής. Έχει εργαστεί ως παιδοδοντίατρος σε ιδιωτικές κλινικές και δραστηριοποιείται ενεργά στις επιστημονικές δημοσιεύσεις σε έγκυρα διεθνή περιοδικά. Είναι επιστημονική συνεργάτις της Οδοντιατρικής Σχολής Αθηνών, στο τμήμα Παιδοδοντίας, με αυξημένη εμπειρία στο οδοντικό τραύμα και στην πρόληψη της τερηδόνας.

Στις 14 Ιουνίου 2021 ολοκληρώθηκε με επιτυχία το πρώτο Choose Life Virtual Run.

Σε αυτό το Virtual Run μπορούσε κανείς να συμμετέχει από οπουδήποτε στον κόσμο, μεταξύ της 27ης Μαΐου και της 14ης Ιουνίου.

Το Choose Life διάλεξε δύο ημερομηνίες ορόσημα για την αρχή και το τέλος του πρώτου του Virtual Run: για αρχή, την ημερομηνία των 60ων γενεθλίων του εμπνευστή του, Δημήτρη Λόη, λάτρη του τρεξίματος και του αθλητισμού, και για τέλος, την Παγκόσμια Ημέρα Εθελοντή Αιμοδότη.

Συνολικά, 376 άνθρωποι δήλωσαν συμμετοχή από 24 χώρες, σε 5 ηπείρους, διαδίδοντας το μήνυμα το Choose Life παγκοσμίως.

Το Choose Life ιδρύθηκε από τις κόρες του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΛΟΗ '80**, **ΑΣΠΑΣΙΑ ΛΟΗ '12** και **ΜΑΡΙΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΛΟΗ '14**, και τη μητέρα τους Μάρη Ευγενίδου-Λόη, για την καταπολέμηση ασθενειών που σχετίζονται με το αίμα, με τρεις βασικούς πυλώνες δράσεις. Αρχικά, την στήριξη και παροχή βοήθειας για τους ασθενείς και τις οικογένειες τους. Επιπλέον, τη διεύρυνση της βάσης εθελοντών δοτών μυελού των οστών, αυξάνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις πιθανότητες εύρεσης συμβατού δότη για ασθενείς που πρέπει να υποβληθούν σε μεταμόσχευση. Τέλος, την υποστήριξη της έρευνας νέων θεραπειών για την καταπολέμηση αιματολογικών νοσημάτων.

Choose Life

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη φιλανθρωπική οργάνωση Choose Life, και αν επιθυμείτε να στηρίξετε το έργο της, μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα <https://chooselifeworld.com/>

👉 ΟΜΙΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΑ 200 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Στις 20 Απριλίου και τις 13 Μαΐου μίλησαν διαδικτυακά στους μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου ο Ομότιμος Καθηγητής Πολιτικής Ιστορίας του ΕΚΠΑ κ. Θάνος Βερέμης και ο Επίκουρος Καθηγητής Διπλωματίας και Διεθνούς Οργάνωσης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου Αντώνης Κλάφης αντίστοιχα. Οι ομιλίες αυτές διοργανώθηκαν στο πλαίσιο αφιερώματος του Κολλεγίου για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση με πρωτοβουλία του Γραφείου του Διευθυντή/President Καθηγητή Κώστα Συνολάκη '75.

👉 IBDP ARTS EXHIBITION 2021

Στις 22 Απριλίου πραγματοποιήθηκε η διαδικτυακή εικονική παρουσίαση των έργων των τελειοφίτων του International Baccalaureate Diploma Programme του Κολλεγίου Ψυχικού, που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο των μαθημάτων των Εικαστικών Τεχνών και του Θεάτρου. Στα εγκαίνια, οι μαθητές έκαναν παρουσίαση των εικονικών εικαστικών εκθέσεων με τα έργα τους που είχαν επιμεληθεί οι ίδιοι.

👉 ECUMENICAL HOME SCHOOL

Στο πλαίσιο των δράσεων κοινωνικής προσφοράς, η Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας και Διαφορετικότητας του Κολλεγίου διοργάνωσε τη δράση «Ecumenical Home School» σε συνεργασία με τη μη κυβερνητική οργάνωση The HOME Project και το Οικουμενικό Πρόγραμμα Προσφύγων της Εκκλησίας της Ελλάδος. Κατά τη διάρκεια της χρονιάς, εκπαιδευτικοί του Σχολείου παρέιχαν ενισχυτική διδασκαλία σε επτά παιδιά προσφύγων από τις δομές αυτές για την προετοιμασία τους για τις εισαγωγικές εξετάσεις του Γυμνασίου.

👉 ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ, ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΤΟΥΣ ΔΡΑΣΗ

Μαθήτρες Λυκείου του Κολλεγίου συνομήλησαν διαδικτυακά με τις κυρίες Μαριάννα Βαρδινογιάννη, Αικατερίνη Παναγοπούλου, Σοφία Μπεκατώρου και Άλκηστη Πρωτοψάλτη, οι οποίες έχουν αναγνωρισθεί για την κοινωνική τους δράση. Οι τέσσερις κυρίες μοιράστηκαν με τις μαθήτρες εμπειρίες και ιστορίες, τις ενέπνευσαν με τους στόχους τους, με τη δύναμη της ψυχής τους αλλά και με την πορεία της ζωής τους.

👉 ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ-ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ

Από την 1^η Ιουνίου, άρχισε η διασχολική δράση «Επαναχρησιμοποίηση-Ανακύκλωση Βιβλίων». Με το σύνθημα: Γίνε και εσύ κρίκος της αλυσίδας της ζωής των σχολικών βιβλίων, οι μαθητές κλήθηκαν να φέρουν στο Σχολείο βιβλία, τετράδια και σημειώσεις που δεν χρειάζονται. Όσα είναι σε καλή κατάσταση θα δοθούν σε ιδρύματα για επαναχρησιμοποίηση, ενώ τα υπόλοιπα θα ανακυκλωθούν.

➤ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΤΑ SPECIAL OLYMPICS HELLAS

Στις 24 Ιουνίου, το Κολλέγιο πιστοποιήθηκε ως Unified Champion School από τα Special Olympics Hellas για τη δράση του με στόχο την αποδοχή και την ένταξη ανθρώπων με νοητική αναπηρία μέσω του αθλητισμού. Οι πιστοποιήσεις απονεμήθηκαν στους Διευθυντές των Γυμνασίων, των Λυκείων και του International Baccalaureate του Κολλεγίου για τη συμμετοχή των μαθητών στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Μαθαίνουμε Μαζί. Παίζουμε Μαζί» μαζί με αθλητές των Special Olympics Hellas.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας του Κολλεγίου με τα Special Olympics, η Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας και Διαφορετικότητας και το Γυμνάσιο Κολλεγίου Ψυχικού εί-

χαν διοργανώσει στις 21 Απριλίου διαδικτυακό συνέδριο με τίτλο: «Κολλέγιο Αθηνών-Special Olympics, Συνύπαρξη-Διαφορετικότητα».

➤ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΑΘΜΙΔΩΝ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΙ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ

- Ανάδειξη εικονικής επιχείρησης μαθητών του Ομίλου Νεανικής Επιχειρηματικότητας στις 3 κορυφαίες ομάδες του Παγκόσμιου Διαγωνισμού Κοινωνικής Καινοτομίας Social Innovation Relay (SIR) του Junior Achievement Europe και κατάκτηση της πρώτης θέσης στον αντίστοιχο διαγωνισμό της Ελλάδας
- Βραβεύσεις στον Διεθνή Διαγωνισμό International Science and Engineering Fair (ISEF) 2021
- Τιμητική διάκριση στη 2^η Διεθνή Ολυμπιάδα Φιλοσοφίας 2021
- 3^η θέση στον Μαθητικό Διαγωνισμό Space Missions
- 1^ο και 2^ο βραβείο στον 3^ο Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό Τρισδιάστατης Σχεδίασης και Εκτύπωσης
- 3^ο βραβείο στον 9^ο Λογοτεχνικό Διαγωνισμό Εφηβικού Διηγήματος και Ποίησης «Γρηγόρης Πεντζίκης»
- Διάκριση μαθητριών στον 33^ο Πανελλαδικό Διαγωνισμό

- Πληροφορικής, οι οποίες εκπροσώπησαν την Ελλάδα στη Διεθνή Ευρωπαϊκή Ολυμπιάδα Πληροφορικής Κορασίδων
- 2^η θέση στον 10^ο Πανελλαδικό Μαθητικό Διαγωνισμό Φιλοσοφικού Δοκιμίου
- 2^η θέση στον 22^ο Πανελλήνιο Διαγωνισμό Ποίησης και Διηγήματος της Πανελληνίας Ένωσης Λογοτεχνών
- Διακρίσεις στον 2^ο Πανελλήνιο Διαγωνισμό Ελληνικής Γλώσσας «Κλείταρχος και Βερενίκη»
- Διακρίσεις στους διαγωνισμούς Μαθηματικών «Θαλής», «Πυθαγόρας», «Μαθηματικά και Παιχνίδι» και την Εθνική Μαθηματική Ολυμπιάδα «Αρχιμήδης» που διοργανώνει η Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία, καθώς και στον Διεθνή Διαγωνισμό Μαθηματικών «Kangaroo»
- Διάκριση σε διεθνή διαγωνισμό ζωγραφικής της UNESCO

Για να μαθαίνετε όλα τα τελευταία νέα του Σχολείου, ακολουθήστε τις σελίδες στο Facebook @AthensPsychicoCollege και στο Instagram @athens_college.

Annual Fund 2020-2021

Σήμερα, 1 στους 4 μαθητές του Σχολείου μας λαμβάνει οικονομική ενίσχυση (συμπεριλαμβανομένης της έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης λόγω της πανδημίας).

Χρειαζόμαστε τη βοήθειά σας για να συνεχίσουμε να προσφέρουμε σφαιρική παιδεία διαμορφώνοντας μια ποικιλόμορφη μαθητική κοινότητα με πολλαπλά οφέλη για όλους τους μαθητές μας.

«Η στήριξη σε παιδιά που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα αλλά έχουν τη θέληση να αλλάξουν τον κόσμο είναι πολύτιμη. Ευχαριστούμε για την ευκαιρία που μας δίνετε να φοιτήσουμε σε αυτό το Σχολείο και για τους δρόμους που μας ανοίγετε για να γίνουν τα όνειρά μας πραγματικότητα.»

Υπότροφος Κολλεγίου

Στηρίζουμε στον καθένα από εσάς για να αυξήσουμε το ποσοστό συμμετοχής των αποφοίτων κάθε τάξης και των αποφοίτων μας συλλογικά.

Στηρίξτε μας με τη δωρεά σας έως τις 31 Αυγούστου 2021
www.athenscollege.edu.gr/give/givenow

**Η συλλογική συμμετοχή είναι η δύναμή μας.
Κάθε δωρεά είναι μία πράξη αισιοδοξίας.**

Αναγνωρίζουμε τη συνεισφορά των δωρητών μας –ανεξαρτήτως ποσού– στον ψηφιακό «τοίχο» δωρητών του Annual Fund 2020-2021.

Αναγνωρίζουμε επίσης τους δωρητές μας –με βάση το συνολικό ποσό των δωρεών τους– στην Ετήσια Έκθεση Δωρεών σε Giving Societies (Honor Roll of Donors), με αναγραφή της αδιάλειπτης προσφοράς τους για 5 και 10 έτη.

Επιτροπή Αποφοίτων-Alumni Fund Drive: Γίνε Class Agent της τάξης σου!

Η λίστα των Class Agents ανανεώθηκε!

Κάθε απόφοιτος μπορεί να συμμετέχει στο Alumni Fund Drive και να γίνει Class Agent. Ο ρόλος των Class Agents είναι πολύπλευρος και το έργο τους πολύτιμο. Ως απόφοιτοι εθελοντές εκπροσωπούν την τάξη τους, προάγουν και ενδυναμώνουν τις σχέσεις μεταξύ των αποφοίτων και την επαφή τους με το Σχολείο και τα υπόλοιπα μέλη της Κολλεγιακής οικογένειας, παρακινούν τους συμμαθητές και συναποφοίτους τους να συνεισφέρουν για την οικονομική ενίσχυση μαθητών και δίνουν το παράδειγμα και έναυσμα στους μελλοντικούς αποφοίτους μας να γίνουν ενεργοί πολίτες του κόσμου. Μπορείτε να δείτε τους Class Agents της τάξης σας στην ιστοσελίδα του Σχολείου μας και να δηλώσετε συμμετοχή στον ακόλουθο σύνδεσμο

www.athenscollege.edu.gr/give/getinvolved/alumni-fund-drive

Δημιουργήθηκε Συντονιστική Ομάδα!

Στον ίδιο σύνδεσμο θα βρείτε τη νέα Συντονιστική Ομάδα του Alumni Fund Drive, η οποία βρίσκεται στη διάθεσή σας για περισσότερες πληροφορίες και περιμένει να ακούσει τα νέα και προτάσεις σας για την ενίσχυση του έργου των εθελοντών μας με στόχο τη στήριξη του Annual Fund του Σχολείου μας.

Τρεις απόφοιτοι

μοιράστηκαν τις γνώσεις, την εμπειρία και τις απόψεις τους για τον εθελοντισμό

Στόχος του διαδικτυακού διαλόγου που διοργάνωσε η Επιτροπή Γονέων-Parents Fund Drive ήταν η παρουσίαση του εθελοντισμού ως στάση ζωής και η ανάδειξη της πολύτιμης συμβολής του στην προσωπική, ακαδημαϊκή και επαγγελματική ανάπτυξη. Το υλικό από την εκδήλωση θα είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του Σχολείου.

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Ελληνο-Αμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

Η Επιτροπή Γονέων - Parents Fund Drive
σας προσκαλεί σε διαδικτυακό διάλογο με θέμα:

Ο εθελοντισμός ως εφόδιο για εμάς & τα παιδιά μας.
Οι δεξιότητες ζωής που αναπτύσσει.

Building your life narrative

Τετάρτη, 26 Μαΐου 2021 @ 6 μ.μ. μέσω Zoom

Μυρτώ Ξενοπούλου '96
Σύμβουλος Στρατηγικής
για τη Φιλανθρωπία και
την Κοινωνία των Πολιτών

Δρ. Μάρια Αλιβιζίδου '93
Ψυχολόγος, Διδακτική Συννοήτρια
Ψυχοπαθολογικού Τμήματος
Κολλεγίου Αθηνών

Έβνα Πασχοπούλου-Μήτσιου '91
Σύμβουλος Επαγγελματικής Ανάπτυξης
& Επικοινωνίας, Στελέχος πιστοποιημένης
στη Συγγραφή Βιογραφικών

Συνεργός η Ρεβέκκα Πατσόκα
Γενική Διευθύντρια
People for Business
Μέλος Parents Fund Drive

θα χαιρετήσει η Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ελληνοαμερικανικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος **Αννίκα Παπαντωνίου**,
θα προλογήσει ο Διευθυντής/President του Κολλεγίου Αθηνών **Καθηγητής Κώστας Συναλάκης '75**.

**A SINGULAR SCHOOL
A COLLECTIVE EFFORT**
ATHENS COLLEGE ANNUAL FUND 2020-2021

Η συνάντηση πραγματοποιείται με την υποστήριξη των Συλλόγων Γονέων.

Οι Επιτροπές εθελοντών Fund Drives (Γονέων, Αποφοίτων & Γονέων Αποφοίτων) υπάγονται στο Development Office
www.athenscollege.edu.gr/give/getinvolved/parents-fund-drive

Συνομιλώντας με τους αποφοίτους

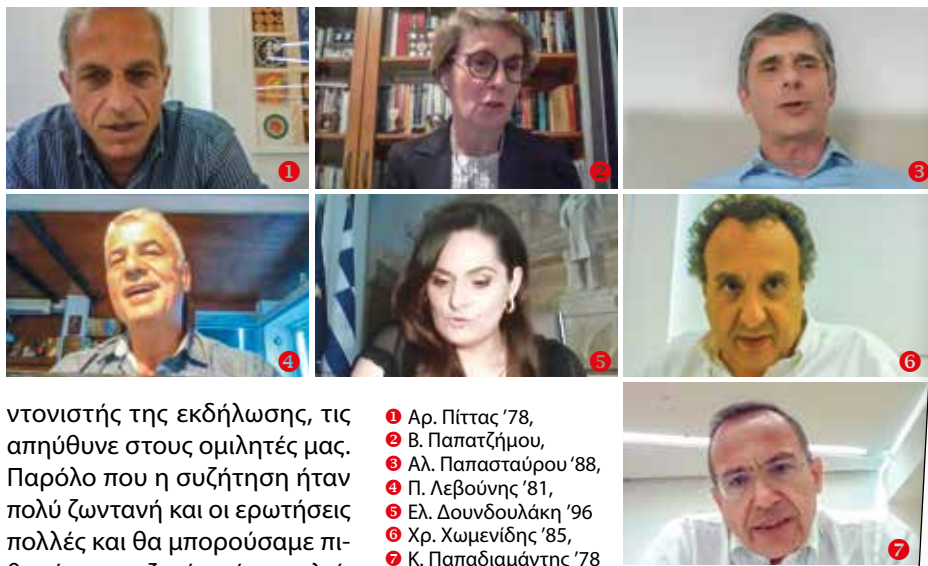
Ο κορωνοϊός άλλαξε την ζωή όλων μας και δημιούργησε εμπόδια σε όσα θέλαμε και ευελπιστούσαμε να κάνουμε για να φέρουμε κοντύτερα τους συναποφοίτους μας μεταξύ τους. Ιδιαίτερα θίχτηκαν οι εκδηλώσεις «συνομιλώντας με τους αποφοίτους», που είχαμε σχεδιάσει. Στις εκδηλώσεις αυτές, ως γνωστόν, συναπόφοιτοί μας, που έχουν ξεχωρίσει σ' ένα τομέα και μοιράζονται τη γνώση τους και τις εμπειρίες τους μαζί μας, σε ένα κλίμα εμπιστοσύνης που επιτρέπει μια ανοικτή και εις βάθος συζήτηση στη λέσχη μας ή στο θέατρο. Και βέβαια ακολουθεί... κρασάκι και συζήτηση.

Στις αρχές του χρόνου, μαζί με τις πρώτες ελπίδες ότι τα εμβόλια θα μας έβγαζαν από το τέλμα μας, σκεφτήκαμε να κάνουμε ορισμένες διαδικτυακές εκδηλώσεις στις οποίες θα δινόταν η δυνατότητα συμμετοχής σε ακόμα περισσότερους συναποφοίτους απ' ό,τι είναι πρακτικά εφικτό στις διαζώσεις συναντήσεις που αρχικά είχαμε σχεδιάσει. Ξεκινήσαμε από το Σχολείο μας, αυτό που μας ενώνει, και στην πρώτη μας εκδήλωση συνομιλήσαμε με τον πρόεδρο του Σχολείου μας και συναπόφοιτο '75, Κώστα Συνολάκη, για όλα τα θέματα που αφορούν στο Σχολείο μας και μας απασχολούν.

Στόχος είναι να διοργανώσουμε την επόμενη μας εκδήλωση στα πλαίσια του προγράμματος «συνομιλώντας με τους αποφοίτους» τον Σεπτέμβριο ή Οκτώβριο.

Μετά την επιτυχία της πρώτης αυτής εκδήλωσης και αισθανόμενοι ότι όπου να 'ναι θα βγαίναμε από την πανδημία αποφασίσαμε να συνεχίσουμε με μια νέα εκδήλωση με θέμα «προοπτικές ανάπτυξης στην μετά covid-19 εποχή». Έτσι, κάλεσαμε τους διακεκριμένους συναποφοίτους μας, **Μιχάλη Χαλιάσο '78**, καθηγητή του Goethe-Universität Frankfurt and Main, **Δημήτρη Παπαλεξόπουλο '80**, πρόεδρο του ΣΕΒ, **Γεώργιο Τανισκίδη '80**, πρόεδρο της Optima Bank, **Νίκο Σταθόπουλο '87**, managing partner BC Partners και τον πατέρα μαθητών του Κολεγίου, **Γιάννη Ρέτσο**, πρόεδρο του ΣΕΤΕ, να μας μιλήσουν για τους τομείς της αρμοδιότητάς τους όσον αφορά στην οικονομική ζωή της χώρας και τις προοπτικές της. Συνειδητά αποκλείσαμε σημαίνοντες πολιτικούς συναποφοίτους μας θέλοντας να κρατήσουμε την κουβέντα στο καθαρά οικονομικό επίπεδο.

Καθώς σχεδιάζαμε την εκδήλωση, την οποία είχαμε προγραμματίσει για τις 22/4, συνειδητοποιήσαμε ότι η έξοδος από την πανδημία αργούσε περισσότερο από ό,τι αρχικά ελπίζαμε, οπότε ζητήσαμε από τον γνωστό καθηγητή υγείας LSE, **Ηλία Μόσιαλο**, να προλογίσει την εκδήλωση θέτοντας το πλαίσιο του πώς αναμενόταν να εξελιχθεί το πεδίο τούς επόμενους μήνες. Την εισαγωγή του Ηλία Μόσιαλου ακολουθήσαν δεκάλεπτες εισηγήσεις από κάθε ομιλητή. Καθ' όλη την διάρκεια των ομιλιών οι συναπόφοιτοί μας έστειλαν ερωτήσεις στη γραμματεία της εκδήλωσης η οποία είχε στηθεί στο κτήριο Αλεξάνδρα (ευχαριστούμε το Σχολείο για την παραχώρηση του χώρου). Λόγω των πολλών ερωτήσεων οι συνδιοργανωτές της εκδήλωσης, **Βασίλης Φουρλής '79** και **Κώστας Σιγαλός '69**, ξεδιάλυαν όσες θεωρήθηκαν πιο ενδιαφέρουσες και ο υπογράφων, ο οποίος ήταν ο συ-

ντονιστής της εκδήλωσης, τις απηύθυνε στους ομιλητές μας. Παρόλο που η συζήτηση ήταν πολύ ζωντανή και οι ερωτήσεις πολλές και θα μπορούσαμε πιθανώς να συζητάμε ώρες, κλείσαμε την εκδήλωση λίγο μετά τις 9μμ όπως είχαμε προγραμματίσει.

Αν προσπαθούσα να συνοψίσω σε μια φράση το πνεύμα της συζήτησης, θα έλεγα ότι όλοι οι ομιλητές μας διαπνέονταν από ένα πνεύμα αισιοδοξίας και πίστης ότι η Ελλάδα με δουλειά και σοβαρότητα μπορεί να τα καταφέρει να βγει από την πανδημία πιο δυνατή από ό,τι ήταν πριν μπούμε σε αυτήν. Την εκδήλωση παρακολούθησαν περί τους 200 συναποφοίτους και λάβαμε πολλές καλές κριτικές. Πολλοί ρωτούσαν αν είχε μαγνητοσκοπηθεί ώστε να την ξαναδούν ή να δουν κομμάτια που είχαν χάσει. Έτσι, αποφασίστηκε η επόμενη εκδήλωση να μαγνητοσκοπηθεί...

- 1 Αρ. Πίττας '78,
- 2 Β. Παπατζήμου,
- 3 Αλ. Παπασταύρου '88,
- 4 Π. Λεβούνης '81,
- 5 Ελ. Δουνδουλάκη '96
- 6 Χρ. Χωμενίδης '85,
- 7 Κ. Παπαδιαμάντης '78

Medical School, Δρ **Ελένη Δουνδουλάκη '96**, γενική γραμματέας σύγχρονου πολιτισμού και **Χρήστος Χωμενίδης '85**, συγγραφέας έκαναν όλοι μια δεκάλεπτη εισήγηση ο καθένας και μετά, κατά τα ειωθότα, επακολούθησε συζήτηση. Την φορά αυτή είχαμε λιγότερους ακροατές (γύρω στους 50) οπότε δόθηκε η δυνατότητα στους συναποφοίτους μας να υποβάλουν και οι ίδιοι διάφορες ερωτήσεις. Έγινε πραγματικά πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση – έως και έντονη σε κάποια σημεία – μεταξύ των ομιλητών μας. Πάλι μας πρόλαβε ο χρόνος κι ενώ η κουβέντα είχε ανάψει για τα καλά κλείσαμε την συζήτηση λίγο απότομα κατά τις 9μμ.

Νομίζω τα βασικά συμπεράσματα που προέκυψαν ήταν ότι η τηλεργασία ήρθε πιο απότομα απ' ό,τι θα γινόταν σε διαφορετική περίπτωση αλλά ήρθε για να μείνει, η τεχνολογία όλο και περισσότερο θα ρυθμίζει τη ζωή μας (ακόμα και το φλερτ γίνεται πιο ηλεκτρονικό) και οι διάφορες εκφάνσεις του πολιτισμού θα συνεχίζουν να μας προσφέρουν ευκαιρίες απόδρασης από την καθημερινότητα μας, αλλά και αυτές ακόμα θα αλλάζουν επηρεασμένες από την σύγχρονη ζωή.

Έφυγα από την εκδήλωση την οποία για μια ακόμα φορά συντόνισα σκεπτόμενος πόσο γρήγορα τα πράγματα αλλάζουν και πόσο διαφορετικές παραστάσεις παίρνουν οι τωρινοί μαθητές του Σχολείου μας από αυτές που πήρε η δική μου γενιά. Όποιος θέλει μπορεί να βρει την μαγνητοσκοπημένη αυτή εκδήλωση στο site του ΣΑΚΑ (www.saka.gr)

Μετα την επιτυχία των δύο πρώτων εκδηλώσεων η τρίτη μας εκδήλωση που προγραμματίστηκε για τις 24/6 αποφασίσαμε να ασχοληθεί περισσότερο με τον ανθρώπινο παράγοντα και τις επιπτώσεις που η πανδημία είχε και θα έχει πάνω στον τρόπο ζωής μας. Έτσι, ο τίτλος της ήταν «**η κοινωνία μετά την covid-19, εργασία – ψυχολογία – τέχνες**». Για να κάνει την εισαγωγή στην εκδήλωση αυτή καλέσαμε τη **Βερώνη Παπατζήμου**, γενική διευθύντρια People Services ΚΡΜΚ η οποία μας περιέγραψε μια έρευνα που είχαν κάνει για την εξ αποστάσεως εργασία.

Ακολουθώς οι συναπόφοιτοί μας, **Αλέξιος Παπασταύρου '88**, δικηγόρος - εργατολόγος, **Πέτρος Λεβούνης '81**, Professor and Chair of Psychiatry, Rutgers

Κλείνοντας θέλω να ευχαριστήσω τους συνδιοργανωτές μου, **Βασίλη Φουρλή '79**, μέλος του ΔΣ του ΣΑΚΑ, **Κώστα Σιγαλό '69** και τον πρόεδρο του ΔΣ του ΣΑΚΑ, **Κωνσταντίνο Παπαδιαμάντη '78** για την συνεχή υποστήριξη τους καθώς και τον γραμματέα του ΣΑΚΑ, **Αλέξη Κομσελη '92** και τον Διευθυντή μας, **Στέλιο Χατζίδη '93**, για την άρτια τεχνική υποστήριξη.

Στόχος είναι να διοργανώσουμε την επόμενη μας εκδήλωση στα πλαίσια του προγράμματος «**συνομιλώντας με τους αποφοίτους**» κάποια στιγμή τον Σεπτέμβριο ή Οκτώβριο. Προς το παρόν το μόνο που έχουμε ορίσει είναι ότι θα γίνει 7μμ-9μμ, μια ώρα που δίνει δυνατότητα συμμετοχής σε συναπόφοιτους από την Αμερική μέχρι τις χώρες του Κόλπου! Ελπίζουμε αυτή τη φορά να γίνει δια ζώσης αλλά να παραμείνει η δυνατότητα συμμετοχής και διαδικτυακά – είπαμε η τεχνολογία είναι εδώ για να μείνει... και ο ΣΑΚΑ είναι εδώ για να μας φέρνει κοντά όπου κι αν βρισκόμαστε... E

Featuring two very distinguished guests:

Dr. Costis Maglaras '87
*Dean of Business School -
Columbia Business School*

Dr. Nikos Economides '73
*Professor of Economics
New York University Stern
School of Business*

The ΣΑΚΑ USA chapter held a very successful online discussion on June 24th with topic: Evolution of MBA in the era of COVID-19. During the discussion, we touched on topics regarding the value, future as well as each business school's diversification strategy so they can remain competitive. We also spoke about how each university is embracing diversity and inclusion. COVID-19 has slowed down the global economy and marketplace, it has provided the opportunity for many people to pursue their academic goals. Since the beginning of the COVID-19 global pandemic, MBA applications have significantly risen making 2020-2021 the most competitive year on record. Each guest also commented on industries which are most likely to experience high growth and how can an MBA position future candidates for a successful career.

Moderated by:
Alexandros Papadopoulos '09
*Founder, President and CEO -
Papadopoulos Group Inc.*

Please find the recording below:

https://www.dropbox.com/s/asw6warlz8f19lu/GMT20210624-210647_Recording_640x360.mp4?dl=0

**ΕΑΝ ΖΕΙΤΕ
ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ
ΕΛΑΤΕ
ΚΙ ΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ
ΠΑΡΕΑ ΜΑΣ!**

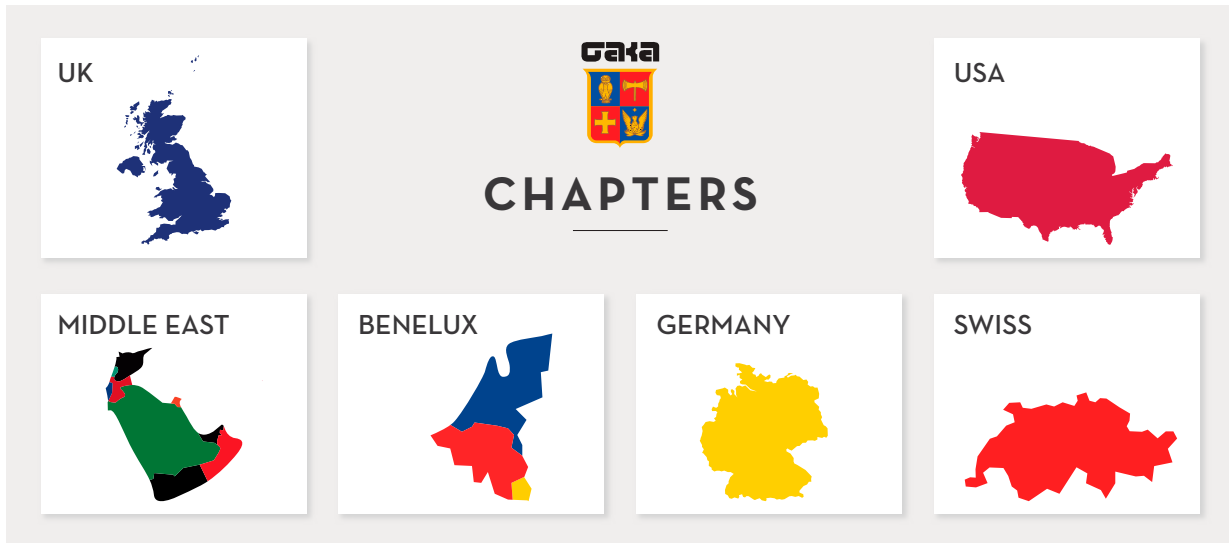
Tο ΣΑΚΑ Germany Chapter ιδρύθηκε στις αρχές του 2021 και στόχος του είναι η διασύνδεση των μελών του ΣΑΚΑ που ζουν και εργάζονται στην Γερμανία και η ενίσχυση των δεσμών τους με την Κολλεγιακή οικογένεια. Οι πρώτες δράσεις του chapter μας ήδη σχεδιάζονται και θα αφορούν ενημερωτικές συναντήσεις σχετικά με τη ζωή στην Γερμανία, τις επαγγελματικές ευκαιρίες, καθώς και δυνατότητες σπουδών, αφού η Γερμανία δύναται να αποτελέσει έναν ελκυστικό προορισμό στην μετά-Brexit εποχή. Ταυτόχρονα, το chapter λειτουργεί

και ως ένας κόμβος αλληλοϋποστήριξης και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των μελών του σχετικά με τη ζωή στη Γερμανία. Στόχος μας, όμως, είναι και να περνάμε καλά και γι' αυτό μόλις οι συνθήκες το επιτρέψουν θα ξεκινήσουμε να διοργανώνουμε events με φυσική παρουσία για τα μέλη μας. Ήδη έχουν συγκεντρωθεί πολλές και δημιουργικές ιδέες για τις πρώτες συναντήσεις μας σε διάφορες πόλεις της Γερμανίας και ανυπομονούμε να τις πραγματοποιήσουμε. Εάν λοιπόν ζείτε στη Γερμανία, ελάτε κι εσείς στην παρέα μας!

Ορέστης Γιαμαρέλος '02

Για περισσότερες πληροφορίες και για να έρθετε σε επικοινωνία μαζί μας:

<https://www.saka.gr/chapters/saka-germany/>
FB group: ΣΑΚΑ Germany Chapter

ΚΑΛΩΣΟΡΙΖΟΥΜΕ ΤΟ CHAPTER ΕΛΒΕΤΙΑΣ

Ο Νικηφόρος Βρεττάκος έγραψε στο βιβλίο «Δυο άνθρωποι μιλούν για την ειρήνη του κόσμου»: «Ευχαριστώ τη ζωή για την καλή μας αντάμωση. Εύχομαι για την καλή αντάμωση όλου του κόσμου». Ο στόχος και η επιθυμία του ΣΑΚΑ είναι να βρίσκεται δίπλα στα μέλη του, παρέχοντάς τους την πλατφόρμα για να ανταμώνουν, να θυμούνται, να μοιράζονται στιγμές, όπου κι αν βρίσκονται στον κόσμο.

Με χαρά λοιπόν μοιραζόμαστε μαζί σας την ίδρυση του νεότερου μέλους της οικογένειας των ΣΑΚΑ Chapters, του ΣΑΚΑ Chapter Ελβετίας. Οι κεντρικές επιδιώξεις του ΣΑΚΑ Chapter Ελβετίας είναι η ανάπτυξη της επικοινωνίας των μελών του ΣΑΚΑ που κατοικούν στην Ελβετία, μέσω κοινωνικών, εκπαιδευτικών και επαγγελματικών εκδηλώσεων, έχοντας πάντοτε ως κινητήρια δύναμη τη διατήρηση του Κολλεγιακού πνεύματος και της ζεστασιάς που προσφέρει η Κολλεγιακή οικογένεια.

Ο ΣΑΚΑ μέσω των Chapters του επιδιώκει να υποστηρίξει και να ενισχύσει τα μέλη του που βρίσκονται στο εξωτερικό, αλλά και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ αποφοίτων που διαμένουν στην ίδια χώρα.

Εάν λοιπόν ζείτε στην Ελβετία, μη διστάσετε να επικοινωνήσετε με τον ΣΑΚΑ ή την Οργανωτική Επιτροπή του ΣΑΚΑ Chapter Ελβετίας και να εκδηλώσετε το ενδιαφέρον σας για συμμετοχή στις δράσεις του Chapter!

Ελένη Αναγνωστοπούλου '10

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

**Κώστας
Βασιλιάδης '98**
(covas7@yahoo.com)

**Αχιλλέας
Φωκιάδης '78**
(fokiades@bluewin.ch)

**Χαράλαμπος
Σταθάς '99**
(charalampos.stathas3@gmail.com)

Υπεύθυνη ΣΑΚΑ Chapters
για το ΔΣ του ΣΑΚΑ:

**Ελένη
Αναγνωστοπούλου '10**
(vpresb@saka.gr)

Από τον Ιούνιο 2021 ένα ακόμα καινούριο μέλος προστέθηκε στην οικογένεια των ΣΑΚΑ Chapters, αυτό της Ελβετίας. Στην Ελβετία ζουν και εργάζονται πολλοί απόφοιτοι του Κολλεγίου Αθηνών. Μετά από μια προσπάθεια μερικών εβδομάδων έχουμε σχεδόν 60 μέλη από το γαλλόφωνο και το γερμανόφωνο κομμάτι της Ελβετίας και με τη βοήθεια του ΣΑΚΑ φτιάξαμε ένα Facebook group και ένα LinkedIn Group.

Ακόμα δεν έχουμε πραγματοποιήσει κάποια συνάντηση των μελών μας, αλλά στόχος μας είναι να οργανώσουμε ένα event με φυσική παρουσία τον Σεπτέμβρη και διαδικτυακές συναντήσεις. Στόχοι του Chapter Ελβετίας είναι η διασύνδεση των μελών μας και η ενίσχυση των δεσμών μας με την Κολλεγιακή Οικογένεια. Παράλληλα προσβλέπουμε να οργανώσουμε ενημερωτικές δράσεις για αποφοίτους που ενδιαφέρονται να εργαστούν ή να σπουδάσουν στην Ελβετία, μια χώρα με μεγάλο δυναμικό που διαχρονικά αποτελεί ελκυστικό προορισμό για επαγγελματίες σε πολλούς τομείς.

Για περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με το Chapter Ελβετίας θα χαρούμε να επικοινωνήσουμε μαζί σας.

Χάρης Σταθάς '99

3 years of cooperation and counting..

By Georgia Konstantinidou, *Supervisor Senior Advisor*

Tο 2021 σηματοδοτεί την συμπλήρωση τριών χρόνων από την αρχή της συνεργασίας της KPMG με τον Σύλλογο Αποφοίτων Κολλεγίου Αθηνών. Το έτος 2018 οι σύμβουλοι της ομάδας Executive Search & Selection της KPMG, μοιράστηκαν για πρώτη φορά τις γνώσεις και την εμπειρία τους από την αγορά εργασίας με τους αποφοίτους του Συλλόγου μέσα από τα 7 Workshops που έλαβαν χώρα εκείνη την χρονιά, ενώ τον Οκτώβριο του ίδιου έτους, συμμετείχαν στο «Alumni Day-Open House», που διοργανώθηκε από τον Σύλλογο συναντώντας κατ' ιδίαν τα μέλη και συζητώντας για θέματα που αφορούσαν την αναζήτηση εργασίας.

Τη χρονιά 2019, η ομάδα της KPMG διοργάνωσε αντίστοιχες παρουσιάσεις με επίκαιρα εργασιακά θέματα, ενώ τον Ιούνιο της ίδιας χρονιάς με την υποστήριξη του Συλλόγου διοργανώθηκε ένα μεγάλο event με τίτλο «Brain Drain & Gain Survey» παρουσιάζοντας και συζητώντας τα αποτελέσματα της έρευνας που εκπονήθηκε από την ομάδα της KPMG, μέσα από ένα πάνελ συζήτησης με εκπροσώπους εταιρειών και φορέων για το φαινόμενο της μετανάστευσης των Ελλήνων σε χώρες του εξωτερικού.

Το 2020 επιφύλασσε μια έντονη υγειονομική κρίση, που επηρέασε όλο τον πλανήτη, λόγω του Covid-19. Έτσι, οι μηνιαίες συναντήσεις της ομάδας KPMG και των αποφοίτων

του Συλλόγου απέκτησαν διαδικτυακή μορφή, ενώ η επικοινωνία ενισχύθηκε και με «Special Covid-19 Newsletters», με το ενδιαφέρον και την συμμετοχή όλων να παραμένουν έντονα!

Tέλος, όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος, οι στοχευμένες δράσεις και τα καθιερωμένα πια Workshops δεν έλειψαν από την ατζέντα, που κύριο σκοπό είχαν την εξοικείωση των αποφοίτων με την αγορά εργασίας και τα νέα δεδομένα λόγω του Covid-19. Η χρονιά ξεκίνησε με τα «Virtual Workshops», ενώ τα «Virtual One-to-One Meetings» έδωσαν την ευκαιρία σε πολλούς αποφοίτους να συναντήσουν διαδικτυακά τα στελέχη της KPMG και να συμβουλευθούν εξατομικευμένα για διάφορα εργασιακά θέματα που τους απασχολούν. **E**

KPMG Team

Peggy Velliotou

Revekka Papailiou

Themis Ntamarelou

Katia Katsigera

Georgia Konstantinidou

Chrysanthi Georgakopoulou

Ανανεώνουμε το ραντεβού μας για το φθινόπωρο με νέες δράσεις!

Από τον Γενικό Γραμματέα του ΔΣ ΣΑΚΑ,
Αλέξη Κομσέλη '92
secgen@saka.gr

Αισίως έφτασε το καλοκαίρι και μαζί με τη σχολική χρονιά ολοκληρώνονται οι δράσεις του Συλλόγου μας. Μια χρονιά δύσκολη, χωρίς προσωπική επαφή και, ειδικά για τους εθελοντές του ΣΑΚΑ, στενάχωρα αποστειρωμένη.

Αεν απολάυσαμε τη Θεατρική Ομάδα, δε συναντήσαμε τα Professional Clubs στη Λέσχη και δεν παρακολουθήσαμε τις εκδηλώσεις που της δίνουν ζωντάνια. Δε βρεθήκαμε στο Χριστουγεννιάτικο Πάρτι και δεν χορέψαμε στην εκδήλωση της Πίτας. Δεν είχαμε την ευκαιρία να υποδεχτούμε στα γήπεδα τους παίκτες, να γιορ-

τάσουμε τις πρωτιές, να ακούσουμε τα πειράγματα και να χαρούμε τις παρέες της ΣΑΚΑ Liga και της ΣΑΚΑ Basketleague. Και πολλά άλλα.

Είχαμε, όμως, την ευκαιρία να κάνουμε τις σχέσεις με τους αποφοίτους από το εξωτερικό πιο δυνατές μέσα από τα Chapters του ΣΑΚΑ, να ακούσουμε

και να μάθουμε από κορυφαίους ομιλητές στις online εκδηλώσεις μας, να σταθούμε δίπλα στους μαθητές αθλητές του Σωματικού Αθλητισμού και να ομορφύνουμε τη Λέσχη μας.

Ευχαριστώ όλους τους εθελοντές, είτε συμμετέχουν στο Διοικητικό Συμβούλιο είτε όχι, για την προσφορά τους στον ΣΑΚΑ. Ειδικά σε μια χρονιά με τόσες προσωπικές και επαγγελματικές δυσκολίες.

Και για να μη χαθεί η θεσμική σας ενημέρω-

ση, στο διάστημα από την προηγούμενη ενημέρωση μέχρι σήμερα, το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδρίασε δύο φορές διαδικτυακά. Στις συνεδριάσεις αυτές εγκρίθηκε η δημιουργία του ΣΑΚΑ Chapter Switzerland, ενώ οριστικοποιήθηκαν και εγκρίθηκαν ο ανανεωμένος κανονισμός λειτουργίας των Chapters, ο κανονισμός Προμηθειών και ο κανονισμός Social Media. Έχει προγραμματιστεί μια ακόμα διαζώσης συνεδρίαση πριν τις διακοπές του καλοκαιριού.

Ε Καλό καλοκαίρι!

Ιστορική «Παναθηναϊκή» επέτειος με συμβολή αποφοίτων!

Τον Ιούνιο ο Παναθηναϊκός εόρτασε μια σημαντική επέτειο –με ευρύτατη, όμως, γενικότερη απήχηση σε όλη την ελληνική φιλάθλη κοινότητα: τα **50 χρόνια από την «εποποιία του Wembley»** (πρόκριση της ποδοσφαιρικής ομάδας του ιστορικού συλλόγου στον τελικό του Κυπέλλου Πρωταθλητριών Ευρώπης 1971 με αντίπαλο τον Ολλανδικό Ajax).

Στο πλαίσιο του εορτασμού εντάχθηκαν δύο επετειακά έργα εξαιρετικού ενδιαφέροντος, στα οποία συμβολή έχουν απόφοιτοι! Συγκεκριμένα: Στην ταινία-ντοκιμαντέρ με τίτλο «Wembley», μεταξύ αυτών που σχολιάζουν το γεγονός, είναι και οι απόφοιτοι **Σωτήρης Λουμίδης '62** και **Κωνσταντίνος Καμάρας '87**.

Στην ψηφιακή έκθεση-περιήγηση **«Η πορεία προς το Wembley»** της διακεκριμένης μουσειολόγου Έλιας Βλάχου –που «σκιαγραφεί» εκείνη την ιστορική για τα ελληνικά δεδομένα αθλητική επιτυχία (με αναφορά και στο πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό, καλλιτεχνικό περιβάλλον της περιόδου 1970-71), συμβολή είχε ο **Δημήτρης Καραμάνος '59** με φω-

Η Ελλάδα στις κερκίδες του Wembley
(φωτογραφία από το αρχείο του Δημήτρη Καραμάνου '59)

τογραφικό και άλλο υλικό από το προσωπικό του αρχείου. Η παραγωγή και των δύο έργων είναι της ΠΑΕ Παναθηναϊκός, Πρόεδρος της οποίας είναι ο **Γιάννης Αλαφούζος x76**.

Το ντοκιμαντέρ προβλήθηκε από την ΕΤ3 και είναι διαθέσιμο στην πλατφόρμα ERTFLIX.

Η ψηφιακή έκθεση-περιήγηση είναι διαθέσιμη στο διαδίκτυο στη διεύθυνση <http://www.50yearswebbley.gr>.

Η Χριστίνα Καλδή πανευτυχής με το χάλκινο μετάλλιο με την προπονήτρια κ. Κατσινέλη.

Ο Νικόλαος Χαρατσιδής '20 με το αργυρό μετάλλιο στο στήθος.

Οι δύο εμποδιστές (Νικόλαος Χαρατσιδής '20 αριστερά- Γιώργος Βασιλείου '16 δεξιά) με τον έφορο του στίβου.

Ο στίβος «μεγαλώνει»!

Κάθε χρόνο δυνατότερο το τμήμα στίβου του ΣΑΚΑ καταφέρνει πάντα να εντυπωσιάζει με τα επιτεύγματά του. Σε μια χρονιά που κάθε άλλο παρά φυσιολογική και αναμενόμενη είναι, η ομάδα μας έχει δώσει ήδη μία πρώτη γεύση των όσων έπονται μέσα στο φετινό καλοκαίρι με τη συμμετοχή της στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Ανδρών/Γυναικών-Ανδρών/Γυναικών Κ23 και στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Συνθέτων Κ18 που διεξήχθησαν στο Παμπλοποννησιακό στάδιο.

Οι κατηγορίες των Ανδρών/Γυναικών και των Ανδρών/Γυναικών Κ23 είναι αυτές στις οποίες η ομάδα μας έχει τις λιγότερες επιτυχίες δεδομένου πως ο κύριος όγκος των αθλητών της είναι μαθητές. Ωστόσο, η φετινή παρουσία της στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα των «μεγάλων» απέδειξε περίτρανα πως μπορούμε να είμαστε εξίσου ανταγωνιστικοί και στις κατηγορίες αυτές. Ο Γεράσιμος Καμπίσης με το εντυπωσιακό 10.76 στον προκριματικό των 100μ. και με το 10.99 στον απογευματινό τελικό έφτασε στην 5η θέση στην κατηγορία Κ23 αφήνοντας πολλές υποσχέσεις για το μέλλον. Οι Γιώργος Βασιλείου ('16) και Νικόλαος Χαρατσιδής

('20) κατέλαβαν την 6η και 7η θέση του προκριματικού στα 400μ. μετ' εμποδίων. Στο τελικό, ο δεύτερος με χρόνο 54.78 κατέκτησε την 6η θέση και το αργυρό μετάλλιο στην κατηγορία Κ23 ενώ ο πρώτος με 54.99 βρέθηκε στην 7η θέση ύστερα από την 6η θέση που είχε κατακτήσει στα 100μ. μετ' εμποδίων την πρώτη ημέρα του πρωταθλήματος λαμβάνοντας έτσι μέρος σε δύο τελικούς. Τέλος, ο Θάνος Ζυγούρης με το 3:56.85 στα 1500μ. και ύστερα από έναν μαεστρικό αγώνα έλαβε την 9η θέση στην κατηγορία Κ23 ενώ ο Γιώργος Ζυγούρης με νέο ατομικό ρεκόρ 1:59.58 στα 800μ. άφησε πολύ καλές εντυπώσεις χωρίς να προκριθεί στον τελικό του αγωνίσματος.

Ο Θάνος Ζυγούρης (αριστερά), ο Γιώργος Ζυγούρης (δεξιά) και στη μέση ο Γεράσιμος Καμπίσης.

Στο έπταθλο Κ18 η Χριστίνα Καλδή μετά από ένα εξαντλητικό, από όλες τις απόψεις, διήμερο μας έκανε όλους πολύ υπερήφανους αφού κατέκτησε το χάλκινο μετάλλιο με 4.448 βαθμούς και μόλις 11 διαφορά από την τέταρτη θέση.

Η αγωνιστική χρονιά στον ανοιχτό στίβο βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη με τα Πανελλήνια Πρωταθλήματα Κ16, Κ18 και Κ20 να είναι μπροστά μας κι εμείς να είμαστε ακόμα πιο διψασμένοι για νέες επιτυχίες.

Επόμενη συνάντηση: Σεπτέμβριος 2021

Ολοκληρώνοντας μια πολύ ιδιαίτερη και πρωτόγνωρη, σε όλα τα επίπεδα, χρόνια και μέσα από πολλές δυσκολίες καταφέραμε ως Σύλλογος να κρατήσουμε για όσον το δυνατόν περισσότερο καιρό ενεργούς τους μαθητές μας με τις προπονήσεις στον στίβο για τη βελτίωση της φυσικής κατάστασης και την ενδυνάμωση το δίμηνο Μαρτίου-Απριλίου και τις προπονήσεις στο φυσικό μας χώρο, το γήπεδο, τον μήνα Μάιο. Τηρώντας όλα τα μέ-

τρα προστασίας καταφέραμε να μείνουμε ενεργοί και να συνεχίσουμε απρόσκοπτα τις δραστηριότητές μας με σκοπό την μελλοντική επανένταξη στις αθλητικές υποχρεώσεις και την ψυχική ευεξία των μαθητών μας. Ραντεβού τον Σεπτέμβριο με την ελπίδα πως όλα θα έχουν μπει σε μια κανονικότητα. *Αλέξανδρος Αριστόπουλος '08*

Φέτος κλείνοντας την τόσο διαφορετική χρονιά, με τα παιδιά του βόλει, όπως και όλων των αθλημάτων με μπάλα που δυστυχώς επηρεάστηκαν περισσότερο, καταφέραμε να μπούμε στο γήπεδο για λίγες μόνο προπονήσεις.

Το κέφι αλλά και η ανάγκη για παιχνίδι ήταν ολοφάνερα στα βλέμματα των παιδιών. Εμείς οι προπονητές προσπαθήσαμε να κάνουμε ότι ήταν πιο ευχάριστο για να κλείσουμε την χρονιά με παιχνίδι, ανταγωνισμό και ευγενή άμιλλα αλλά και να φτιάξουμε το κέφι για ένα ελπιδοφόρο ξεκίνημα τον Σεπτέμβριο.

Ας ευχηθούμε σε όλους τους αθλητές και όλες τις αθλήτριες καλό καλοκαίρι και να έρθουμε με πολλή όρεξη το φθινόπωρο!

Σόλων Σανιώτης '86

Πίσω στην ενεργό δράση!

Της Ιωάννας Μόσχου '15

Μια ιδιαίτερη χρονιά εξελίχθηκε για την κολυμβητική ομάδα του ΣΑΚΑ, με τα κολυμβητήρια να παραμένουν κλειστά για ένα μεγάλο διάστημα για τους αθλητές και τις αθλήτριές μας. Παρόλες αυτές τις δυσμενείς συνθήκες, ο καιρός πέρασε και με την πρώτη δυνατή ευκαιρία, οι κολυμβητές επέστρεψαν στις αθλητικές εγκαταστάσεις του Σχολείου, τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας και τα υγειονομικά πρωτόκολλα του ΕΟΔΥ, προκειμένου να επανέλθουν όσο πιο γρήγορα και αποτελεσματικά στην καθημερινότητά τους.

Το αγωνιστικό τμήμα της ομάδας στάθηκε πιο τυχερό στις αποφάσεις του κράτους, με τα παιδιά να αρχίζουν νωρίτερα τις προπονήσεις τους, αλλά και να μπορούν να μετέχουν στους αγώνες που διοργανώθηκαν την περασμένη περίοδο. Οι αθλητές και οι αθλήτριές μας δεν κατάφεραν μόνο να επανέλθουν στους αγωνιστικούς τους ρυθμούς, αλλά κατάφεραν να πιάσουν και τα όρια πρόκρισης, στις ημερίδες που έγιναν μέσα στην χρονιά. Στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Ανδρών-Γυναικών, που έγινε στην Θεσσαλονίκη τον Ιούνιο, συμμετείχαν οι Νικόλας Σούτος, Ζωή Τζανέτου, Αγγελική Σμυρνιού και Ηλίας Βλαχάκης. Οι αθλήτριες Τζανέτου και Σμυρνιού συμμετείχαν στο μικρό τελικό στα 50 μέτρα πεταλούδα γυναικών. Το προαγωνιστικό τμήμα στάθηκε λιγότερο τυχερό, με τους περιορισμούς να καθυστερούν την επανένταξη των παιδιών στις πισίνες μέχρι και τις αρχές του Μαΐου.

Ωστόσο, οι μικροί κολυμβητές μας έχουν αρχίσει τις προπονήσεις τους και επανέρχονται εξίσου γρήγορα. Μια δύσκολη σχολική χρονιά έφτασε στο τέλος της, ωστόσο η ομάδα του ΣΑΚΑ παρέμεινε πιστή στους στόχους της στηρίζοντας τους κολυμβητές της, όσο αυτό ήταν εφικτό. **E**

Διαδικτυακών περιπετειών συνέχεια...

ΜΕ ΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ να παραμένουν επί μακρόν στο ψυγείο, οι αγωνιστικές δράσεις του ΣΑΚΑ Backgammon Club συνεχίστηκαν, αποκλειστικά σε διαδικτυακό επίπεδο και το δεύτερο ημερολογιακό τρίμηνο του έτους. Οι διψασμένοι για αγώνες και διακρίσεις παίκτες μας, κρατήθηκαν ζεστοί μέσω των εσωτερικών μας διοργανώσεων, αλλά και πλήθος διεθνών τουρνουά που έλαβαν χώρα το διάστημα που μας πέρασε.

Συνεχίζοντας λοιπόν από το σημείο που αφήσαμε την περιγραφή στο προηγούμενο τεύχος του «Ερμή», ολοκληρώθηκε το πρώτο Διαδικτυακό Κύπελλο του ΣΑΚΑ όπου έλαβαν μέρος 20 απόφοιτοι, με θριαμβευτή τον Ηλία Καλτσά '87, ο οποίος επικράτησε στον τελικό του Γιώργου Χαριτάτου '78. Την τρίτη θέση κατέλαβε ο (πρώτος διαδικτυακός) Πρωταθλητής μας Στέφανος Μπονάνος '78, επικρατώντας του Νίκου Ζούβελου '74.

Ο τελευταίος πήρε το αίμα του πίσω μέσω της επόμενης διοργάνωσής μας, που ήταν το πρώτο πρωτάθλημα SpeedGammon ΣΑΚΑ, δηλαδή αγωνιστικό τάβλι με εξαιρετικά περιορισμένο χρόνο σκέψης. Εκεί, ο Ζούβελος, επικράτησε και στους 13 αγώνες που έδωσε, σημειώνοντας μία σπάνια επίδοση. Δεύτερος κατετάγη ο Πάτροκλος Κουδούνης '91 με 10 νίκες και εκ νέου τρίτος, ο Στέφανος Μπονάνος με εννέα.

Αίσθηση προκάλεσε η απουσία από την πρώτη τετράδα και των τριών εσωτερικών μας τίτλων του Μιχάλη Προυκάκη '90, ο οποίος έχανε τους αγώνες του συστηματικά, με κάθε πιθανό και απίθανο τρόπο. Το νόμισμα όμως έχει δύο όψεις και όση δυσμέμεια αντιμετώπισε στις εκδηλώσεις του ΣΑΚΑ,

Ο Ηλίας Καλτσάς '87, κυπελλούχος του πρώτου Διαδικτυακού Πρωταθλήματος του ΣΑΚΑ.

Ο πρωταθλητής Speed Gammon Νίκος Ζούβελος '74.

Αφίσσα προς τιμήν του νικητή, Μιχάλη Προυκάκη '90 στο διεθνές Sydney Cup.

ακρίσεις που σημείωσε ο απόφοιτός μας, όπως την τέταρτη θέση στο 1^ο Βαλκανικό Διαδικτυακό Πρωτάθλημα (78 παίκτες, απολογισμός: 9 νίκες σε 13 αγώνες) και την επίσης τέταρτη, στο Climbers Cup / Everest της Γερμανικής Ομοσπονδίας (90 παίκτες, απολογισμός: 6 νίκες σε 8 αγώνες). Την ίδια στιγμή, έχει ήδη προκριθεί στα ημιτελικά του 2^{ου} Διαδικτυακού Κυπέλλου Ελλάδος, ενώ θα βρίσκεται ανάμεσα στους 35 φιναλίστ του ετήσιου Παγκόσμιου WBIF Tour, τα τελικά του οποίου θα διεξαχθούν διά ζώσης τον Οκτώβριο, στο ξενοδοχείο Amarilia της Βουλιαγμένης.

Ας σημειωθεί ότι για δεύτερη συνεχή χρονιά, ο Προυκάκης επελέγη ως εκλέκτορας και αρχηγός της Εθνικής Ελλάδος για το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα, το οποίο θα διεξαχθεί στο Τρίερ της Γερμανίας το Σεπτέμβριο. Μαζί του θα παίξει για δεύτερη φορά και ο Πλάτωνας Τσερλιάγκος '69, ελπίζοντας σε επανάληψη της ονειρώδους πορείας της Νορμανδίας.

Υπό το πρίσμα αυτό, καλώς τον ισοπέδωσαν οι υπόλοιποι απόφοιτοι στις εσωτερικές μας διοργανώσεις!

Εν αναμονή της επανέναρξης των «ζωντανών» μας εκδηλώσεων, ευχόμαστε στους αναγνώστες του παρόντος, ένα υπέροχο, CoViD-free καλοκαίρι!

Health Care Club

Ιωάννης Θεοχάρης x86

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
Health Care Club

Αγαπητοί συναπόφοιτοι, συνεχίζουμε! Με τα υπέρ και τα κατά μας, τα θετικά σχόλια και τις ενστάσεις. Η πορεία του Healthcare Club διαπραγματεύεται κάθε βήμα της στον θεσμό των Professional Clubs και μετέχει στην εξέλιξη του θεσμού μεσω διαλόγου, προτείνοντας ρόλους, προτεραιότητες και όρια. Όλα αυτά με την φροντίδα αποφοίτων που ξοδεύουν χρόνο και διάθεση για τις εκδηλώσεις, αλλά και με την συμπαράσταση του ΔΣ του ΣΑΚΑ.

Μια ευχάριστη εξέλιξη είναι η διαδικτυακή προσέγγιση με ομιλητές εκτός Ελλάδος. Η υβριδική μορφή συναντήσεων παγιώνεται ως μια αξιόπιστη και πολυδύναμη μορφή εκδηλώσεων, άριστα συγχρονισμένη με την ίδρυση των Chapters του ΣΑΚΑ. Οι προοπτικές πολλές. Δεν ξεχνάμε βεβαία την διαδικτυακή ζωντανή εισήγηση από Αμερική και τον άψογο συντονισμό ενός session από τις Βρυξέλλες σε παλιότερες εκδηλώσεις. (Πόσο πρωτόπορο και ποντοπόρο!)

Τον Απρίλιο πραγματοποιήθηκε η εκδήλωση με θέμα «Πολιτική Ψυχικής Υγείας και Covid». Μας υποδέχτηκε ο αντιπρόεδρος του ΣΑΚΑ Γεώργιος Σακελλαριάδης '01 και την διοργάνωση επιμελήθηκε ο Χάρης Όψιμος '87, παιδοπνευμολόγος, προσκαλώντας την υφυπουργό Υγείας Ζωή Ράπτη, ως κύρια ομιλήτρια. Η πρώτη υφυπουργός για θέματα Ψυχικής Υγείας έθεσε με απλότητα πολύπλοκα θέματα διαχείρισης της Ψυχικής Υγείας, συμμετείχε στην συζήτηση με τους υπόλοιπους ομιλητές και παρέμεινε εκτεθειμένη στο πάνελ για ασυνήθιστα πολλή ώρα. Την πλαισίωσαν ο Καθ. Ψυχιατρικής και μέλος της Εθνικής Επιτροπής Λοιμώξεων Παντελεήμων-Βασίλειος Μποζίκας, η παιδοψυχολόγος Αγγελική-Δανάη Χριστοδούλου '97 και ο Ψυχίατρος-Ψυχοθεραπευτής Ηλίας Βλάχος. Ανακοινώθηκαν έρευνες για τις επιπτώσεις της πανδημίας και προγράμματα για την ψυχική υγεία.

Ακολούθησε συζήτηση με προσκεκλημένους τους Καθηγητές Γεώργιο Χριστοδούλου '54, Νίκο Χριστοδούλου '93, Ψυχιατρικής και την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νένυ Περβανίδου, ειδική σε θέματα ανάπτυξης των παιδιών. Δυστυχώς, είναι αδύνατο να παραθέσει κανείς όλα τα σημαντικά που ακούστηκαν. Ξεχωρίζω μια λέξη που μου εντυπώθηκε «Resilience»! Μια λέξη που συνδέει την υγεία με επίκαιρα φαινόμενα και μελλοντικές προσδοκίες, τόσο ατομικές όσο και κοινωνικές.

Ένα ιδιαίτερο μοντέλο φροντίδας για την Άνοια

Μακροχρόνια Φιλοξενία • Βραχεία Φιλοξενία • Σταθμός Απασχόλησης Ηλικιωμένων Εκπαίδευση • Ομάδες Δραστηριοτήτων • Νοσητική Ενδυνάμωση • Φυσικοθεραπεία • Άσκηση Νοσηλευτική Φροντίδα • Ιατρική Παρακολούθηση • Νευροψυχολογική Αξιολόγηση Φροντίδα στο Σπίτι • Ενημέρωση και Υποστήριξη Οικογενειών

Άκτιος & Άκτιος Μονάδα Alzheimer

Οδός Ηπείρου 17, Αγ. Παρασκευή, ΤΚ 15341
Τηλ.: 210 6515268 - 216 9001034 • info@aktios.gr

Άκτιος Οδηγός

Λεωφόρος Ευελπίδων (πρώην κτίριο Σ.Ε.Ο.), Βάρη, ΤΚ 16672
Τηλ.: 210 8972969 - 210 8971413 • odigos@aktios.gr

Άκτιος Αρτ Παλάς

Οδός Πεντέλης 55, Μαρούσι, ΤΚ 15126
Τηλ.: 210 8022912 - 210 8025125 • artpalace@aktios.gr

www.aktios.gr

Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΑΜΑΝΟΣ '59

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ ΣΤΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΑΙΩΝΑ ΣΤΑΘΜΟΙ ΚΑΙ ΟΡΟΣΗΜΑ

Στις αρχές του 2001, με πρωτοβουλία του Δημήτρη Καραμάνου '59 –κατόπιν συνεννοήσεως με τον τότε Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνοαμερικανικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Χαράλαμπο Βελλή '43– ετοιμάστηκε και εκδόθηκε το βιβλίο - λεύκωμα *Κολλέγιο Αθηνών, 1925-2000 – Σταθμοί και Ορόσημα*. Σκοπός του: Να συμβάλει στον εορτασμό της 75ετηρίδας του Κολλεγίου.

Κατά γενική αναγνώριση, εκείνο το δύσκολο εγχείρημα ήταν επιτυχές και τα χιλιάδες αντίτυπα του βιβλίου έχουν πλέον εξαντληθεί.

Για τον λόγο αυτό και για να συμπληρωθεί το «χρονικό» του Κολλεγίου, αποφασίστηκε η έκδοση του βιβλίου *Κολλέγιο Αθηνών, Από τα χρόνια του Μεσοπολέμου στον Εικοστό Πρώτο Αιώνα – Σταθμοί και Ορόσημα*. Ως «όριο» της χρονικής περιόδου που καλύπτει η νέα, επικαιροποιημένη έκδοση, έχει επιλεγεί το (ημερολογιακό έτος) 2019. Η επιλογή αυτή δεν έχει κάποιο συγκεκριμένο αντικειμενικό κριτήριο. Ενέχει ένα συμβολικό – επετειακό στοιχείο: Συμπίπτει με τη συμπλήρωση 100 ετών από το ξεκίνημα της προσπάθειας για την ίδρυση του Κολλεγίου, την περίοδο 1918-1919.

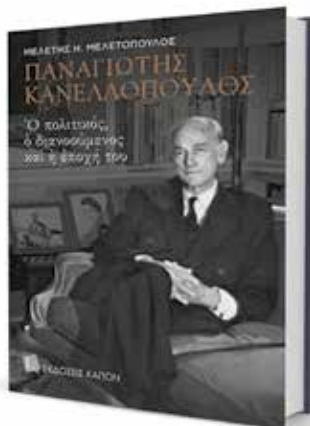
Όπως τονίζει ο συγγραφέας στην εισαγωγή του, αυτό το βιβλίο-λεύκωμα δεν είναι «η ιστορία του Κολλεγίου». Δεν διεκδικεί τον χαρακτηρισμό «ιστορικής έρευνας» ή «ιστοριογραφήματος», δεν είναι, όμως, ούτε απλό «χρονολόγιο». Είναι, ότι ακριβώς λέει ο τίτλος του: Μια καταγραφή «σταθμών και οροσήμων» της μακρόχρονης πορείας του Κολλεγίου –χωρίς φιλοδοξία επιστημονικής αρτιότητας, αλλά με εξονυχιστική, κατά το δυνατόν, εξακριβωση στοιχείων και τεκμηρίωση. Με τα κείμενα και τις εικόνες επιχειρείται μία συνοπτική, αλλά περιεκτική παρουσίαση της διαχρονικής διαδρομής του Κολλεγίου από το ξεκίνημά του: των προσπαθειών, των αγώνων, των περιπετειών, των επιτευγμάτων, των κυριότερων γεγονότων, της συμβολής πρωτίστως του παράγοντος «άνθρωπος», που, όλα μαζί, συνθέτουν ένα «ιχνογράφημα» της ξεχωριστής προ-

σωπικότητας του Κολλεγίου, της πολυσχιδούς αποστολής και προσφοράς του, όπως την οραματίστηκαν οι ιδρυτές και σκαπανείς του και την πραγμάτωσαν –και εξακολουθούν να την πραγματώνουν– οι άξιοι συνεχιστές του έργου εκείνων.

Τα στοιχεία για το βιβλίο αντλήθηκαν από διάφορες πηγές: Από τα απομνημονεύματα του Ομήρου Ντέιβις (*The Story of Athens College – The first thirty-five years*), από το λεύκωμα των 50 ετών του Κολλεγίου Αθηνών (1925-1975), από άλλα Κολλεγιακά έντυπα (όπως το *Athens College Bulletin* και η *Ενημέρωση*), από τις *Ετήσιες Εκθέσεις* του Ε.Ε.Ι και τα πρακτικά των Γενικών Συνελεύσεων του, από εγκυκλίους, ανακοινώσεις και επιστολές του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διευθύνσεως του Σχολείου κ.ά. Πηγή αποτέλεσε επίσης και το προσωπικό Κολλεγιακό αρχείο του Δημήτρη Καραμάνου (μαθητής από 1949 μέχρι το 1959, εν συνεχεία μέλος του Δ.Σ. του ΣΑΚΑ και τρεις φορές εκλεγμένος Πρόεδρός του –και παλιός αρχισυντάκτης του *Ερμή!*– συνιδρυτής και class agent του Alumni Fund Drive, καθηγητής - σύμβουλος του μαθητικού περιοδικού *Αθηναίος*, μέλος του Ε.Ε.Ι από το 1975, υπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων/ Επικοινωνίας του Κολλεγίου και Επικεφαλής του Προγράμματος Υποτροφιών επί 35 χρόνια).

Μολονότι το βιβλίο αναφέρεται στο Κολλέγιο, πολλά από τα καταγραφόμενα «ορόσημα» αφορούν δραστηριότητες αποφοίτων του. Ο λόγος είναι απλός. Το Κολλέγιο –σημειώνει στην εισαγωγή ο συγγραφέας– δεν είναι μόνο ένα σχολείο· είναι μία μεγάλη κοινότητα, ένας ιδιαίτερος μικρόκοσμος (όχι και τόσο μικρός πλέον...) με πολλά κοινά συνεκτικά στοιχεία, που συνθέτουν ένα ενιαίο σύνολο. Όλα τα μέρη του συνόλου –και, μεταξύ αυτών, οι απόφοιτοι σε μέγιστο βαθμό– εκφράζουν το Κολλέγιο και είναι συντελεστές (και «αντανάκλαση») του έργου του.

Το νέο βιβλίο του Δημήτρη Καραμάνου έρχεται να προστεθεί στα άλλα τέσσερα που εκδόθηκαν παλαιότερα, εστιασμένα στην ιστορία, στο έργο και στην προσφορά του Σχολείου μας. ■

ΜΕΛΕΤΗ Η. ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΥ '81

**Παν. Κανελλόπουλος:
Ο Πολιτικός, ο Διανοούμενος
και η Εποχή του**

Καπόν, 2020

ΓΙΩΡΓΟΣ Ν. ΠΟΛΙΤΗΣ '90

**Το Παράδειγμα της Ελλάδας:
16 Μαθήματα
από την Πανδημία**

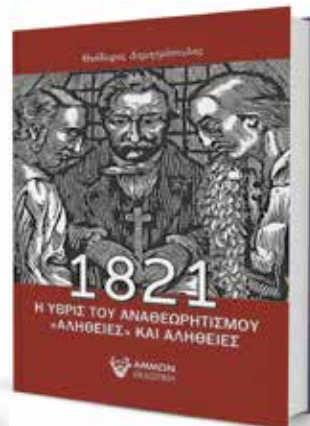
Ψυχογιός, 2020

ΘΑΝΟΣ ΒΕΡΕΜΗΣ '62

**Ταξίδι στη Λατινική
Αμερική και Σκέψεις
για τους Εθνικισμούς**

Καστανιώτη, 2021

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ x62

**1821. Η ύβρις
του Αναθεωρητισμού:
«Αλήθειες» και αλήθειες**

Άμμων Εκδοτική, 2021

Ο συγγραφέας παρουσιάζει τη περιπετειώδη ζωή του Παναγιώτη Κανελλόπουλου, ενός κορυφαίου Έλληνα πολιτικού και διανοούμενου, που διατρέχει ολόκληρη την ταραγμένη πορεία της Ελλάδας τον 20^ο αιώνα, με αποκαλυπτικά στιγμιότυπα και άγνωστα παρασκήνια. Από την Πάτρα έως την Χαϊδεμβέργη και από την επιστροφή του Κανελλόπουλου στην Ελλάδα στα τα ταραχώδη χρόνια του μεσοπολέμου μέχρι και την σύλληψή του, ως πρωθυπουργού, την 21 Απριλίου 1967 ο αναγνώστης ακολουθεί τα χνάρια του Έλληνα πολιτικού και διανοούμενου και βιώνει και εκείνος από μία μοναδική οπτική μερικά από τα πιο σημαντικά ιστορικά γεγονότα της χώρας. Το βιβλίο βασίζεται σε πολυετή έρευνα σε ελληνικά και ξένα αρχεία, ενώ συμπληρώνεται με σπάνιες, ανέκδοτες φωτογραφίες.

Ο συγγραφέας Γιώργος Ν. Πολίτης, παρουσιάζει την επιτυχία της Ελλάδας να αντιμετωπίσει την πανδημία ως αποτέλεσμα των βαθιά ριζωμένων αξιών και παραδόσεων που διέπουν το ελληνικό έθνος. Παρά τις κοινωνικές αναταραχές και την πρόκληση νέων ηθικών διλημάτων που επέφερε ο ιός, η Λογική, η Ηθική και το Μέτρο – που συγκροτούν διαχρονικά το τρίγωνο των δυνάμεων της χώρας μας – αποτέλεσαν πηγή φωτός που διέλυσε τις σκοτεινές προβλέψεις για την Ελλάδα και συνέβαλαν στη διατήρηση μίας ενωμένης κοινωνίας. Το παράδειγμα της Ελλάδας αναδύθηκε ως αγαθή δύναμη που υπερβαίνει διαχωρισμούς. Ενώνει. Γεμίζει αυτοπεποίθηση. Το έχουμε ανάγκη. Εμείς και ο κόσμος.

Μέσα από αυτό το βιβλίο ο συγγραφέας Θάνος Βερέμης περιγράφει με ιδιαίτερα παραστατικό τρόπο τη ζωή και την κοινωνία σε τρεις χώρες της Λατινικής Αμερικής (Κούβα, Μεξικό, Αργεντινή). Ταξιδεύει έτσι τους αναγνώστες του μέσα από την ιστορία των εθνών αυτών ενώ παράλληλα επισημαίνει όχι μόνο τα ενωτικά στοιχεία των χωρών αυτών αλλά και τα στοιχεία που τις καθιστούν – την κάθε μία – μοναδική. Με αυτόν τον τρόπο πραγματώνει το ρητό του Χόρχε Λουίς Μπόρχες: «Κάθε ταξίδι, είτε μέσα σε μια βιβλιοθήκη του σύμπαντος, είτε στο χώρο και το χρόνο, όπως συμβαίνει στους περισσότερους, προσφέρει αυτογνωσία στον ταξιδιώτη από τη γνώση των άλλων».

Είναι δεκαετίες τώρα που μια συντηχία «αναθεωρητών» ιστορικών, προβαίνει σε μεθοδική αποδόμηση της Αλήθειας και της Ιστορίας μας. Μία ιδεοληπτική μειοψηφία λυσσαλέα επιδιώκει να πλήξει το DNA της ιστορικής μας μνήμης. Δεν υπάρχει μέγιστο επαναστατικό γεγονός του '21, ούτε θαυμαστή συμβολική στιγμή του αλλά ούτε πρωταγωνιστής του Αγώνα που να μην έχει απαξιωθεί ή σπλωθεί ή εξοβελιστεί.

Από το υπέρλαμπρο '21 και τους αγώνες της φρικτής σκλαβιάς ο συγγραφέας έχει επιλέξει επτά θέματα. Τα θέματα αυτά τα εξετάζει παρουσιάζοντας τις θέσεις των «αναθεωρητών» και παραθέτοντας τα στοιχεία εκείνα – πηγές και μαρτυρίες που έχουν αγνοηθεί, επιλεγμένες παραλείψεις, μισές αλήθειες που ανατρέπουν οριστικά τις αστήριχτες παραδοχές τους και τα αβάσιμα και ανυπόστατα συμπεράσματα τους.

ΘΑΝΟΣ ΒΕΡΕΜΗΣ '62

Ιωάννης Καποδίστριας: Ο «αμνός» της Παλιγγενεσίας των Ελλήνων

Μεταίχμιο, 2020

Το βιβλίο αυτό πραγματεύεται την ιστορία του Ιωάννη Καποδίστρια, του πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδας. Δεν αποτελεί, όμως, απλώς μία βιογραφία. Είναι κι ένα οδοιπορικό τόσο στον προεπαναστατικό όσο και τον επαναστατημένο ελληνικό κόσμο, από την ελληνική χερσόνησο έως τη Βιέννη και την Τεργέστη, την Οδησό και την Αγία Πετρούπολη. Ο συγγραφέας επιτυγχάνει μέσα από τις σελίδες του να αναδείξει τα κρίσιμα εκείνα επαναστατικά διλήμματα που αντιμετώπισε ο Ελληνισμός στις αρχές του 19ου αιώνα, τις αποφάσεις που έλαβε, καθώς και τις συνέπειές τους. Γιατί, στην πραγματικότητα, αυτές οι αντιφάσεις και οι αντίρροπες δυνάμεις που ενυπήρχαν, έφεραν ως αποτέλεσμα την δολοφονία του Ιωάννη Καποδίστρια, του «αμνού» της Παλιγγενεσίας των Ελλήνων ■

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ '72

Έργα: Τα δημοσιευμένα (1933-1944)

ΜΙΕΤ, 2020

Ο Τόμος Πρώτος - «Τα Δημοσιευμένα» (χωρισμένος σε Βιβλίο Α' και Βιβλίο Β') περιλαμβάνει τα δοκίμια του Δημήτριου Καπετανάκη και τις μελέτες του (συγκεκριμένα για τον Ευθύδημο του Πλάτωνα και για τον Ρεμπώ) και τα αγγλόφωνα κείμενά του (με κυριότερα εκείνα που αφορούν τον Γκεόργκε, τον Ντοστογιέφσκι, και την αγγλική ποίηση). Ακόμα, περιέχει τις βιβλιοκρισίες και τα τεχνοκριτικά του σημειώματα (για τους Ρούντολφ Φάρνερ, Τσαρούχη, Σκίπη, Τσάτσο, Πρεβελάκη, Καντ κ.λπ.), τα ποιήματά του στα ελληνικά και στα αγγλικά καθώς επίσης και το μονόπρακτο θεατρικό του έργο «Η θύελλα». Τέλος, εντός του τόμου Πρώτου βρίσκονται και και μεταφράσεις του προς τα ελληνικά ή προς τα αγγλικά (των Χαϊλντερλιν, Άντονι Χάξλεϋ, Ελύτη, Πρεβελάκη, Κανελόπουλο). των μαθητών του οδηγώντας τους στο δρόμο της διαρκούς αναζήτησης. ■

ΜΠΑΜΠΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ '64

Όταν μιλούσα στο πηγάδι και άλλες ιστορίες

Ελευθερουδάκης, 2021

Στο βιβλίο αυτό, ο συγγραφέας αναφέρεται με γλαφυρό και μοναδικά περιγραφικό τρόπο σε εννέα ανθρώπους που «σημάδεψαν» κατά κάποιον τρόπο τα παιδικά και νεανικά του χρόνια, όταν μεγάλωνε στο τέλος της δεκαετίας του '40 στα Σούρμενα, τότε ακόμη ένα μικρό χωριό έξω από την Αθήνα. Μέσα από τις ιδιαίτερες αυτές ιστορίες, προβάλλεται έντονα η βαθιά φτώχεια, οι μεγάλες δυσκολίες επιβίωσης της εποχής εκείνης, όλα ιδωμένα μέσα από τα μάτια ενός μικρού παιδιού, που ανακάλυπτε με περιέργεια τον κόσμο γύρω του. ■

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ '73

Διοικητική Δικονομία

Νομική Βιβλιοθήκη, 2018

Η «Διοικητική Δικονομία» αποτελεί συλλογή των διοικητικών δικονομικών διατάξεων, αλλά και εκείνων του ουσιαστικού διοικητικού δικαίου που είναι συνυφασμένες με αυτήν. Περιλαμβάνει πάνω από 100 νομοθετήματα, συστηματικά ταξινομημένα, όπως το ΠΔ 18/1989 για το ΣτΕ, τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Ν 2717/1999), τη νέα Δικονομία του ΕλΣυν (Ν 4700/2020) κ.ά., ενώ περιέχει σε θεματική κατάταξη διατάξεις για τις ακυρωτικές διαφορές και τις διοικητικές διαφορές ουσίας. Το έργο συμπληρώνεται με χρονολογικό πίνακα νομοθεσίας, πίνακα τροποποιητικών νομοθετημάτων και πίνακα διοικητικών διαφορών ουσίας, ενημερωμένο με όλες τις νέες διαφορές. Αποτελεί το κύριο εργαλείο δικηγόρων, δικαστών και κάθε εφαρμοστή του διοικητικού δικονομικού δικαίου. ■

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΒΕΛΙΣ- ΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ '56

Στις 30 Νοεμβρίου 2020 μας άφησε, ήσυχα και ανώδυνα, ο Θεόδωρος Βελισσαρόπουλος, κλασικό του '56. Ο Θεόδωρος αποφοίτησε από το Οικονομικό τμήμα της ΑΣΟΕ και υπηρέτησε στο ΒΝ. Κατόπιν πήρε MBA από την INSEAD και εργάστηκε στην Citibank και την Γαλλική Τράπεζα CCF. Ασχολήθηκε και με την οικογενειακή κλωστοϋφαντουργική επιχείρηση ΒΕΛΚΑ την οποία δεν κατόρθωσε να σώσει από την λαίλαπα της εποχής.

Είχε διακριθεί στο τέννις και το μπάσκετ. Ο Θεόδωρος είχε χάσει την Αγγλίδα σύζυγό του Πέννυ προ δεκαετίας και ήταν χήρος και χωρίς παιδιά. Αποτέλεσμα, αγαπούσε και φρόντιζε σαν παιδιά του τη κόρη και τον γιο του αδελφού του Παντελή '58.

Τα τελευταία χρόνια περνούσε πολύ καιρό στη Σύρο αγαπημένο του νησί καταγωγής της οικογένειάς του.

*Παντελής
Βελισσαρόπουλος*

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΕΗΣ '53

Στις 7 Μαρτίου 2021, έφυγε ο πατέρας μου Γεώργιος Μέης απόφοιτος του Κολλεγίου το 1953. Γεννήθηκε στην Αθήνα με καταγωγή από Κεφαλονιά και μεγάλωσε στην Καλλιθέα.

Ένας θεός του τον βοήθησε οικονομικά για την εκ-

παίδευσή του. Από αυτά που μας έχουν πει οι φίλοι του και ο ίδιος, ήταν άριστος μαθητής και αθλητής. Σπούδασε ηλεκτρολόγος μηχανικός στο πανεπιστήμιο του Μονάχου και δούλεψε όλα τα χρόνια στην ΔΕΗ, τα πρώτα χρόνια περνώντας τα καλώδια για να φέρει ηλεκτρικό σε περιοχές της Αττικής, όπως την Βραυρώνα, όπου του άρεσε να πηγαίνει για πολλά χρόνια με τη μητέρα μου να κάνει μπάνιο και να τρώει ψάρια στην ταβέρνα δίπλα στην θάλασσα.

Του άρεσε το καλό φαγητό, είχε χιούμορ, του άρεσε να περπατάει και ήταν εξαιρετικός χορευτής. Του άρεσαν τα ταξίδια με το αυτοκίνητο και όταν ήμασταν παιδιά μάς γύρισε σε όλη την Ελλάδα, όπου μπορούσε να πας με αυτοκίνητο.

Κράτησε επαφή με το Κολλέγιο όλη του τη ζωή. Όταν ήμασταν παιδιά, που έμενε ο κύριος Αντωνιάδης με την γυναίκα του Μαρούλα στο σχολείο και επέβλεπε τους τρόφιμους, κάποιες φορές είχαμε φάει μαζί με τα παιδιά στην τραπεζαρία.

Αργότερα, όταν άνοιξε η πισίνα, μας έγραφε κάθε καλοκαίρι ως μέλη και πέρασα όλα τα καλοκαίρια της νεότητάς μου στην πισίνα. Έπαιζε βόλεϊ στο Κολλέγιο για πολλά χρόνια ακόμα και μετά τα πενήντα του και κρατούσε επαφή με τους συμμαθητές του που βρίσκονταν κάθε πρώτη Τρίτη του μήνα μέχρι σχετικά πρόσφατα.

Αλεξία Μέη

ΑΡΙΣΤΕΑ ΤΣΙΑΠΑ

Η Αριστεά Τσιάπα - Νικολάου έφυγε από κοντά μας στις 14 Ιανουαρίου 2021 γλυκιά, ήρεμη, όπως ακριβώς την βίωναν και οι μαθητές και μαθήτριές της.

Αποφοίτησε από την Αρσάκειο Παιδαγωγική Ακαδημία με Άριστα. Εργάστηκε στο Κολλέγιο Αθηνών για πάνω από 30 χρόνια με συνέπεια, εργατικότητα και ήθος. Για όλους ήταν η γλυκιά και ήπια Αριστεά, η δασκάλα τους.

Προσλήφθηκε στο Κολλέγιο όταν το Δημοτικό άρχιζε με την Δ' τάξη και είχε αποφασιστεί να ολοκληρωθεί σταδιακά μέχρι την Α' τάξη και πάντα της ανέθεταν τις πειραματικές τάξεις της Γ', Β' και Α'.

Πέτυχε πρώτη στις εξετάσεις για μεταπτυχιακές σπουδές στο Μαράσλειο Διδασκαλείο και αποφοίτησε με Άριστα και στα 14 μαθήματα (μοναδική στην ιστορία του Ιδρύματος).

Με τη συνολική στάση της ζωής της δίδαξε συνέπεια, κατανόηση και αξιοπρέπεια.

Αντιμετώπισε με αξιοπρέπεια και καρτερικότητα τις δυσκολίες της ζωής της και κυρίως την απώλεια του μονακριβου παιδιού της του Ηλία, 33 ετών, λέκτορα διεθνών σχέσεων στο πανεπιστήμιο του Αιγαίου και αποφοίτου του ΚΑ.

Βρήκε τη δύναμη να μετατρέψει το βαθύ πένθος της, που συνήθως καταλήγει παραλυτικό, σε μεγαλείο

ψυχής με το να ενταχθεί στην ομάδα εθελοντριών του Ιδρύματος «ΠΙΚΠΑ ΠΕΝΤΕΛΗΣ» και να δοθεί σε αγώνα άδολης και απλόχερης προσφοράς προς αυτά τα παιδιά που είχαν και έχουν τόση μεγάλη ανάγκη από φροντίδα, χάρη, τρυφερότητα, κατανόηση, καθοδήγηση, γονική έγνοια.

Πρωτοστάτησε στην ίδρυση του Συλλόγου εθελοντριών/εθελοντών «ΑΓΑΠΩ-ΠΡΟΣΦΕΡΩ» και υπήρξε Πρόεδρος του μέχρι την τελευταία ικμάδα της ζωής της. Με τον Σύλλογο δραστηριοποιήθηκαν στην εξασφάλιση πόρων και προσφορών για να εμπλουτίζεται το πρόγραμμα και η ζωή των παιδιών με παιχνίδια, βιβλία, θαλάσσια μπάνια, παιδικές παραστάσεις και επισκέψεις σε πολιτιστικά δρώμενα, με απώτερο στόχο την κοινωνικοποίηση των παιδιών και τη ομαλή ένταξή τους στη ζωή.

Δίπλα της και στις φτερούγες της μεγάλωσαν κατά καιρούς επτά παιδιά του ιδρύματος τα οποία στη συνέχεια υιοθετήθηκαν από εξαιρετικές οικογένειες. Για αυτά ήταν η αγαπημένη τους ΤΕΑ. Δεν θα ξεχάσω την εξομολογητική δήλωση του Π. - ζει τώρα σε πόλη εκτός Αθηνών - κατά την επιστροφή μας στο σπίτι της από μια έξοδο: «Αυτό είναι το σπίτι μου εδώ στην Αθήνα» ή το καμάρωμα του Χρ. στη θέση του οδηγού του αυτοκινήτου της «Αυτό μια μέρα θα το οδηγώ εγώ».

Στην πολυετή και πολυ-

σχιδή δράση της περιλαμβάνονται:

Συμμετοχή σε συνέδρια που διοργάνωναν Σύλλογοι, Δήμοι και Πανεπιστήμια με θέμα τον εθελοντισμό.

Υπήρξε μέλος του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου, υπεύθυνη στο τμήμα «Ιστορία για Παιδιά», εκδίδοντας ειδικό δελτίο με θέμα «Αρχαιότητα και Ιστορία για Παιδιά».

Η Αριστέα Τσιάπα-Νικολάου τιμήθηκε:

- A. Από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου για τη συμβολή της στην ανάπτυξη του μεταπτυχιακού προγράμματος και για τις υποτροφίες σε αριστούχους φοιτητές και φοιτήτριες στη μνήμη του μονάκριβου Ηλία της,
- B. Από τον Δήμο Πεντέλης και τον Δήμο Κέρκυρας για τη φιλανθρωπική προσφορά της και την ανάπτυξη κοινωφελών έργων, από τον Δήμο Αμαρουσίου για τη δράση της στον εθελοντισμό και από Σχολεία και Δήμους για την ίδρυση βιβλιοθηκών.

Υπηρέτησε τους σκοπούς της με σεμνότητα, ήθος και χωρίς καμία έπαρση.

Καλό της ταξίδι.

Ηλίας Νέλλας

Υ.Γ. Νομίζω ότι την καθόριζε το: «Σε εκατό χρόνια δεν θα έχει σημασία πόσα χρήματα είχα, σε τι είδους σπίτι έμενα ή τι αυτοκίνητο οδηγούσα. Όμως ο κόσμος μπορεί να είναι πολύ διαφορετικός εφόσον θα είχα παίξει σημαντικό ρόλο στη ζωή ενός παιδιού».

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΤΕΦ. ΚΑΡΑΣΣΟΥ '67

Μια αθώα, παιδική καρδιά έπαψε να χτυπάει στα 72 της χρόνια. Ο Δημήτρης είχε έλθει από την Λάρισα και τον Τύρναβο οικότροφος-εσωτερικός και τα δέκα χρόνια που διαρκούσε η φοίτηση στο σχολείο μας. Ευγενής, σεμνός, διακριτικός, με βαθύτατες γνώσεις επί παντός, δεν ενδιαφέρθηκε να δρέψει δόξες και επαίνους. Κέρδισε, όμως, την αγάπη των συμμαθητών μας, εξωτερικών και οικοτρόφων. Ήταν πολύ δημοφιλής. Επάξια!

Υπήρξε ένας άνθρωπος με ευρύτατο φάσμα ενδιαφερόντων. Το σπίτι του; Μια ατέλειωτη βιβλιοθήκη. Ρουφούσε τα βιβλία και τις εγκυκλοπαίδειες. Βοηθούσε πολύ η μνήμη του. Είχε φοβερή μνήμη ο Δημήτρης. Θυμόταν και την παραμικρή λεπτομέρεια. Γι' αυτό μπορούσαμε να κάνουμε αναδρομές στο παρελθόν με μεγάλη ευκολία. Είχε γνώσεις χημείας, φυσικής, τεχνολογίας εκτός από τις νομικές του γνώσεις που τις είχε σπουδάσει. Και νά 'ταν μόνο αυτά! Διάβαζε ανελλιπώς το TIME, το LIFE, το NEWSWEEK. Έτσι ήταν εξαιρετικά και τα αγγλικά του. Πλουσιώτατο λεξιλόγιο. Πόσες φορές τον ρωτούσα λέξεις που εγώ δεν ήξερα.

Λάτρης του αυτοκινήτου – τα διάβαζε κι αυτά – ήξερε να ξεχωρίζει τη μάρκα από το θόρυβο της μηχανής. Αλλά και λάτρης του Ολυμπιακού. Δεν είχαν λείψει ούτε οι αθλητικές εφημερίδες. Δεν φανατιζόταν. Γι' αυτό ήξερε

και τα των άλλων ομάδων. Πόσο σωστός!

Είχε οργώσει την ελληνική και ξένη λογοτεχνία. Μου είχε προκαλέσει κατάπληξη το πώς ήξερε και ακόμα θυμόταν κανόνες και όρους της φυσικής, της χημείας, της κοσμογραφίας, της αρχαίας Ελληνικής γραμματικής και της Λατινικής μαζί με γνώσεις της Γαλλικής που την είχε διδαχθεί μικρός πριν από το Κολλέγιο.

Το χιούμορ του; Μίμος. Εμιμείτο καθηγητές, ηθοποιούς, πολιτικούς.

Επί σειράν ετών απουσίασε από τις επανενώσεις, την απονομή των πτυχίων και άλλες εκδηλώσεις. Ήταν και πάλι οικότροφος κατ' οίκον. Βυθιζόταν στο διάβασμα. Όμως απ' αυτό το βάθος ανέβλυζε ένα ποτάμι αγάπης για τους ανθρώπους. Παρακολουθούσε τα κοινωνικά φαινόμενα και τα πολιτικά γεγονότα με αμείωτο ενδιαφέρον. Ήταν πολύ πιο κοντά στον κόσμο από πολλούς που ζουν μέσα σ' αυτόν. Είχε πολιτική διαίσθηση και προέβλεψε πολλά που αργότερα υπήρξαν γεγονότα. Ήταν ένας ενεργός συμπολίτης και συνάνθρωπος.

Ο Δημήτρης φεύγει και φοβάμαι ότι μαζί του φεύγει ένας ολόκληρος κόσμος αθεράπευτα ρομαντικός (τι άλλο!) που είχαμε την τύχη να προλάβουμε και την ατυχία να τον δούμε να χάνεται.

Δημήτρη, χαιρετίσματα στο αδελφάκι μου που σε λάτρευε και το λάτρευες. Καλό ταξίδι και καλή αντάμωση!

Υ.Γ. Στα γραπτά του υπήρξε και καλλιγράφος.

Γεώργιος Σ. Βεντούρης '67

ΝΙΚΟΣ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ '85

Όταν αποχαιρετάς σε ώριμη ηλικία μάνα ή πατέρα, νοιώθεις αντάμα με τη θλίψη κι ένα μέστωμα. Παύεις οριστικά να είσαι παιδί, γίνεσαι εσύ ο γονιός, ο γονιός πρώτα του εαυτού σου, στύλος και αλεξικέραυνο τού σπιτιού.

Όταν ξεψυχή βρέφος, σπλάχνο σου, το χτύπημα σε τραντάζει συθέμελα. Χάνεις το νόημα τού κόσμου, άμα σταθείς τυχερός το ξαναβρίσκεις, ειδάλλως μένεις απολιθωμένος, ζωντανός-νεκρός...

Όταν κηδεύεις φίλο σου; Φίλο που τον θυμάσαι προτού βγάλεις γένια, πριν πάρεις μπόι, να κουβαλάει στο δημοτικό, στη ζούλα, αυτοκόλλητα με ποδοσφαιριστές; Να λέει σόκιν ανέκδοτα κρυφακουσμένα από παρέες μεγάλων, που ούτε εσύ ούτε κι εκείνος ο ίδιος καταλαβαίνατε ακριβώς το νόημα τους;

«Πέθανε το πρωί ο Νίκος Ζαχαριάδης... Ανακοπή...» Επί ώρες δεν το πίστευα. Να τού τηλεφωνήσω πήγαινα, «έλα ρε βλάκα, τι μαγαζάτικο πρωταπριλιάτικο!» Ή «σοβαρά τα κακάρωσες;» να τον ρωτήσω. «Πώς ήταν; Και πού βρισκεσαι τώρα;»

Μετά άρχισαν να εμφανίζονται οι νεκρολογίες. Εγκώμια στο μυαλό, στο χιούμορ, στη χρυσή καρδιά του, αναμνήσεις όσων είχαν μοιραστεί το ίδιο γραφείο, το ραδιοφωνικό στούντιο, ξενύχτια με τσιγάρα και καφέδες για να κλείσει η ύλη. Εμείς δεν είχαμε συνεργα-

στεί ποτέ –λάθος! είχαμε αποφασίσει, στα δεκάξι μας, το 1982, να εκδώσουμε ένα περιοδικό με τίτλο «Μάκια». Φτιάξαμε το πρώτο τεύχος, πού όμως λεφτά για να το στείλουμε στο τυπογραφείο; Κι έπειτα εκείνος άλλαξε κατεύθυνση, άρχισε να φτιάχνει τραγούδια, «μέσα στον κήπο μου, σε μια σχεδία, ζουν τρεις πριγκίπισσες απ'την Ινδία...».

Είχαν κυκλοφορήσει τότε τα «Μπαράκια» του Βαγγέλη Γερμανού, τα «Τραπεζάκια Έξω» τού Σαββόπουλου, το «Σαμποτάζ» της Λένας Πλάτωνος. Λιώναμε τους δίσκους στο πικάπ, ένα ξέφωτο ανοιγόταν για εμάς, μία όαση ανάμεσα στους φλώρους και στους κνίτες, στους καρεκλάδες και τους χεβυμεταλάδες. Μια επαγγελία του κόσμου λαχταρούσαμε αλλιώς, ευφρόσυνη, μπόμεικη. Τη βρήκαμε στα ποιήματα του Εμπειρικού και στα «Ανοιχτά Χαρτιά» του Ελύτη. Στον «Δρόμο» του Τζακ Κέρουακ μα και στον «Τρυποκάρυδο» του Τομ Ρόμπινς.

Μετά αραιώσαμε. Στα κείμενά του τον συναντούσα πιο τακτικά, στις «απορίες ενός παραζαλισμένου Αθηναίου». Τον περασμένο Μάρτιο, λίγο πριν απ' την πρώτη каранτίνα, διασταυρωθήκαμε τυχαία στον δρόμο. Καθίσαμε για ένα ποτό και ξημερώσαμε σχεδόν. Τα θυμηθήκαμε όλα, πιάσαμε το νήμα, «δε θα χαθούμε πάλι!» αποφασίσαμε. Ντύνομαι τώρα για να πάω στην κηδεία του.

Όταν πεθαίνει συνομήλικος, ανατριχιάζουμε –κακά τα ψέματα– βάζοντας τον

εαυτό μας στη θέση του. «Κάπνιζε δυο πακέτα ενώ εγώ το έχω κόψει, προσέχω και τη διατροφή μου, να πάω πρέπει για τσεκ απ...» Τόσο μικρόψυχα, τόσο ανθρώπινα σκεφτόμαστε.

Όχι με τον Νίκο! Δεν θα προβάλω στον θάνατό του τίποτα δικό μου. Δεν θα βγάλω κανένα συμπέρασμα ιατρικό ή υπαρξιακό από το μέγιστο μυστήριο, εκείνος ξαπλωμένος μέσα στο κουτί (εάν άνοιγε τα μάτια, θα αντίκρυζε τον Χριστό να ανασταίνει τον Λάζαρο), εμείς σωριασμένοι στα στασίδια, χαμένος ο καθένας στις σκέψεις, στα αναφυλητά του. Ο γιόκας του έφηβος, όσο περίπου ήμουν κι εγώ όταν έχασα τον μπαμπά μου –να οι ταυτίσεις, να οι αμπελοφιλοσοφίες, ότι οι ζωές ανακυκλώνονται, πως μια τζαζ συμπαντική ορχήστρα αυτοσχεδιάζει γενιά τη γενιά πάνω στην ίδια βασική μελωδία. Πως σε σαράντα χρόνια ο Ντέιβιντ τού Ζαχαριάδη και η δικιά μου η Νίκη θα βρίσκονται στη θέση μας και θα θρηνούν κάποιον δικό τους παιδικό φίλο... Άρα;

Στεκόμαστε γύρω από τον νιόσκαφτο τάφο, κάτω από τον ανοιξιάτικο ήλιο. Δυσκολευόμαστε να αφήσουμε τον Νίκο μόνο του στα παρτέρια, να πάρουμε ταξί και λεωφορεία, να συνεχίσουμε τη μέρα μας. «Θα ξανασιμίζουμε μαζί του στο Τίποτα –ή στο κάτι– νωρίτερα από όσο ελπίζουμε...» σαρκάζει ο Μάριος.

Μια έχω παρηγοριά. Πως το λαχείο που μάς έτυχε στο μαιευτήριο το εξαργυρώσαμε και το ξοδέψαμε στο ακέ-

ραίο. «Το κρίσιμο δεν είναι εάν υπάρχει ζωή μετά. Είναι εάν υπάρχει ζωή πριν από τον θάνατο...» λέει ο Γούντι Άλλεν. «Ναι!» απαντάμε εμείς. Πανηγυρικά, βιωματικά, ειλικρινά.

Χρήστος Χωμενίδης '85

ΕΥΤΥΧΗΣ ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ

Έφυγε από τη ζωή στα 81 του χρόνια ο Ευτύχης Τωμαδάκης. Σε πολλούς από όσους διαβάσουν αυτό το σημείωμα δε θα λείει κάτι η είδηση. Και όμως ήταν ένας σημαδεύουν τη μόρφωση αλλά και τον χαρακτήρα σου.

Φιλολόγος με μεγάλη ευρύτερη μάθεια και ικανότητα να μεταδίδει τις γνώσεις του και να σε παροτρύνει να προβληματισθείς και να αναζητήσεις τη γνώση κι εσύ. Τον είχα δάσκαλο δύο χρόνια στο Γυμνάσιο και άλλα δύο στο Λύκειο στα νέα ελληνικά και την ιστορία. Ήταν ειδικός σε ό,τι και εάν δίδασκε: Κάλβο, Παλαμά, Καβάφη, δημοτικά τραγούδια, βυζαντινή και νεότερη ελληνική ιστορία αλλά και ευρωπαϊκή ιστορία (μεσαιώνας, αναγέννηση, διαφωτισμός). Σε έκανε να σου αρέσει το μάθημα και να ασχολείσαι μ' αυτό (και όχι μόνο για τον βαθμό).

Θυμάμαι κάποτε στο Γυμνάσιο μου ζήτησε να ψάξω όσα περισσότερα δημοτικά τραγούδια μπορούσα (μου έδωσε αρκετούς τόμους) και να καταγράψω τους στίχους που αναφέρονταν στα πουλιά. «Το θέλω» μου είπε «για μια μελέτη που θα κάνω.

Βαθμό δεν έχει να σου δώσω αλλά θα κάνεις κάτι που θα σου φανεί χρήσιμο». Δε θυμάμαι τι απέγινε η μελέτη αλλά έκανα ό,τι μου ζήτησε και έμαθα σε ηλικία 13 ετών τι θα πει συλλογή στοιχείων από βιβλία, ταξινομήσή τους και παραπομπή στην πηγή. Και βέβαια γνώρισα και τον πλούτο των δημοτικών τραγουδιών.

Άνθρωπος με ιδιαίτερο χιούμορ, διάνθιζε τις ιστορικές του αφηγήσεις με πιπεράτα περιστατικά (βλ. ιδιωτική ζωή των ρωμαίων αυτοκρατόρων, του Ερρίκου του Η', Αικατερίνης της Μεγάλης και άλλων πολλών).

Για να πάμε στα σοβαρά, δε θα ξεχάσω αυτό που έλεγε με κάθε αφορμή: είναι κρίμα που στα σχολεία δε διδάσκεται η ελληνιστική περίοδος και η αρχαία ιστορία σταματά στον Μέγα Αλέξανδρο. Θεωρούσε, και δίκαια, ότι η ελληνιστική περίοδος ήταν η λαμπρότερη περίοδος του ελληνισμού στις επιστήμες και τις τέχνες.

Μία ευχή: να υπάρχουν σήμερα και άλλοι δάσκαλοι όπως ο Τωμαδάκης, και ας μην τους ξέρουμε οι υπόλοιποι. Αρκεί να τους ξέρουν οι μαθητές τους.

Θάνος Παπαϊωάννου '83

Υ.Γ. Σκέφτομαι πόσους φιλόλογους έχουμε χάσει εμείς των τάξεων των δεκαετιών του 1970 και 1980: Πανηγύρης, Καλοκαιρινός, Βανδώρος, Μαρκιανός, Κοντοστάθης, για να μείνω σε αυτούς που είχα γνωρίσει καλά. Το κενό που έχουν αφήσει αυτοί οι δάσκαλοι είναι μεγάλο.

Του Άρη Παπαδόπουλου '84

Μουσικολογία & Νέες Τεχνολογίες

▲ ύο εκλεκτά μέλη μας διακρίνονται στο επιστημονικό, ερευνητικό πεδίο της μουσικής. Σήμερα κάνουμε μια σύντομη αναφορά στο έργο τους, ώστε να μας το παρουσιάσουν εκτενέστερα σε πρώτη ευκαιρία.

Γιάννης Ζάννος '77

Σπούδασε μουσική σύνθεση, εθνομουσικολογία και πληροφορική με εφαρμογή στην τεχνητή νοημοσύνη για μουσική. Διδάσκει διαδραστικές τέχνες ήχου και εικόνας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Κύρια ερευνητικά ενδιαφέροντα: ακουστική οικολογία, μηχανική μάθηση, ανάδυση νέων γλωσσών από δεδομένα ως δημιουργικές διαδικασίες. Χρησιμοποιεί κυρίως λογισμικό ανοιχτού κώδικα. Έχει συνεργαστεί σε πολλά διεθνή projects, σε ατομικά και συνεργατικά performances και έχει συντονίσει έργα εφαρμογής προηγμένης τεχνολογίας στις τέχνες.

Η μουσική ζει στο αόρατο και άπιαστο στοιχείο του ήχου. Αποτελεί πηγή μαγείας και έχει συνδεθεί από πα-

λιά, σε πολλούς πολιτισμούς, με τέχνες και επιστήμες, όπως τα μαθηματικά, η αστρονομία και η αρχιτεκτονική. Με την ανάπτυξη της ψηφιακής τεχνολογίας ανοίχτηκαν νέες δυνατότητες για την εξερεύνηση αυτών των διασυνδέσεων.

Στην ενότητα των τεχνών του λόγου, της κίνησης, της εικόνας και του ήχου έρχεται να προστεθεί και η δημιουργική εξερεύνηση του κόσμου των φυσικών δεδομένων και νόμων μέσω του ήχου. Αυτά αποτελούν απαρχή για νέα πεδία έρευνας και δημιουργίας. Η ιδιαίτερη δύναμη της μουσικής είναι ότι διαχρονικά αποτελεί μέσο για δημιουργικό οραματισμό που δίνει μορφή στις βαθύτερες πνευματικές αναζητήσεις του ανθρώπου.

Χριστίνα Αναγνωστοπούλου '88

Σπούδασε στο Εδιμβούργο, Μουσικολογία (BMus Honours), Τεχνητή Νοημοσύνη (MSc) και συνδύασε τα δύο στο Διδακτορικό της. Δίδαξε σε πανεπιστήμια της Ιρλανδίας και Σκωτίας, και απέκτησε μεταπτυχιακό στην Παιδαγωγική.

Είναι Αναπληρώτρια καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, παράλληλα, επιστημονική συνεργάτιδα του Αιγινήτειου Νοσοκομείου και διευθύντρια του εργαστηρίου Μουσικής, Γνωσιακών Επιστημών και Κοινότητας. Το 2008 ξεκίνησε το πρόγραμμα «Μουσική στην Κοινότητα», όπου δημιουργεί μουσική μαζί με τους φοιτητές της και άτομα ευπαθών ομάδων.

Η πληροφορική στη μουσική εκ-

παίδευση: απαραίτητη. Προσφέρει άπειρες δυνατότητες στο παιδί και στον φοιτητή να αυτοσχεδιάσει, να εννοηστρώσει τη δική του μουσική. Έτσι, αποκτά μια σφαιρική εικόνα, απαραίτητη για να συμπληρώσει τις κλασικές σπουδές του «Ωδείου».

Μουσικότητα και μουσική στην κοινότητα: όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται με έμφυτη ικανότητα για μουσική (Musicality), ακριβώς όπως και με τη γλώσσα, και αυτό βλέπουμε ακόμα και στον τρόπο που τα βρέφη αλληλεπιδρούν με τη μητέρα τους. Όλοι είμαστε εν δυνάμει μουσικοί. Δεν χρειάζεται να ξέρουμε κάποιο όργανο, όλοι μπορούμε να εμπλακούμε στη μουσική πράξη (Musicking) και να εκφραστούμε. E

**BMW
MOTORRAD**

The R Family.

S1000R & G310R.

Α. Παναγιωτόπουλος ΑΕ

Επίσημος Έμπορος BMW Motorrad
Κανάρη 9, Γέρακας, 15344
τηλ. 2106046940

email. info@bmw-panagiotiopoulos.gr
www.bmw-panagiotiopoulos.gr

3asy Ride
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Η BMW Motorrad συνιστά
ADVANTEC
ORIGINAL BMW ENGINE OIL

ΣΑΡΑΝΤΙΤΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Η Δικηγορική Εταιρεία ΣΑΡΑΝΤΙΤΗΣ, με μακροχρόνια παρουσία στο χώρο του δικαίου επιχειρήσεων, παρέχει υψηλού επιπέδου νομικές υπηρεσίες, σε Ελληνικές και αλλοδαπές εταιρίες και επιχειρηματίες, σε ευρύ φάσμα διαφορετικών κλάδων δικαίου. Η μακρά συνεργασία μας, με μεγάλους επιχειρηματικούς και επενδυτικούς Ομίλους και Τράπεζες, όπως και με δοκιμασμένο δίκτυο δικηγορικών γραφείων στο εξωτερικό, συνιστούν μία σημαντική βάση γνώσης και εμπειρίας, προς όφελος των πελατών μας. Επιπλέον, η παρουσία μας σε Αθήνα και Πειραιά, ενισχύει την αποτελεσματικότητά μας, σε σημαντικά οικονομικά κέντρα της χώρας.

ΑΘΗΝΑ: ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 9, 106 73
e-mail: athens@sarantitis.com • 210 3670400

ΠΕΙΡΑΙΑΣ: ΑΚΤΗ ΜΙΑΟΥΛΗ 91, 185 38
e-mail: piraeus@sarantitis.com • 210 4290780

www.sarantitis.com

